

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MODERN OLİMPİYATLARA KATILAN VE TÜRKİYE'Yİ TEMSİL EDEN
KADIN SPORCULARIN KATILIM SÜRECİNE ETKİ EDEN
ETMENLER:1988-2012**

HAZIRLAYAN: MUZAFFER AKYEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANABİLİMDALI

DANIŞMAN: YRD. DOÇ. Dr. NURULLAH CANDAN

MANİSA-2016

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MODERN OLİMPİYATLARA KATILAN VE TÜRKİYE'Yİ TEMSİL EDEN
KADIN SPORCULARIN KATILIM SÜRECİNE ETKİ EDEN
ETMENLER:1988-2012**

HAZIRLAYAN: MUZAFFER AKYEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: YRD. DOÇ. DR. NURULLAH CANDAN

Yrd. Doç. Dr. MEHMET ŞAHİN (Jüri Üyesi)

Yrd. Doç. Dr. GÖKHAN ÇOBANOĞLU (Jüri Üyesi)

MANİSA-2016

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Öğrencinin Adı, Soyadı

İmza

TEŞEKKÜR

Bu çalışmaya başlarken, çalışma alanımı belirlemede ve araştırmanın her aşamasında bilgi birikimi ve yönlendirici katkılarıyla beni destekleyen, geliştiren, kadın sporu konusuna ısınmam için sabırla çaba sarf eden çok değerli Tez Danışmanım Yrd. Doç. Dr. Nurullah Candan'a,

Çalışmanın Kurgulanmasında fikir veren ve tecrübeleriyle yol gösteren, değerli Hocalarım, Yrd. Doç. Dr. Yavuz Yıldız'a, Yrd.Doç.Dr. Mümine Soytürk, Doç.Dr. Selhan Özbey Yrd. Doç. Dr. Özbey ve Pınar Güzel'e,

Bu araştırmayı son gözden geçirmeye kadar bilgi ve birikimiyle destekleyen Yrd.Doç.Dr.Mehmet Şahin'e,

Tecrübelerinden faydalanma imkanı bulduğum, bana yol gösterici olan değerli Hocam Prof. Dr. Hatice Çamlıyer'e,

Akademik dönemlerim boyunca tecrübelerinden yararlandığım, model aldığım, daima bana yol gösterici olan ve hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen değerli Hocam Yrd.Doç.Dr.Nurgül Özdemir'e teşekkürlerimi sunarım.

Diğer yandan çalışmanın önemli bir bölümünü oluşturan yüz yüze görüşmelerde hazırladığımız soruları içtenlikle yanıtlayan ve bu çalışmaya gönüllü katkı veren olimpiik sporcularımız Sayın: Semra Aksu, Hamide Bıçkın, Nurcan Taylan, Tuğba Kocaağa, Hülya Şenyurt'a,

Değerli akademisyen ve uzmanlarımız Sayın: Yrd. Doç. Dr. Pınar Güzel, Doç. Dr. Canan Koca, Prof. Dr. Gazanfer Doğu, Spor Uzmanı ve Yayımıcı, Tanju Bağırhan'a, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Genel Sekreteri Neşe Gündoğan ve Medya'dan Selda Akhan'a Teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Çalışma sürecimde yanımda olan Doktora Öğrencisi Arkadaşım Sevinç Serin'e,

Her an yanımda olan ve beni destekleyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Muzaffer AKYEL

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Yaz Olimpiyat Oyunları Tarihinde Kadın Katılımı

Tablo 2. 1988-2012 Yıllarında Kadın Katılımının Erkek Katılımına Oranı

Tablo 3. Erkek/Kadın Ortalama Hız ve Derece

KISALTMALAR

Uluslararası Olimpiyat Komitesi:	IOC
Federation Sportive and International Feminine:	FSIF
Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı:	TİCİ
Gençlik Spor Bakanlığı:	GSB
Uluslararası Okul Sporları Federasyonu:	ISF
Uluslararası Güreş Federasyonları Birliği:	FILA

İÇİNDEKİLER

1.ÖZET	1
2.SUMMARY	3
3.GİRİŞ	5
4.GENEL BİLGİLER	8
4.1.Olimpiyatlar Üzerine	8
4.2.Modern Olimpiyatlar	9
4.3.Kadınların Olimpiyatlara Dahil Oluşu	11
4.4. Sporda ve Olimpiyatta Kadın Katılımını Etkileyen Faktörler	20
4.4.1. Ödül Yönetmeliği ile Resmi Kurumlardan Gelen Maddi Destekler	20
4.4.2. Sponsorluk Yasasıyla Gelen Pozitif Destekler	21
4.4.3.Kulüplerin Spora ve Sporcuya Giderek Artan Destekleri	21
4.4.4.Haberleşme ve İletişimdeki Gelişmelerin Pozitif Destekleri	22
4.4.5.Spor Federasyonlarının Artarak Devam Eden Pozitif Destekleri	23
4.4.6.Feminist Mücadelenin ve Spor Bilimlerinin Destekleri	24
4.4.7. Göçmen Sporcuların Katılımdaki Artışın Desteği	25
4.4.8.Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)'nin Değişen Politikalarının Desteği (Pozitif Ayrımcılık)	26
5.GEREÇ VE YÖNTEM	28
5.1.Araştırmanın Tipi	28
5.2.Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Süresi	28
5.3.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	28
5.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları	28
5.5.Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi	28
5.6.Araştırmanın Verilerinin Değerlendirilmesi	29

5.7.Araştırmanın Sınırlılıkları	29
5.8. Araştırmanın Etik Yönü	29
6.BULGULAR	30
6.1.Semra Aksu ile Görüşme	30
6.2.Hülya Şenyurt İle Görüşme	42
6.3.Hamide Bıçkın İle Görüşme	51
6.4.Nurcan Taylan İle Görüşme	61
6.5.Tuğba Kocaağa İle Görüşme	72
6.6. Akademisyenler ve Uzmanlar İle Görüşme (6 Uzman)	81
7.TARTIŞMA	114
7.1.Yüz Yüze Görüşmelerin Değerlendirilmesi ve Tartışması	117
8.SONUÇ VE ÖNERİLER	119
9.KAYNAKLAR	124
10.EKLER	127
EK-1 Akademisyenlere Sorulacak Sorular	128
EK-2 Medya Mensuplarına Sorulacak Sorular	129
EK-3 Milli Sporculara Sorulacak Sorular	130
EK-4 Etik Kurul İzni	132
ÖZGEÇMİŞ	13

1.ÖZET

Amaç: “Modern Olimpiyatlara Katılan ve Türkiye’yi Temsil Eden Kadın Sporcuların Katılım Sürecine Etki Eden Etmenler 1988-2012” başlıklı çalışmamızda olimpiyat oyunları sürecinde kadın sporcu sayısında gözle görülür bir artış olmuştur. Bu artışın nedenlerinin irdelenmesi bu çalışmanın amacıdır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma betimsel bir çalışma olup, Türkiye’deki kadınların olimpiyat oyunları üzerinden spora katılımlarının artmasının nedenlerini sorgulamak için yaptığımız bir çalışma olup, içerik analizi yapılarak bulgular değerlendirilmiştir. Öncelikle bir kaynak taraması yapılmış, konuya ilişkin kadın katılımını arttıran etmenler belirlenmiştir. Örneklem grubundaki kişilerle yapılan görüşmeler ve onların yaklaşımları üzerine betimsel tasarımlar oluşturulmuştur.

Bulgular: Olimpiyatlara katılımında sağlanan artışın ülkemizdeki kadın sporu ve kadının yaşam mücadelesi içindeki yerini göstermesi açısından değerlidir. Kadınların Modern Olimpiyat Oyunları’na kabul edilmesi büyük mücadeleler sonrası gerçekleşmiştir. Oyunların ilk yıllarında “antik dönemde olduğu gibi” kadınlar, erkek işi olduğu varsayılan spordan uzak tutulmuştur. Bunun üzerine kadınlar kendi oyunlarını düzenlemişler ve bu konuda ısrarcı olmuşlardır. Sporu erkekler gibi yapabildiklerini göstermişler ve böylelikle sporun tüm alanlarında kendilerini kabul ettirmeyi başarmışlardır. Zaman, gelişmeler ve bilim bu konuda kadınları haklı çıkarmıştır.

Sonuç olarak: Kadınların sporda daha fazla yer almaları konusunda verdikleri mücadeleye ek olarak Uluslar arası Siyaset ve Spor Siyasetindeki bazı köklü değişimler IOC’nin profesyonelliği yeniden tanımlaması, kadınlara örgütsel yapısı, içinde yer vermesi ve daha ilerisi kadınlara pozitif destek sunması sonucunda oyunlardaki kadın varlığı belirgin şekilde artmıştır. Böylece spora ve olimpiyatlara yeni bir renk ve coşku kazandırmıştır. Bugün artık kadınlar olmadan spor düşünülemez. 2012 Londra Oyunlarında erkeklerin %81’i kadar kadın yarışmıştır. Yaşamın her alanında kadın hareketi (Feminizm) erkek egemenliğini ve önyargıları kırmaya devam etmektedir. Bireysel ve ortak karar vermede özgürlüktür. Spor

kadınları kısıtlayıcı kıyafetlerden, davranışlardan, yasalardan ve kadının yarışamayacağı, kazanamayacağı inancından özgürleştirdi ve özgürleştirmeye devam ediyor.

Anahtar Sözcükler: Kadın, Spor, IOC, Feminizm

2. SUMMARY

Objective: In our study called “The Factors Effectuated Female Athletes Who Represented Turkey and Attended Modern Olympics : 1988-2012”, there was significant increase in the amount of female athletes during Olympic games. The aim of this study is to examine the reasons behind this rise.

Material and Method: Being a descriptive research, this also ponder the reason beyond the increase in Turkish females by means of Olympic games, and findings were evaluated by analyzing the content. Firstly, source scan was done, then the elements of female rise linked with the topic were defined. And then, descriptive designs which is based on the interview with the example group and their tendency, were created.

Findings: The increase in attendance to the Olympics is valuable with regard of female struggle for life and female sports that helped to attend Olympic games. Approval of female athletes for Modern Olympic Games was achieved after a great struggle. In the first years of the games, women were restricted from the sports which was regarded as male thing “as it was in the antique era.” Upon this, women created their own games and were persistent on it. They showed that women could do sports like men could do, and thus they succeeded to be accepted in all field of sports. The time, developments and science legitimated women on this issue.

As a result: Some rooted changes in International Politics and Sports Politics helped IOC to redefine the term ‘professionalism’, organizational structure for women, further, presenting positive support for women, ended up with great female presence, in addition to females’ struggle for more space in the sports. Hence, a new color and enthusiasm was brought to sports and Olympics. Today sports is not mentioned without females. In the 2012 London Olympic Games, females as much as %81 of males competed. In every aspect of life, female movement (feminism) continues to break down male dominance and biases. Feminism is about freedom of individual and collaborated decisions. Sports helped and continues to help women to free themselves from restrictor clothes, behaviors, statutes and the belief that women cannot compete and cannot win.

Key words: Female, Sports, IOC, Feminism

3. GİRİŞ

Spor, günümüz dünyasının en önemli ve en eski toplumsal kurumlarından biridir. İnsan yapısı kurumlar içinde dünya barışıyla kendisini en çok özdeşleştirmiş olanıdır (Fişek,1983). Spor toplum yaşamına çok değişik yollardan girmiştir. Bireylerin her zaman ilgisini çekmeyi başarmış, öyle veya böyle insanları etkisi altına almış toplumsal bir olgudur. Toplumdaki her bireyin değişik beklentilerine, cevap vererek, toplumsal yaşamda belirli bazı görevler üstlenmiştir. “Kitleleri kendisine bağlayan, onlar için vazgeçilmez zevkler, ihtiyaçlar doyuran bu olgu, artık toplumsal bir kurum olduğunu kabul ettirecek bir noktaya gelmiştir (Demirbolat,1988, akt; İkizler ve Tekin, 2008).

Bir bölümü efsane, biraz eksik olsa da önemli bir bölümü gerçek bulgulara dayanan bir geçmişi olan bu olgunun ilk 1200 yılı “Antik Olimpiyatlar” diye adlandırılmıştır. Bu devreye ait tüm bilgiler Yunanistan’ın Olimpia yöresinde 200 yıldır kazı yapan arkeologlar tarafından sağlanmıştır. Bulgular oyunları efsane olmaktan çıkarmışlardır. Tarihteki diğer sosyal olgular gibi Spor olayını merkezine alan olimpiyat oyunları da Din, politika ve ekonominin iç içe girdiği etkinliklerdir. Antik Olimpiyatlar bu niteliklerini “Modern Olimpiyatlarda da” sürdürmüşlerdir (Koryürek,2003).

Antik oyunlarda kadınlarda yer yoktu, jimnastik ve spor erkeklere ait bir eğitim aracı olduğu için. Yabancılar ve köleler oyunlara alınmaz, kadınlar sahaya seyirci olarak dahi giremezlerdi(Şentürk ve Özdilek 2007;akt;Özbey ve Güzel,2011). Yetkililerin gözünden kaçarak seyirci olarak sahaya giren kadınlar yüksek bir tepenin üstünden atılarak öldürülürlerdi (Alpman,1972,akt;Şentürk ve Özdilek,2007).

Modern oyunların ilk 40 yılında da kadınlar oyunlardan dışlanmışlardır. Buna karşı kadınlar kendi oyunlarını organize etmişler ve çok büyük ilgi toplamışlardır (1922-1926-1930-1934) 4 kadın olimpiyatı düzenlendi (Koca, www.stoag.hacettepe.edu.tr). 1928 Amsterdam da beş atletik yarış (100m, 4X100m,yüksek atlama, disk atma ve 800m.) ve cimnastik programa alındı. Bu da yetmedi 1932 Los Angeles için yapılan ilaveler de görüldü, ardından 1936 Berlin için yapılan değişiklikler sonrasında, kadınlar kendi organizasyonlarına son verdiler. Böylece IOC’nin kadınlara karşı direnci kırılmış oldu. 1952 Helsinki Oyunlarından

başlayarak bloklar arası çekişmeye paralel kadın sporcu sayısı artmıştır. 1956 Melbourn'de organizasyon merkezinin uzaklığına bağlı olarak bir miktar azalma görülmüştür. 1960 Roma oyunlarından itibaren kadınların katılımı sürekli olarak artmıştır (Koryürek,2003).

Yukarıdaki süreç içerisinde “olimpiyatlarda kadın varlığına karşı olan”, erkekler her fırsatta bu düşüncelerini sergilemişlerdir. Örneğin;1928 Amsterdam'da koşulan 800mt yarışından sonra bazı kadın atletlerin yorgunluk sonucu “ilk yardım” almalarından dolayı, Kadın karşıtları bu yarışmanın programdan çıkarılmasını sağlamışlardır. 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarına 800m tekrar programa alınmış ve daha sonraki yıllarda programa alınan 1500m, 5000m, 10000m, 3000 engel ve maraton koşularında kadınların dereceleri erkeklere oranla incelendiğinde, kadınların erkeklerden hiçte geri kalmadıkları Tablo 3'te açıkça gösterilmektedir. Daha sonra 1500m den maratona kadar tüm koşu mesafeleri olimpik programa girmiştir (Tablo:3), (www.biggllook.com).

Antik sporda olimpiyat şampiyonları defneden taç ile ödüllendirilirlerdi. Daha sonraları şampiyonlar siteler arasında transfer edilmeye başlanmıştır. Hatta çiftçilik ile uğraşan şampiyonların işlerini site üstlenmiş şampiyona antrenman yapması için zaman yaratılmıştır. Sporda amatör anlayışı bozan bir durum ortaya çıkmıştır. Modern Olimpiyatların ilk doksan yılında amatörlük ilkesine özen gösterilmiştir. Sporcuların en küçük maddi yardım almaları bile hoş görülmemiştir. Bizden bir örnek verirsek; 1948 Londra Olimpiyatlarında madalya kazanan sporculara hediye olarak ev yaptırılmıştır. Ancak bir sonraki 1952 Helsinki oyunları öncesinde bu desteği alan sporcular profesyonel olarak değerlendirilmiş ve Helsinki de yarışmaktan men edilmişlerdir (www.biggllook.com).

Ne hazindir ki; olimpiyat şampiyonlarını bu şekilde profesyonelleştirilip yarışmadan men eden Türkiye 1987 yılında beden terbiyesi genel müdürlüğünce çıkarılan ödül yönetmeliği uyarınca Olimpiyat, Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında madalya alan sporcuların ödüllendirilmeleri öngörülmüştür. Bu yönetmelik sonrası sporda başarı “kazanç getiren” bir alan olarak görülmeye başlamıştır. Esas olarak spordaki bu çarpıcı değişimin önünü açan IOC'nin sporda amatörlük ve profesyonellik çelişkisine ilişkin devrim niteliğinde kararlar alması olmuştur.1988

Olimpiyatı öncesi profesyonel tenisçilerin Oyunlara katılmalarının önü açıldı. Daha sonra bununla ilgili yönetmelik değişiklikleri yapılarak Profesyonel spor olimpiyata alındı ve yaklaşık 100 yıl süren “önemli bir tartışma” sonlandırıldı. Artık her sporcu, spordan “maddi kazanç” sağlayabiliyordu. Buna bağlı olarak kulüpler ve federasyonlar sporcuları açıktan maddi olarak destekleyebilirlerdi.

1988 Oyunları öncesi alınan IOC kararlarından; (1) Profesyonelliğin önündeki tüm engeller kaldırılmıştır.(2) IOC içinde karar mekanizmasına giren kadınların çalışmaları sonucu kadın sporları, branşları ve kotaları artırılmıştır. Bu müdahale sonucunda hem erkekler arası rekabet hem de kadınların spora yönelimi artmıştır.

Olimpiyata katılan kadınların sayısı 24 yılda iki kat artarak, erkeklere oranı %81,1’e ulaşmıştır. IOC katındaki bu değişimler Ulusal Spor Federasyonlarının katkıları ile artmış ve spor rekabeti iyice canlanmıştır. Bu oransal artış tarafımdan geliştirilen aşağıdaki Tablo da gösterilmiştir:

YIL	ERKEK	KADIN	%
1988	6279	2186	34.8
1992	6659	2708	40.6
1996	6797	3513	51.6
2000	6562	4089	62.3
2004	6296	4329	68.7
2008	6305	4637	73.5
2012	5973	4847	81.1

Tablo 2-Koryürek,2003-www.turkischnoc.org.

1988-2012 yıllarında kadın katılımının erkek katılımına oranı.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. OLİMPİYATLAR ÜZERİNE

Tarih boyunca tüm toplumlarda kadınlar ve erkekler, temelde biyolojik olan ancak kültürel olarak yeniden üretilen rol farklılıklarıyla yaşamışlardır. Yeniden üretilen cinsiyet rolleri, doğal farklılıkların ötesinde hiyerarşik bir görünüm arz edebilmektedir. Bu hiyerarşide yaygın olarak kadın genellikle 'eksik' olarak görülmüş, erkek kontrolünde ve erkekler tarafından belirlenen toplumsal yapı içerisinde ele alınmıştır (Fişek,2003,akt; Yaprak ve Amman,2009).

Spor, tarihsel süreçte çeşitli anlamlar yüklenen ve farklı işlevlerine vurgu yapılan bir faaliyet olmuştur. Bir zamanlar üst tabakaya özgü, tembellik ve savurganlık göstergesi iken, teknolojinin gelişimine bağlı olarak geniş halk kitlelerinin katıldığı, "kaliteli yaşam"a katkı sağlayan bir faaliyete dönüşmüştür (Fişek, 2003,akt; Amman,2009). O kadar ki, artık sporun "temel hak"lardan biri olduğu hukukçular arasında tartışılmaktadır (Erdemli,2003,akt; Amman, 2009). Spora ilginin artması, onun yüksek performans çıktılarına verilen ödüllerin de artmasını sağlamış, böylelikle sporla daha karmaşık yapılar oluşmaya başlamıştır (Yaprak ve Amman,2009).

Kadınların sporda kabul görmemesi eski Yunan da olimpiyatlara kadınların alınmamasıyla başlamış, modern oyunların tekrar doğmasıyla Boran De Coubertin tarafından ısrar ve çabalarıyla sürdürülmüştür (<http://www.bodytr.com>).

Bu ısrarı modern olimpiyatların babası Coubertin şu konuşmalarıyla vurgulamıştır:

"1901" de kadınların rolü erkeklerin galibiyetini takdir etmektir.

"1902 de Kadın sporları doğanın kurallarına aykırıdır".

"1912 de olimpiyat oyunları erkeklere ayrılmalı ve kadın sporcuların görünüşlerinin korkutucu olduğu düşüncesi vurgulanmalıdır".

"1924 yılında; kadınlar erkeklerden 20 yıl sonra yarışmaya başladıklarında ise Coubertin Uluslararası olimpiyat komitesinde kadınların oyunlardan uzaklaştırılmasını istemiştir".

“1925 yılında kadınlar tasnif dışı yarıştırmalıdır”.

“1934 yılında kadın sporcuların yarışmalarda yer almasının erkek sporcular için iyi olmadığı konusunda uyarılarda bulunmuştur”.

“1935 te ise tekrar ısrarla kadınların halk karşılaşmalarına katılmasına karşı olduğunu, onların toplum içerisinde spor yapmaması gerektiğini olimpiyat oyunlarında kadınların asıl rolünün erkeklerin başarılarının ödüllendirilmesinde görev almak olduğunu vurgulamıştır”(Spor Bilim,2009;akt;Özbey ve Güzel,2011).

Günümüzde yapılan Modern Olimpiyat Oyunları'nın kökeni Antik Yunan'da yapılan şenliklere dayanır. İlk olimpiyatlar, Eski Yunan'da Tanrı Zeus adına yapılan şenliklerdi. M.Ö. 776 yılında Yunanistan'ın Olimpia bölgesinde, Isparta Kralı Likorgos'un da önerisiyle yapılan şenlikler, tarihteki ilk olimpiyat oyunlarını temsil eder. Önceleri 32 metre genişliğinde, 192 metre uzunluğunda bir pistte sadece 1 gün süren koşulardan oluşan oyunlara sonraları değişik mesafelerde yarışlar, disk ve cirit atma, uzun atlama, boks, güreş, atlı araba yarışları gibi branşlar eklenerek şenliklerin süresi de 5 güne çıkarıldı. İlk başlarda ölülerin ruhlarının 8 yılda bir dirileceği inancıyla 8 yılda bir düzenlenen oyunlar, daha sonra 4 yılda bir yapılmaya başlandı. Sadece Yunanlı erkeklerin katılabildikleri yarışlar, çıplak olarak yapılır ve kadınlar tarafından seyredilemezdi. Oyunlara katılan yarışmacılar, 10 ay önceden çalışmalarına başlar, şenliklerden 1 ay önce de Elius'a gelerek rakipleriyle birlikte sıkı bir çalışma içine girerlerdi. Oyunlarda yarışmacılara ödül olarak zeytin dalından yapılmış çelenkler takılırdı (<http://www.milliyet.com.tr>).

1000 yılın üzerinde bir süre Olimpik Oyunlar hem Yunanlılar hem de Romalılar tarafından devam ettirildikten sonra MS 393 yılında Hristiyan imparator 1.Theodosus'un pagan geleneklerini yasaklamasıyla sonra ermiştir. Olympos da mücadeleler bitmiş olmasına karşın Roma İmparatorluğu'nun Yunan etkisindeki bazı bölgelerinde benzer mücadele ve kültürel etkinlikler 6.yy a kadar devam etmiştir (Yamalı ve Özendi,slideplayer.biz.tr).

4.2.Modern Olimpiyatlar;

1892 de Paris Sorbonne Üniv sindeki bir konuşması sırasında Fransız Baron de Coubertin uluslar arası spor organizasyonu fikrini öne sürdü. Coubertin 1870-71 yıllarındaki Fransa Almanya savaşında Fransa'nın yenilgi nedenini ülkede fiziksel

eğitimin verilememesi olarak görüyordu. Spor eğitimini ve spor kurumlarını güçlendirerek ülkede sporu yaygınlaştırmak ve spordaki rekabet aracılığıyla gerçek savaşları önleyebileceğini savunuyordu (<https://tr.wikipedia.org>).

23 Haziran 1894'te Coubertin önderliğinde uluslar arası olimpiyat komitesi 13 ülke 70 temsilci ile ilk kez toplandı ve olimpiyatların yeniden düzenlenmesine ve ilk olarak 1896 'da Atina' da (Antik Mekan'da) düzenlenmesine karar verdi (<https://tr.wikipedia.org>).

Spor Tarihi, kadınları spor alanından uzakta tutma yolunda erkek çabaları ile doludur. Antik Olimpiyatlarda kadınların ve kölelerin katılmaları yasaktır. Zira jimnastik ve yarış erkek işidir. Savaşçı özellikleri geliştirir (Özbey ve Güzel,2011).

Kadın ve köleler aynı tarafa yerleştirilmesi "ileri bir uygarlık yaklaşımı olmaması" gerekir. Gariptir ki, 1500 yıl sonra tesis edilen Modern Olimpiyatlarda da kadına benzer şekilde yaklaşmıştır. Yani binlerce yıllık geçmiş ve modernite hatta sosyal ve ekonomik devrimler hiçe sayılarak alınan tavır düşündürücüdür. Kadınların Feminist çabaları ve karşı çıkışları, erkek egemen IOC'nin geri adım atmasına neden oluyor. Bu karşılıklı çekişme yaklaşık yüz yıldır sürdürülmektedir.

İlk karşı çıkış Federation Sportive Internationale Feminine (FSİF)'nin 1922'de Paris'teki kadın olimpiyatları ile başladı. Yirmi bin izleyici toplaması dikkat çekti. 1926'da İsveç Göteborg'da kadın oyunları tekrarlandı. IOC'nin kararsız tutumu ve kaypak davranışları sonucu kadınlar 1930 Prag ve 1934 Londra'da 3.ve 4. Oyunları da düzenledi. Sonuçta 1936 oyunları için 9 spor dalı olimpiyat programına alınınca kadın oyunlarına son verildi (Koryürek,2003, Koca,[www.stoag.hacettepe .edu.tr](http://www.stoag.hacettepe.edu.tr)).

1968 Oyunlarında "kadınlık testi" uygulaması başladı. Neden, kadın kılıklı bazı erkekler idi. Yine erkeklik hormonu ile güçlü kılınmaya çalışılan bayanlar vardı. Yani erkeklerin varlığı kadın sporunu farklı bir yoldan engellemeye çalışıyordu (Koca,[www.stoag.hacettepe .edu.tr](http://www.stoag.hacettepe.edu.tr)).

İkinci Dünya Savaşı sonrası olimpiyatların tekrar eski havasına girip canlanması sporu soğuk savaşın bir rekabet alanı olarak kabul eden Sovyetler Birliği'nin 1952 Helsinki olimpiyatlarına katılması ile başladı. 1952-1976 arasında olimpiyatları Doğu Avrupalı bayan sporcular domine ettiler.

1980-1984 İki Blok ülkelerinin karşılıklı boykotları ile geçti. Buna karşın bayan katılımı azalmadı hatta 1984 Los Angeles'da 1567 bayan ile zirve oluştu.

Bu artışta IOC Politikalarının rolü olmuştur. 1981'de IOC'ne iki kadın üyeliğe seçiliyor. 2006'da 113 IOC üyesinin 14'ü kadın (%14,1),1995 IOC kadın çalışma grubu, 2004 Kadın ve Spor komisyonu oluşuyor (Koca,www.stoag.hacettepe .edu.tr).

Bu yoğun çalışmalar Kadına pozitif ayrımcılığı uygulanmasını beraberinde getirdi. Kadınların katıldığı; spor branşları ve disiplinleri erkeklere kıyasla kat kat artırıldı (Koca,www.stoag.hacettepe .edu.tr, N.Gündoğan,G. Doğu,söyleşi).

IOC'nin 1988 oyunlarından itibaren Profesyonellik konusunda değişen tutumu spora yönelme ve performans motivasyonu konusunda devrimci bir atılım olarak görülmeli. Zira bu konudaki önceki tutum ve politikalar sahteci ve iki yüzlü bir özellik göstermekteydi. Uygulama ile gelen ödül ve teşvikler amatörleri ivmelendirdi. Ayrıca şöhretli profesyonellerin olimpiyatlarda boy göstermeleri yoluyla seyirci artışı sağladı. Spora yönelme ve herkes'e spor IOC'nin kuruluş felsefesine uymayan ancak zamanla zorunlu olarak katıldığı bir uygulamaydı. Spora katılımın yoğunlaşması spor ekipmanı ve malzemesi üreticilerine büyük katkı sundu. Firmalar bu kararların bir kısmını sponsorluk yolu ile tekrar sporcuya yansıtılar.

IOC katında yapılan değişiklikler birçok amatör örtüsü altında yapılan sporun önünü açarak spor federasyonlarının ve spor kulüplerinin atılım yapmalarını sağladı. Bu atılım kadın sporuna pozitif olarak yansdı. Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrası oluşan "Batı'ya göç dalgası" ve "Afrika'lı atletlerin ülke değiştirmeleri" yoluyla oluşan göçmen dalgası da yukarıdaki pozitif yansımalara eklenmiştir. Örneğin; 1992-2012 yılları arasında oyunlarda Türkiye'yi temsilen yer alan 139 kadın sporcumuzun 19 yani (%13,6) göçmendir (www.turkishnoc.org, Koryürek, 2003).

4.3.Kadınların Olimpiyata Dahil Oluşu:

İlk Modern Olimpiyat Organizasyonu, uluslar arası olimpiyat komitesi himayesinde Atina da 1896 da gerçekleştirildi. Bu olimpiyatlara 14 ülkeden 241 sporcu katıldı ve 43 yarışta mücadele ettiler.1900 Paris oyunlarında ise kadınlar ilk defa olimpiyatta yarışmacı olarak yer aldılar. Modernitenin tarihi, sadece kurumların ve ideolojilerin değil, ulusun inşasının da tarihidir. Bu süreç içinde vatandaşların

zihin dünyaları kadar, maddi bedenlerini de biçimlendirmeyi gerekli kılmıştır (Bora, 2012).

Demokrasinin beşiği olarak kabul edilen Yunanistan da Olimpiyat Oyunları sadece Yunanlılar için yapılırdı. Yabancılar ve esirler oyunlara katılamaz, kadınlar; sahaya seyirci olarak bile giremezdi. Yetkililerin gözünden kaçarak seyirci olarak sahaya giren kadınlar yüksek bir tepenin üstünden atılarak öldürülürlerdi. Oyunlar sırasında tek kadın olarak Demeter Rahibesi bulunurdu. Tarihçiler bunu da, Pelops un babası tarafından öldürülmesi sırasında olayı bildiği sanılan yöre rahibesinin temsil edilmesine bağlarlar (Alpman,1972,Şentürk ve Özdilek,2007).

Oyunların mimarı Baron Pierre De Coubertin e göre; 19. Yüzyıl 'da dünyanın içinde bulunduğu siyasi, kültürel ve ekonomik koşullar ile ortaya çıkan buluşlar, yeni haberleşme olanakları, sanayi devriminin yarattığı şartlar ve buna bağlı oluşan seyahat kolaylıkları, o günün dünyasını küçültmüştür. Dolayısıyla Olimpik amaçlarla sporcuların yer değiştirmeleri mümkündür. Bu düşünceye bağlı olarak 1894 te kurulan uluslararası olimpiyat komitesi prensipte anlaşmıştır. Alınan ilk kararlardan biri olimpiyatların dört yılda bir dünyanın değişik bir ülkesinde yapılması olmuştur (Güray, 1988, akt; Şentürk ve Özdilek, 2007).

Modern Olimpiyat Oyunları, çağdaş sporun en büyük Uluslararası spor topluluğunun çok uluslu tek ortak şölenidir. 20.Yüzyılın ilk yarısında iki dünya savaşına ve evrensel bir ekonomik buhrana rağmen bu özelliğini kaybetmeden yüz yirmi yılını kutlayacağımız modern olimpiyatlar, Antik Yunandaki Olimpiyat Barışı önceliğinin M.Ö. 776'ya kadar gittiği ve her dört yılda bir dünya barışıyla özdeşleşen tarihin en eski yapısı, bugününde sayılı kurumlarından biri olduğunu söyleyebiliriz (Yapıcı ve Ersoy, docplayer.biz.tr).

Kadınların Olimpik Hareket ve olimpiyat oyunları içinde yer alma durumlarının tarihsel sürecine bakıldığında, bugünkü kadınların, genç kızların ve kız çocuklarının yaşadıkları olumsuzlukları anlamak mümkün olmaktadır. Örneğin; Sadece Yunan vatandaşlarına açık olan olimpiyatlara, Roma İmparatorluğu'nun sınırları içindeki herkesin katılabilmesi sağlanmış iken demokrasinin beşiği olarak kabul edilen Yunanistan'da Oyunlar sadece Yunan vatandaşları yapılmıştır.

Yabancılar ve köleler oyunlara alınmaz, kadınlar sahaya seyirci olarak dahi giremezlerdi (Şentürk ve Özdilek, 2007,akt; Özbey ve Güzel, 2011).

Atina’da düzenlenen ilk Olimpiyat oyunlarından dört yıl sonra, kadınlar 1900 yılında Paris Olimpiyat Oyunları’nda yerlerini almaya başladılar. 1970’lerden sonra da kadınların dünyadaki rolünün fark edilmesiyle birlikte, spor müsabakalarına ve Olimpiyat oyunlarına bayanların katılımları artış göstermiştir (IOC, Factsheet, 2009c, akt; Özbey ve Güzel, 2011).

Tablo1:Yaz Olimpiyat Oyunları Tarihinde Kadın Katılımı/(Türk Kadın Katılım)

Yıl	Spor Dalı	Kadın Branşları	Toplam Branş	Kadın Branş %	Kadın Katılımcılar	Kadın Katılımcı %	Türk Katılım
1900	2	2	95	2.1	22	2.2	0
1904	1	3	110	3.3	6	0.9	0
1908	2	4	102	3.6	37	1.8	0
1912	2	5	154	4.9	48	2.0	0
1920	2	8	126	5.2	63	2.4	0
1924	3	10	109	7.9	135	4.4	0
1928	4	14	117	12.8	277	9.6	0
1932	3	14	129	12.0	126	9	0
1936	4	15	136	11.6	331	8.3	2
1948	5	19	136	14.0	390	9.5	1
1952	6	25	149	16.8	519	10.5	-
1956	6	26	151	17.2	376	13.3	-
1960	6	29	150	19.3	611	11.4	3
1964	7	33	163	20.2	678	13.2	-
1968	7	39	172	22.7	781	14.2	-
1972	8	43	195	22.1	1,059	14.6	1
1976	11	49	198	24.7	1,260	20.7	1
1980	12	50	203	24.6	1,115	21.5	0
1984	14	62	221	28.1	1,566	23	2
1988	17	72	237	30.4	2,194	26.1	6
1992	19	86	257	33.5	2,704	28.8	8
1996	21	97	271	35.8	3,512	34.0	10
2000	25	120	300	40	4,069	38.2	15
2004	26	125	301	41.5	4,329	40.7	21
2008	26	127	302	42.1	4,637	42.4	19
2012	26	140	302	46.4	4,676	44.2	66

Kaynak: Uluslararası Olimpiyat Komitesi(UOK).(2014,May).Factsheetwomen in the Olympic Movement, akt; Atalay Nordegraaf ve Çoknaz, 2014,www.turkischnog.org).

1980'lerin başında spor kurumlarının toplumsal yapısı toplumsal cinsiyet yaklaşımı ile incelenmeye başlanmış ve bu kurumlarda kadın ve erkeğin konumlarının çok farklı olduğu gözlenmiştir. Araştırmalar spor kurumlarında üst düzey yöneticilik pozisyonlarında erkeklerden çok daha az kadın olduğunu göstermektedir (Acosta ve Carpenter, 2000; Hall, Cullen ve Slack,1990; Hovde, 2000; Inglis, Danylchuk ve Pastore; akt., Koca, 2011).

Eski Olimpiyatlar'daki durumu öne sürerek ve XIX. Yüzyıl'ın Erkek Üstünlüğü prensibini, kelimelerle ifade etmese de karar ve davranışları ile gösteren Coubertin, bayanların Olimpiyatlarda yarışmasına hep karşı çıkmıştı. Paris'teki 1900 Oyunlarından itibaren, bazı sporlarda bayanlara yer vererek, bu konuda bazı ödünler vermişti. Bu inatçı adam, IOC'nin tepesinde olduğu müddetçe, kadınlar yerlerini bilmeliydiler (Koryürek,2003).

Coubertin,1925 yılında IOC den Şeref Başkanı olarak ayrıldı ve Lausanne de evine çekildi. Coubertin'in etkisi azalınca, IOC üyeleri arasında, bayanların atletizmde de yer alması fikri geliştirildi ve Amsterdam da beş branşda yarışmalarına karar verildi. Bu arada, jimnastik sporunda da programa konan bir branş, sanki bayanlara verilen bir umut gibi kabul edildi. Spor dalları olarak kabul edilen atmalar arsından sadece disk atmada bayanların yarışması belirlenen spor dalıydı (Koryürek,2003).

Bayanların Olimpiyat atletizm yarışmalarında yer almamalarının Coubertin yanındaki ikinci nedeni de mutlaka IAAF in 1912 den beri başında bulunan İsveçli J.Sigfrid Edstrom un da Coubertin le aynı fikirleri desteklemesi idi. Bu arada da sadece kadın haklarını değil kendi haklarını korumak ve uluslar arası yarışmalarda kendilerini göstermek amacıyla ortaya atılan gözü pek bazı bayanlar, FSIF diye adlandırılan Federation Sportive International Feminine çatısı altında bir araya gelmişlerdi. Bu federasyon kanalıyla 1922 de Paris ve 1926 da da Göteborg da, sadece bayanların katıldığı yarışmaları organize etmişler ve belki de Coubertin e taş atmak için, adını da Olympics koymuşlardır (Koryürek,2003).

1928 Amsterdam Oyunlarında kadınlar programında atletizmin beş dalında (100m-4x100m, yüksek atlama, disk atma ve 800m), cimnastik ve cimnastik bir dal ile yer aldılar bir branşda yer aldılar. Sonuç merakla bekleniyordu. 800mt öncesi tüm

yarışmalarda işler yolunda gitti. 800m bayanlar koşusunda ise, Olimpiyat ve Atletizm Dünya Şampiyonlarında son yıllarda artık alıştığımız, Kenya ve Etiyopyalılar'ın takım ruhu ile koşarak rakiplerini yıpratma taktiklerinin ilk uygulaması bu 800m finalinde görüldü. İki Alman atlet, yarışı kazanmasını istedikleri takım arkadaşları Lina Radke için uygun bir tempo koştular ve Radke de, son 300 metredeki fırlaması ile başı aldı ve Japon Kinue Hitominin önünde birinci gelerek dünya rekoru kırdı. Ama bu çetin mücadele ve bir dünya rekoru ile son bulan çok hızlı tempo bazı atletleri epey hırpalamış ve yormuştu. Yarışı bitiren bazı atletlerin ipi göğüsledikten sonra piste yığılıp kalmaları ve ilk yardım gerektirecek derecede bitkin görülmeleri IOC ve etrafındaki Anti Bayan lobisine büyük bir fırsat yarattı. IOC bunu fırsat bildi, bundan böyle bayanların 100 metreden uzun mesafelerde koşmaması gerektiğine karar verdi ve bu kural 32 yıl bozulmadan uygulandı (Koryürek,2003).

1960 Roma oyunlarında tekrar programa giren 800 m ve daha sonra programa alınan 1500m, 5000m, 10000m, 3000 engel ve maraton koşularında elde edilen başlangıç dereceleri ve ortalama koşu hızları dikkate alındığında kadınların bu alanda erkeklerden hiç de geri olmadığını görülmüştür. Bu durum aşağıdaki Ahmet Korkut Yapıcı'dan faydalanılarak oluşturduğumuz tabloda açık olarak görülmektedir:

ERKEK				KADIN		
Mesafe	Başlangıç yılı	Derece	Ort.Hız V m/sn	Başlangıç yılı	Derece	Ort.hız V m/sn
800m	1896	2.11.0 sn	6.10	1928	2.16.8sn	5.84
				1960	2.04 sn	6.43
1500m	1896	4.33.2 sn	5.59	1972	4.01.4 sn	6.21
5000m	1912	14.36.6sn	5.70	1996	14.59 sn	5.55
3000m	1920	10.00.4 sn	4.99	1988	8.35 sn	5.81
10000m	1912	31.20.8sn	5.31	1988	31.05.21	5.36
Maraton	1896	2.58.50sn	3.92	1984	2.24.52sn	4.85

Tablo3:Erkek/Kadın Ortalama Hız ve Derece (Wünsche, 1971, akt; Yapıcı, 2000).

Tablodaki değerler tartışılırsa kadınların dayanıklılık sporlarında erkeklerden aşağı olmadıkları düşünülebilir. Bu konu fizyolojik yapılar dikkate alınarak yapılan

araştırmalarda da teyit edilmiştir. Diğer branşlarda da benzer sorgulamalar yapılırsa kadınların sadece kas kütlesine dayalı çabuk kuvvet sporlarında relativ (kıyası) olarak erkeklerden zayıf olduğu söylenebilir.

Spor oğlan çocuklarının erkek dünyasına ait değerleri, tutumları ve becerileri öğrenebilecekleri erkekleşme pratiğinin önemli alanlarından biri olarak görölmektedir. Kadınlara kapalı olan ya da erkekliğin kurulmasına en fazla hizmet eden alanlardan biri olarak spor kurumunda bazı sporların erkekler için bir ayrıcalığı vardır: Türkiye’de futbol, boks, güreş, halter. Avrupa ve Amerika için bu sporlara ek olarak beyzbol, buz hokeyi, rugby” gibi (Koca ve Bulgu, <http://www.academia.edu>).

Günümüz sporunda başarının ön plana çıkması ile bu alandaki başarılı sporcuların ödüllendirilmeleri de büyük önem kazanmıştır. Spor yapmaktaki amaç ve gereksinimler birbirinde çok farklı olsa da ülkeler ve insanlar arasındaki rekabet ortamı önem kazanmış insanları birbirine yaklaştıran ve ülkeler arasında dostluk bağları güçlendiren bir araç olmuştur. Her ülke büyük yarışmalarda en başarılı sporcusuyla kendi ülkesini en iyi şekilde temsil etme çabasındadır (Göral,2006).

Cumhuriyet tarihimizde kamu yararına çalışan spor kurumları: Türk Ocakları (Spor kolu içerir-1912-1931), Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ-1924-1936), Türk Spor Kurumu(1936-1938...), Halkevleri (spor kolu içerir-1932-1951) Bunların dışında bugün bir çatı kuruluş görevi gören TMOK Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi“TMOK” (1924) olarak görölebilir. Cumhuriyet yönetimleri Spor ve Beden Eğitimi’ne ilişkin yönetsel işlevlerini yukarıdaki kurumlar ve ilave olarak Milli Eğitim ve Spor Bakanlıkları vasıtasıyla gerçekleştirmişlerdir.Bu kurumlar beden eğitimi ve spor alanında batıdaki farklı akımlardan (İsveç cimmastiği, Alman Turner, İngiliz Spor Akımları ve Sovyet Fizkultura)’dan etkilenmiştir. Bu farklı yönelmeler Cumhuriyetin her dönemine yayılır. Sovyet devriminden etkilenen Kurtuluş Hareketimizden sonra, halk sağlığı ve beden eğitiminde Fizkultura’dan etkilenmiştir. Fizkultura basit ve ucuz bir şekilde insanlara sağlıklarını korumayı, yıkanmayı, egzersiz yapmayı rasyonel hareket etmeyi ve bu yolda programlı yaşamayı öğretiliyordu. Böylece daha sağlıklı ve üretken bir kuşak yetiştirmek planlanıyordu (Akın,2004).

Bu yönelme bazı çatışmalara neden olmuştur bu arada; T.İ.C.İ. kapanmış ve Türk Spor Kurumu Alman modeline göre şekillenmiştir. Bu şekillenmeye göre: Erken Cumhuriyet döneminde beden terbiyesi ve sporun ortalama sağlık düzeyini yükseltici yönde kurgulandığı en belirgin alan eğitim sistemi, olmuştur. Selim Sırrı Tarcan'ın bu dönemde Beden Terbiyesi derslerini yeniden düzenleyen çalışmaları ve yayınları çok önemlidir (Akın, 2004).

Maarif Vekâleti halk sağlığının beden Terbiyesi ve Spor yoluyla yükseltilmesi politikasının doğrudan destekçisiydi. 1930'larda eğitim sürecinde bedeni faaliyeti artırmak amacıyla okul spor takımları ve grupları teşkil edildi. 1939'da Okul Spor programlarını düzenlemek için Maarif'e bağlı bir müdürlük kuruldu. Yayın organı ise okul-spor adlı dergi oldu (Akın,2004).

1925-1940 yılları arasında erken Cumhuriyet dönemi yöneticileri sağlıklı bir toplum yaratarak sporun iki temel boyutunda halkı, manen ve fiziken milli müdafaaya hazırlamak istemişlerdir. Böylece iktisadi kalkınma ve endüstriyel gelişme için gerekli temel özelliklerin gelişmesi yoluyla ulusal kalkınmaya imkan sağlamışlardır.

Ayrı gibi görünen bu iki alan, savaş yorgunu bu ulusun güçlü olarak ayakta kalması için elzem görülmüştür. Bu temel yaklaşım doğrultusunda kurumlar oluşturulmuş ve bunlar vasıtasıyla girişimlerde bulunulmuştur.

Örnek Olarak 1: Beden Terbiyesi Mükellefiyeti Kanunu (1940-1964), savaş ihtimali artınca hızlı bir paramiliter hazırlığın organizasyonu için.

2:Birinci Beş Yıllık Plan çerçevesinde açılan fabrikalara ekli olarak spor tesislerine yer veriliyor (Sovyet Modeli).

3: Köy Enstitüleri (1940-1954) Köylerde iktisadi kalkınmayı ve kültürel gelişmeyi öngören eğitim reformu aynı zamanda bedensel eğitime de önem vermiştir (Akşın, 2002).

Dönem sporunun kadına bakışı örneklenecek olursa: İki Dünya Savaşı arasında Avrupa'da bilhassa Rasyonel Sosyalist Almanya'daki Ojenik (Irk ıslahı) tartışmalardan etkilenecek daha sağlıklı bir yeni nesil için düşünceler üretilmiştir. Bu yolda önemli görülen husus özellikle kadınların bedensel olarak daha sağlıklı

olmalarının doğacak çocuklara muhtemel etkisi kabul edilmiş bu yönde programlar geliştirilmiştir. Spor yoluyla kadının ev içi kölelikten kurtarılmasına yönelik güçlü girişimlere rağmen bu argüman nihayetinde kadını sadece biyolojik doğurganlık fonksiyonuna indirgeyen bir noktada son bulur (Akın, 2004).

1930 yılında ilk kez düzenlenen yarışmada Türkiye güzeli seçilen Mübeccel Namık ile bir sonraki yıl yarışma birincisi Naşide Saffet ve üçüncü yarışma birincisi yılının Selma Hanım'ın sporla ilişkileri vardı ve bu kamuoyunu etkilemek için kullanıldı. Bu dönemde favori kadın sporları voleybol, tenis, yüzme ve bisiklet idi. Yine Dünya Güzellik kraliçesi Keriman Halis bu zaferini beden terbiyesi ve spor ile şekillenmiş mükemmel vücuduna borçlu olduğunu söylüyordu (Akın, 2004).

Diğer yandan bu dönemin hâkim spor söyleminin kadının üzerindeki hegemonik erkek kontrolüne uygun olarak kadının erkeğe göre yaradılış olarak güçsüz olduğudur. Kadına uygun olan voleybol, tenis, yüzme, yürüyüş gibi hafif sporlardır (Akın, 2004).

1935 yılında kabul edilen kadınlara seçme ve seçilme hakkı veren yasadın sonra, Türkiye'de kadın hakları ve eğitim, özellikle de beden eğitimi ve spor konularındaki düşünsel ve pratik gelişmenin sonucu olarak Berlin 1936 Olimpiyatlarına 2 kadın sporcu gönderilmiştir. Berlin 1936 sonrası, Yurtta ve Dünya'da siyasi gerilimler artmış ve ağır yıkımlara neden olan 2.Dünya Savaşı ile zirveye ulaşmıştır. Savaşa katılmadan dönemin zor koşullarını atlatan Türkiye savaş sonrası Londra 1948 Oyunlarında belki de savaşı geçilen 12 yılın meyvelerini toplayarak, Güreşteki parlak sonuçlarla en büyük başarısını yakaladı (6Altın, 4Gümüş, 2 Bronz).

1936-1960 arasındaki 44 yıl Kadın sporumuz açısından inceleyecek olursak: Olimpik anlamda sessiz geçen uzun bir dönem görürüz. Genel anlamda da bu dönem sporda hareketsiz geçilmiştir.

Erken Cumhuriyet dönemindeki düşünsel ve pratik hareketlilik bu dönemde yerini durgunluğa ve beklentisizliğe bırakmış görülmektedir. Aslında bu dönem siyasi çekişmeler açısından çok hareketlidir.1945 hareketi bir dönem başlamıştır. 1950'de iktidar el değiştirmiştir. 1950- 1960 Demokrat Partisi döneminde spordaki gelişmeler Tek Parti döneminden farklı olarak Futbol'da profesyonelliğin kabulü ve

liglerinin kurulması ile “seyirlik” spora hızlı bir geçiş süreci başlamıştır. Böylece zaten başarısız ve kitleye spor ve spor yoluyla neslin ıslahı ve verimliliğın artırılması görüşleri bir anlamda askıya alınmış olmaktadır. Kadın sporu okul sporunun sığ çerçevesinde kısmen Kız Liselerinde öne çıkmıştır. Bunun dışında kadın sporu 19 Mayıs gösterileri ile anılmıştır (Akın, 2004).

1960 Darbe hükümeti zamanında 1960 Roma olimpiyatında Türk Güreşi yeni bir zirve yaparak rekor madalyaya ulaşmıştır. (7 Altın, 2 Gümüş). Bu arada Roma’da 3 bayan atletimiz pistlerde Türk kadınıni yeniden temsil etmişlerdir (Akın, 2004).

Okul spor yurtları 1968 yılına dek sadece Lise erkekler kategorisinde spor yarışmaları yaparken 1969’da Gençlik Spor Bakanlığı’nın “G.S.B” kurulması ile okul sporu kızları da içine alarak liseden ortaokul ve ilkokullara doğru yaygınlaşmıştır. Ayrıca programda yarışması olan sporlarda arttırılmıştır. Sonuç olarak: Beden Eğitimi Öğretmenlerini ilgilendiren çok sayıda yarışma sisteme dahil olmuştur. Öğretmenlerin görev yoğunlukları artmış ve yakınmalar başlamıştır (Doğu ve Ark.2006).

Çeşitlenme sonucu artan ders saatlerini dolduracak öğretmen ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu öğretmen açığını doldurmak için değişik çabalara girilmiştir.

Bu çabalar sonuçta kız öğrencilerin okul sporu sistemine girmelerini ve buradan spor kulüplerine yönelmelerini sağlamıştır. Dolayısıyla okul sporu olan Atletizm, voleybol, basketbol gibi sporlara yönelen kız öğrenciler sayıca artmıştır. Yine aynı dönemlerde başlayan Ululararası Okul Sporları Federasyonu (ISF), Uluslararası Spor Federasyonlarının yıldız ve genç alt kategorilerde kadın ve erkek arasında düzenlenen yarışmaları bizim ulusal federasyonlarımız için yönlendirici olmuşlardır. Bu arada İzmir’de düzenlenen 1971 Akdeniz Oyunları’na, Türkiye erkekler16, kadınlarda ise sadece 3 spor branşında katılmıştır. Ancak organizasyon televizyon vasıtasıyla yurt genelinde izlenebildiği için spora yönelmeyi etkilemiştir kanısındayım. Bir sonraki yıl 1972 Münich Oyunlarında katılan tek kadın sporcumuz İzmir’de gümüş madalya alan eskrimci Özden Ezinler olmuştur (Atabeyoğlu,2000).

Bir sonraki 1976 Montreal’de bir bayan trampelen atlamacı ve 1984’te ise yine bir kadın sporcusu ile Los Angeles’de temsil edildik. 1988 Seul Oyunlarında ise 6

kadın sporcu ile sıçrama yapılıyor. Seul ile başlayan son yedi Olimpiyatta kadın sporcu sayımıza bakıldığında önemli bir artış görülmektedir (Koryürek, 2003).

4.4.Sporda ve Olimpiyatta Kadın Katılımını Etkileyen Faktörler:

1988 Seul’de başlayan ve 2012 Londra’ya kadar artarak devam eden kadın sporcu katılımımızı etkileyen etmenleri aşağıdaki sekiz faktörde toplanarak ele alınmıştır. Bunlar:

4.4.1.Faktör: Ödül Yönetmeliği İle Resmi Kurumlardan Gelen Maddi Destekler

Antik sporda olimpiyat şampiyonları defneden taç ile ödüllendirilirlerdi. Daha sonraları şampiyonlar siteler arasında transfer edilmeye çift çubuk (çiftçi) içlerinden uzaklaştırılmaya onların yapması gereken özel işlerini site üstlenmeye başlamıştır. Bu spordaki amatör ya da karşılıksız katılma anlayışını bozan bir durum oluşturmuştur. Antik sporda ortaya çıkan bu bozulma modern sporda da kaçınılmaz olarak aynen yaşanmıştır. Maddi manevi “özel desteklerle” sporcular daha fazla çalışmaya ve kesin başarılarla yönlendirilmişlerdir. Böylece başlangıçta öngörülen amatörlük düşüncesi zarar görmüştür. Olimpiyat tarihinde bunlarla ilgili çok sayıda örnek vardır. Bunlardan ulusal sporumuz açısından en çarpıcı olanı; 1948 Londra Olimpiyatlarında madalya kazanan sporculara hediye olarak ev yaptırılmıştır. Ancak bir sonraki 1952 Helsinki oyunları öncesinde bu desteği alan sporcular profesyonel olarak değerlendirilmiş ve Helsinki de yarışmaktan men edilmişlerdir (www.biggllook.com).

Hazindir ki; yukarıdaki olaydan 35 yıl sonra 1987 yılında beden terbiyesi genel müdürlüğünce çıkarılan ödül yönetmeliği uyarınca Olimpiyat, Dünya Şampiyonası ve Avrupa şampiyonlarında madalya alan sporcuların ödüllendirilmeleri öngörülmüştür. Bu yönetmelik sonrası sporda başarı karlı bir alan olarak görülmeye başlanmıştır. Türk spor yönetimini 1948 oyunları sonrasındaki ve 1988 oyunları öncesindeki iki farklı uygulaması zaman süreci içinde Dünya sporundaki zihniyet değişikliği ve bunun Türkiye’ye yansımaları göstermek açısından çok öğreticidir kanısındayız.

Esas olarak spordaki bu çarpıcı değişimin önünü açan IOC' nin spordaki amatörlük ve profesyonellik çelişkisine ilişkin devrim niteliğinde kararlar alması olmuştur.

4.4.2.Faktör: Sponsorluk Yasasıyla Gelen Pozitif Destekler

Ödül yönetmeliği yönünde etki yapan diğer bir uygulamada sponsorluk yasası uygulamalarıdır. Sponsorluk; belirli pazarlama amaçları için bir etkinlik, takım, grup vb. ile olan birlikteliği satın almak ve kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktır (Otker,1988,akt;Soyer ve Can,2009). Sponsorluk yasasına bağlı değişmelerle elit sporcular sponsorların istekleri yönünde hareket ederek onların maddi desteklerinden yararlanmaya başladılar. 16 Haziran 2004 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sponsorluk Yönetmeliği ile de sponsorluğun uygulanma şartları ve esasları ortaya konularak gerçek ve tüzel kişilerin bir yandan ülkemiz sporuna katkı sağlamaları öte yandan da yaptıkları harcamaları vergi matrahından indirme imkânları ortaya konmuştur (Gençyürek (2004), Soyer, 2010,akt; İnan,2011).

Bu yasa sonrasında sponsor firmalar kendi reklamlarını yapacak simge sporcuların, Sporcular'da kendilerine destek verecek firmaların peşlerine düştü. Örneğin; Ulusal Bayan Voleybol Takımına “Orkid”, Süreyya Ayhan'a ise “Vestel” sponsor olmuştur (Oğuz,2005).

2012 Londra Oyunları'nda sponsor sayısının fazlalığı dikkat çekiciydi. Ana sponsorların yanı sıra yerel destekçiler de olimpiyat bütçesine ayrıca katkı sağladılar. Toplam sponsorluk gelirlerinin 2 milyar dolara yaklaştığı tahmin edilmekteydi. Coca-Cola, Acer, Atos, Dow, GE, McDonald's, Omega, Panasonic, P&G, Samsung ve Visa gibi çokuluslu şirketler ana sponsorluk görevini üstlendi (<http://www.hurriyet.com.tr>, İlhan, 2014).Oyunların ana sponsorlarının yanında ayrıca katılan binlerce sporcunun sponsorları da dikkate alındığında olimpiyat yarışlarının yanında sponsorların da ayrıca yarıştığını söyleyebiliriz. Bu gelişmeler sporun ticarileşmesi yönünde önemli bir ivme oluşturmuştur.

4.4.3. Faktör: Kulüplerin Spora ve Sporcuya Giderek Artan Destekleri

Türkiye'de sporun alt yapısının oluşturulması, yeteneklerin keşfedilmesi ve geliştirilmesi görevi, spor kulüplerine ve eğitim öğretim kurumları olarak faaliyet

gösteren okullara verilmiştir. Her ne kadar spor kulüpleri bu görevi üstlenmişlerse de, çocuk beden eğitimi ve sporu ilk olarak okulda tanımaktadır. Disiplinli, planlı ve düzenli sportif çalışmayı okulda öğrenmektedir. Bu durum, büyük şehirlerin dışında kalan kırsal kesimlerde de aynı şekilde devam etmektedir. Spor kulüplerimizin (büyük ve alt yapıya önem veren birkaç kulüp hariç) günümüzdeki fonksiyonu okullarda önceden keşfedilmiş yetenekleri bünyelerinde toplamaktır. Bundan da anlaşılıyor ki, Türkiye’de sporun temel bilgileri okullarda verilmektedir. Kulüpler ise sadece bu belli sayıdaki yetenekli bireyleri geliştirmektedir. Okullarda bu görev, başta beden eğitimi öğretmenlerine, okul yöneticilerine ve sporu seven diğer öğretmenlere verilmektedir (Bayraktar,2003).

Türkiye’de kulüplerimizin bugünkü rekabetçi duruma gelmeleri 1980 sonrası gerçekleşmiştir. Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş gibi Türk Sporunda dinamo görevi gören kulüplerin dışında bu dönemde anahtar görevi gören kulüpler Eczacıbaşı, Efes Pilsen, Enka..vs.dir.

Özellikle Eczacıbaşı bayan voleybolunda ve dolayısıyla Türkiye’de kadın sporunda çığır açıcı katkılar sunmuştur. 1971 İzmir Akdeniz Oyunlarında yer alacak bayan takımımız yok iken bir sonraki 1975 Cezayir-Akdeniz Oyunlarında büyük ölçüde Eczacıbaşı oyuncularından oluşan kadın takımı ile yer aldık. Sonraki yıllarda Eczacıbaşı ile rekabete giren Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş gibi geleneksel kulüpler ve son olarak da Vakıfbank’ın katılmasıyla Dünya’nın en değerli Kadın Voleybol Liglerinden birisi tesis edilmiş oldu. Benzer gelişmeyi atletizm de Enka ile Basketbol’da Anadolu Efes ile gerçekleştirdik. Bu gelişme sonuçta 2012 Londra’da Voleybol ve Basketbol ‘a takım olarak, Atletizmde de kalabalık bir kadın kadrosuyla yer almamızı sağladı.

4.4.4.Faktör: Haberleşme ve İletişimdeki Gelişmelerin Pozitif Destekleri

İletişimdeki gelişmeler spora izleme yönelme katılma alanlarında etkili olmuştur. 1936’da Berlin oyunları filme alınmış ve oyunların geleceğine ilişkin olarak etkili bir reklam malzemesi olarak kullanılmıştır. Savaş sonrası oyunlarda film çekimleri sürmüştür ancak Berlin’deki standart çok geç yakalanmıştır. Yazılı basının sporun popüleritesine katkısı tartışılmaz olarak sürmüştür. Yazılı basını

görsel basın izlemiş olimpiyatların televizyonda yayını önce siyah beyaz daha sonra renkli olarak oyunlara ilgiyi sürekli artırmıştır.

Kitle iletişiminde ilerleme bir yandan siyasi grupların televizyonu spor sahalarında ses duyurma aracı olarak kullanması da söz konusu olmuştur. Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarihinde aldığı birçok kararla önceden beri siyasi pozisyonlar almıştır. Bu ters ilişki çağımızda çok daha ileri boyutlara taşınmıştır. Kıtalar arası naklen yayınlar kitleleri gece-gündüz her saatte ekranlara bağlamış yayınların pazarlanması, kurumları ekonomik açıdan desteklemiş yayınlar bir bakıma halka yani izleyicilere satılmaya başlanmıştır. Bu ilişki yumağı içinde spora ilgi sürekli artmış, sporun sembol isimlerine öykünen çocuk ve gençlerin spora yönelimi de artmıştır. Bu arada önceleri hesaplanamayan bir şey olmuş. Orta yaşlılar ve veteranların spora katılımları giderek artmıştır. Bu kitlesel yönelme sektör tarafından değerlendirilmiş ve spor her şeyi ile satılır bir endüstri haline dönüşmüştür (Erdemli,2002).

Ayrıca internetin çıkışı ve gelişmesi spordaki bilgi akışı ve iletişimi etkilemiştir. İletişim olanakları ve araçlarının sporun yaygınlaşmasına çok büyük katkıları olmuştur.

4.4.5.Faktör: Spor Federasyonlarının Artarak Devam Eden Pozitif Destekleri

Spor Federasyonları, Ulusal ölçüde sporu geliştirme işlevlerini üstlenmişlerdir. Ödül yönetmeliği sporcuları teşvik ederken federasyonlara da pozitif katkı sağlamıştır. Diğer yandan sponsorluk yasasının destekleri Federasyonların çok kısıtlı kaynaklarla yaptıkları faaliyetlerine büyük bir destek vermiştir. Dolayısıyla faaliyetlerin artması ve eğitim programları ile sporcu-antrenör ve kulüpler desteklenmiştir. Federasyonların etki alanı genişlemiştir ve spora katkıları göreceli olarak artmıştır. Uluslararası Spor Federasyonları (IOC) kadın üyelerle desteklenmeye başlamıştır. Spor Federasyonları kadınlara yönelmişler ve bu yönelmenin etkileri kadın sporunda özel desteklerle kadın katılımları Ulusal, Uluslar arası ve Olimpik organizasyonlarda artmıştır. Örneğin; Olimpiyatlara katılan kadınların erkeklere oranı 1988'de %34,8 iken, 1992'de %40.6'ya, 1996'da %51.6,

2000’de %62,3, 2004’te %68,7, 2008’de %73,5, 2012’de %81,1’e yükselmiştir (www.turkishnoc.org,Koryürek, 2003).

4.4.6. Faktör: Feminist Mücadelenin Ve Spor Biliminin Pozitif Destekleri

Spor Tarihi kadınların spor ve fiziksel aktivitelerden uzak tutulduğunu göstermektedir. Bunun birincil nedeni olarak kadınların savaşı olarak görülmemeleri ve böyle yetiştirilmemeleri olabilir. Zira spor ve cimnastik etkinlikleri, genç erkeklerin savaşı özelliklerini geliştirmek amacı ile ele alınmıştır. Antik Olimpiyatlarda bu nedenle kadınlara yer yoktur (Özbey ve Güzel,2011).

Ancak Sosyal ve beşeri bilimlerin araştırma alanına girdikten sonra spor üzerine her alanda bilgi toplanmaya ve bilgi üretilmeye başlanmıştır. Pedagoji, fizyoloji, hareket mekaniği ve psikoloji sporun insana etkilerini ve katkılarını incelerken Spor’a siyasetçiler sarılmış ve yönetme sürecinde sporun etkilerinden yararlanmışlardır. Koruyucu hekimlik sporun halk sağlığı üzerine inanılmaz etkilerini ortaya çıkardıkça spora yönelme ivme kazanmıştır. Kadınların toplum içinde hor görülmesine karşı tepkisel bir mücadele şeklinde ortaya çıkan feminist hareketin etkin çalışma alanlarından bir tanesi de spor olmuştur. Federasyon Sportive International Feminise (FSİF)’in çatısı altında toplanan kadınlar spordaki ayrımcı erkek bakışına karşı çıkmışlardır. Bu karşı çıkış spor çağının ilk karşı çıkışı olmuştur. Kadınlar tarih öncesi ”komünal” toplumlardaki- baskın rollerini kaybettikten sonra bu statüyü yeniden kazanmak ve erkeklerle eşit duruma gelmek için mücadele etmek durumunda kalmışlardır. Modernite de bu hareket ”feminizm” olarak adlandırılır. Feminizm kadının özgürleşme hareketidir. Spor kadını özgürleştiren yapısı ile feminist hareketin dikkatini çekmiş ve önemli bir mücadele alanı olmuştur (Nelseon,1998,Koca, www.stoag.hacettepe.edu.tr).

FSİF 1919’da aldığı karar ile kadın olimpiyatlarını başlattı.1922’De Paris’teki 1.Kadın Olimpiyatları 20.000 izleyici toplayarak büyük bir sükse yaptı. 1926’da İsveç Göteborg’da kadın oyunları tekrarlandı. IOC nin kararsız davranışları sonucu kadınlar,1930 Prag’da ve 1934’te Londra’da 3 ve 4. Oyunları düzenlediler. Sonuçta 1936 oyunları için 9 spor dalı olimpiyat programına alınınca kadın oyunlarına son verildi (Koca, www.stoag.hacettepe.edu.tr,Koryürek,2003).

1968 oyunlarında "KADINLIK TESTİ" uygulaması başladı. Neden, kadın kılıklı bazı erkekler idi. Bu arada erkeklik hormonları ile güçlü kılınmaya çalışan kadınlar vardı (Koca, www.stoag.hacettepe.edu.tr) Yani erkeklerin varlığı kadın sporunu farklı bir yoldan engellemeye çalışıyordu. Kadınlik testi uygulaması alanda ciddi bir hareket yarattı. Yine de kadınların olimpik katılımları giderek artmıştır. Örneğin 1984 oyunlarında 1567 kadın ile zirve yakalanmıştır (www.turkishnoc.org). Kadınların ayrımcı davranışlara tepkileri sürekli olarak devam etmiştir. Sonuçta bir yerde bu çabalar IOC politikalarının değişmesinde etkili olmuştur. 1981'de IOC'ye, 2 kadın üye, 1997'de Anita De Frantz IOC ilk kadın başkan yardımcısı, 2004'te Kadın ve Spor Komisyonu oluşturulması. 2006'da 113 IOC üyesinin 14'ünü kadınlardan oluşması gibi uygulamalar örgütün bu politika değişikliğini gösterir (www.turkishnoc.org, www.stoag.hacettepe.edu.tr).

Kadınların bu mücadelesi zaman içinde spor biliminin araştırmalarıyla destek bulmuş "kadın bedeni", kadınlik ve spor üzerine çalışmalar kadınların dışlanmasının ne kadar yanlış olduğunu ortaya koymuştur. Özetle spor, ataerkil kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda bedeni biçimlendiren disipline eden bilgiler ve pratikle bütünüdür. Bu bütün içerisinde spor /beden birlikteliği şu yanılısamayı yaratmaktadır: Spor ve beden şeffaftır; politika, kültür ve ekonomiden bağımsızdır. Bu nedenle sporda sadece toplumsal cinsiyet ilişkilerini değil genel anlamıyla iktidar ilişkilerini incelemek önemlidir (Koca, 2006).

4.4.7.Faktör: Göçmen Sporcuların Katılımdaki Artışın Desteği

Göçle spor arasındaki ilişki ilkin, kıta Amerika'sına göçen Kuzey Avrupalılarla başlamıştır. Onlar Avrupa'nın spor akımını ABD'ye taşımıştır. Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (IOC)'nin kurulması ile ABD'li sporcuların dünya sporunu nasıl etkilediği bilinmektedir. Daha sonra savaşlar ve bunlara bağlı göçler ile göç eden sporcular olmuştur. Bence ikinci akım İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan demir perdeyi aşip batıya geçmeye çalışan sporcularla olmuştur. Türkiye'de örnekleri çoktur. Üçüncü akım demir perdenin yıkılması ile geleceklerini batıda gören önemli bir sporcu kitlesi ile yaşanmıştır. Son akım Afrika'nın başarılı mukavemet koşucularının diğer kıtalardan gelen cazip teklifler sonucu göç etmeleri ile oluşan akımdır. Türkiye'de son üç akımdan etkilenmiş çok ünlü sporcularımız

vardır. Kadınlarda önce kulüpler yolu ile profesyonel mukavele ile gelip vatandaş olan bu yolla statü kazanıp ulusal takımlarda yer alan başarılı isimler vardır. Bu isimler kuşkusuz ki kadın sporumuza önemli katkıları olmuştur. Bir başka açıdan bakıldığında Modern Olimpiyatlar tarihinde ırkçı çıkışlar hiç eksik olmamışken, özellikle ırkçı yaklaşımlarla öne çıkan birçok ülkenin diğer ırklardan sporcuları kadrolarına ve vatandaşlığa almaları sporun farklı ve anlaşılması karışık değişimlerden geçtiğini de göstermektedir. Özetle 1988’de Türkiye’yi temsil eden beş kadın sporcu arasında göç kökenli sporcu yer almazken, 92’de ve 96 birer göçmen sporcu ekilde yer almış. Bu sayı 2000’de üç e çıkmış 2004 ve 2008 de dörder sporcuya 2012’de 6 sporcuya çıkmıştır. Yani 144 sporcumuzun 20’u %13,9’u göçmenlerden oluşmuştur (www.turkischnoc.org,Koryürek,2003). Kuşkusuz ki göçmen sporcularımızın yerliler için motivasyon oluşturmaları ve ulusal anlamda gelişmeye katkı vermeleri planlanmıştır. Federasyonların bu konuda incelenmeleri aydınlatıcı olabilir.

4.4.8.Faktör: Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)’ nin Değişen Politikalarının Desteği (Pozitif Ayrımcılık)

Başlangıçtan itibaren olimpiyatlar erkek cinsine dönük organizasyonlar olarak düşünüldüler. Kadınların burada yer alma çabaları yaklaşık yirmi beş yıl sonra sonuç verdi. Amsterdam oyunlarındaki atletizm ve jimnastik dallarındaki düzenlemeden sonra bayanlar organizasyon içinde varlıklarını hissettirmişlerdir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında kadınlar bu yöndeki çabalarını sürdürmüşlerdir. Bloklar arası spor rekabeti kadın katılımını etkilemiştir. 1980-1984 boykot yılları sonrasında kadın katılımı ciddi artışlar göstermişlerdir. Bu artış 1992 ile 2012 arasında yüzde yüzlük bir sıçrama göstermiştir. Bu dönem IOC’nin kadın sporunun olimpiyatların geleceği açısından önemini kabul ederek, “pozitif” ayrımcılık uygulamaya başladığı dönem olarak düşünülebilir. IOC kadınların yıllar süren mücadelesinden sonra 1981’de 2 kadın IOC üyeliğine seçiliyor. 1995 yılında kadın çalışma grubu, 1997’de Anita DeFrantz IOC ilk kadın başkan yardımcısı. 2004’te ise kadın ve spor komisyonu oluşturuluyor (Koca,2006). Bu grup yılda bir kez toplanan ve Olimpiyatlarda kadınların katılımı ile ilgili düzenlemeler yapan “IOC Kadın ve Spor Komisyonu” haline dönüşmüştür. Ayrıca Komisyon, dört yılda bir Olimpik Hareket içerisinde, “Uluslararası Kadın ve Spor Çalışma Grubu” ve “Dünya Kadın ve Spor Konferansı”

düzenlenmesi çalışmalarını da yürütmektedir (IOC Resmi Web Sitesi, 2009b,akt;Özbey ve Güzel,2001). 2006'da 113 IOC üyesinin 14'ü kadın (%14,1) böylelikle kadınlar için pozitif ayrımcılığın ön koşulları oluşturulmuş oluyor (Koca,2006,Koca,www.stoag.hacettepe.edu.tr).

Pozitif ayrımcılık stratejisi benimsenince, katılım kotalarında yeni düzenlemeler yanında güreş, boks, gibi sporlar ile atletizmin sırıkla y.atlama ve çekiç atması gibi erkek karakterindeki sporlarda kadınlarda da yer verilmeye başlanması ile senkronize yüzme gibi kadınlara özel dalların eklendiği görülmektedir (www.turkischnoc.org, <https://tr.wikipedia.org>).

5.GEREÇ VE YÖNTEM

5.1.Araştırmanın Tipi: Bu çalışma Türkiye’de kadınların spora katılımlarının artmasının nedenlerini sorgulamak için yaptığımız betimsel bir çalışmadır.

5.2.Araştırmanın yapıldığı Yer ve Süresi: Kadın sporcuların ve akademisyenlerin olimpiyatlara katılım sürecine etki eden özelliklerin belirlenebilmesi için önceden randevu alınarak, görüşmecilerin buldukları yerlere gidilerek (İstanbul, Ankara, Bolu, İzmir) görüşme tekniği uygulanmıştır. Görüşmeler 20.03 sn ile 1saat 5 dakika 28sn, sürmüştür. 2015-2016 yılları arasında çalışma gerçekleştirilmiştir.

5.3.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Bu araştırmanın evreni olarak öngördüğümüz zaman süreci içinde (1988-2012 Olimpiyatları) oyunlarda Türkiye’yi temsil eden tüm kadın sporculardır. Kasıtlı olarak seçilmiş, ulaşılabilen ve görüşmeye olumlu yanıt veren 5 sporcu ve 6 uzmanın görüşlerini belirlemek için yüz yüze görüşme yapılmıştır. 5 bayan sporcumuzda bireysel sporun temsilcisi olup farklı spor branşlarını temsil etmektedir. Bu spor branşları; Atletizm, Taekwondo, Halter, Kayak ve Judo. Randevu alınarak görüşülebilen bu 11 kişi ise araştırmanın örneklemidir.

5.4.Araştırmanın Veri Toplama Araçları: Görüşmecilerle ilgili sorular hazırlanarak, betimsel analiz için bir çerçeve oluşturulmuştur (Yıldırım ve Şimşek,2011). Sporculara ve akademisyenlere yönelik bu çerçeve kapsamında sorular hazırlanmıştır. Dergiler, kitaplar ve internet taramaları gerçekleştirilmiştir. Daha sonra 11 kişi ile randevu alınarak yüz yüze görüşme yöntemi ile video kayıt tekniği uygulanmıştır.

5.5.Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi: Kadın sporcuların olimpiyatlara katılım sürecine etki eden özelliklerin belirlenebilmesi için önceden randevu alınarak görüşme tekniği uygulanmıştır. Görüşmelerde sporculara önceden uzman görüşü alınan 11 soru sorulmuş, 6 akademisyene 9 soru sorulmuştur. Elde edilen işitsel veriler, digital ortama aktarılmış ve yazıya dökülmüştür. Öncelikle bir kaynak taraması yapılmış, olimpiyat oyunları ve spora katılımını arttıran etmenler belirlenmiştir. İçerik analizi yapılarak bulgular değerlendirilmiştir.

5.6.Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi: Video kayıt tekniği ile kayda alınan görüşmeler yazıya aktarılmıştır. Bulgular yorumlanmıştır.

5.7.Araştırmanın Sınırlılıkları: Gönüllü olarak katılan 11 kişinin görüşmeleriyle sınırlıdır.

5.8.Araştırmanın Etik Yönü: Çalışmaya başlamadan önce Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Yerel Etik Kurul'dan görüşmeler için hazırlanan soruların (Ek1, Ek2, Ek3) onayı alınmıştır.

6.BULGULAR

Bu bölümde Yüz yüze görüştüğümüz beş bayan sporcumuzda bireysel sporun temsilcisi olup farklı spor branşlarını temsil etmektedir. Atletizm, Taekwondo, Halter, Kayak, Judo.

Doğum Yılı:1962

Öğrenim: Üniversite

1-Spora nerede, nasıl başladınız?

6.1.Aksu-Bir tesadüf eseri Türkçe öğretmeni onu keşfetti. Beden eğitimi derslerinde aktif bir öğrenciydi, mesela ip atlamazdı, yakan top oynamazdı, boli boli oynamazdı. Çok güzel basketbol, voleybol oynardı. Sınıftaki erkek arkadaşlarıyla çok güzel futbol oynardı, çok iyi koşardı. Türkçe öğretmeni bir gün şöyle : “ya Semra sen baya aktıfsın bu konularda, Zübeyde hanım kır koşusu var, ona katılır mısın, sana lisans çıkartsak” dedi. Katılırim hocam dedi, aldı götürdü onu 17 yaşındaydı, Çiğli’de oturuyordu. Çiğli’de lisesinde okuyor ve spora orada başladı. 17 yaşında ilk defa Çiğli dışına çıktı.

1a-İlk çalıştırıcınız kimdir?

Aksu- İlk ve son çalıştırıcısı Edip Akarsu dur. 17 yıl atletizm sporuyla ilgilendi, aynı hocayla başladı aynı hocayla spor hayatını tamamladı.

1b-Olimpik düzeye gelmenizi etkileyen kimlerdir?

Aksu- Olimpik düzeye gelmesini etkileyen önce kendi çalışmalarıydı, kendisinin dışında ona üst düzeyde yardımcı olan ailesi ve antrenörü Edip Akarsu’nun verdiği antrenmanlardı.

1c-Bu süreçte çalışma koşullarınızı kısaca açıklar mısınız?

Aksu -Spora 1979’da başladı. 1980’de de akademiye Ege Besyo’na girdi. 1980-1994 yılları arasında tabii ki üniversiteyle spor antrenman yaşantısını birlikte götürmesi tabii ki çok zorlu bir süreçti. Olimpiyatlara hazırlık evresinde kişilerin 6-7 saat antrenman yapması gerektiğine inanıyor, ama o aynı zamanda okuyordu. Artık okuldan fırsat bulduğu sürede antrenmanlarını yapabiliyordu. Özellikle son zamanlarda 6-7 saat antrenman yaptığını biliyordu. Yani Aksu’nun antrenman

programları şöyleydi; saat 6-7-8 ilk antrenman, 10-12 2.antrenman, 4-7 ye kadar da 3.antrenman, Akdeniz oyunlarında 1987 yılında Akdeniz oyunları 2.si olduğu zaman demiş ki, ben bu başarılarla günde 7 saat çalışarak hazırlandım, günde 7-8 saat ancak bir işçi çalışır o bir işçiydi, evet yani üst düzeyde uluslar arası platformda kürsüye çıkabilmesi için günde 6-7 saat antrenman yapmak zorundaydı, diye inanıyor.

2-Aldığınız temel spor eğitimini bugün sorguladığınızda nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aksu- Tabii ki bugün onun aldığı temel spor eğitimi pek temel olmadı onu söyledi öncelikle. Yani, atletizm yapacak ya da spor yapacak şu anda gençlik spor genel müdürlüğüne bağlı tahmin ettiği kadarıyla 68 federasyon var, her federasyon farklı yaş ortalamaları vardır diye düşünüyordu ama, atletizmde 11-12 yaşında çocuklarda, temel eğitim 7-12 yaşında, atletizmde, 7-12 yaş çocuk atletizmi diye bir şey başlattı federasyon yaklaşık 2 yıldır. Ülkemizde devam eden, demek ki çocuk oyunları, çocuk koşuları sonra 12 yaşında, sonra da branşlaşma, atletizmde branşlaşma diye bazı çalışmalar yapılabilirdi, yapılabileceğini görüyordu. Tabii ki onun için temel olmadı, birden bire 17 yaşında kendisini atletizm sahalarında buldu. Atletizm başlangıç yaşı olarak spora başlangıç yaşı olarak tabii ki çok geç bir yaş keşke daha önce keşfedilseydi. Keşke daha önce onun olduğu yerden onu bulup çıkarsaydılar. Bugün olduğu konumdan geldiği dereceler olarak geldiği kürsü olarak, geldiği konumdan çok daha iyi yerlerde olabilirdi. Niçin diye dersiniz? 17 yaşından sonra kemiklerinize, kaslarınıza, vücudunuzdaki antreneye ne kadar sahip olabilirsiniz, ne kadar fazla eğitebilirsiniz vücudu 17 yaşındaki eğitimle. 17 yaşından sonra aldığı eğitimin çok farklı olduğunu düşünüyordu. Biraz değil oldukça geç başlamış olmasının verdiği sıkıntıyı uzun yıllar yaşadı diye düşünüyordu.

2a-) İlk yarışmalarınız ve ulusal düzeye geçiş sürecinizi kısaca anlatır mısınız?

Aksu- İlk yarışında birinci oldu. 1979 Mart'ında spora başladım. Mart-Nisan-Mayıs'da 400 engelli gençler koştu. 1 yıl genç yarıştı. 400 engel 69.2 koşmuştu, 69.2 ilk yarışı, 400 m engel gençler Türkiye rekoruydu, hemen milli takıma alındı.

3-)Ailenizin ekonomik durumu ile spora yönelmeniz ve seçtiğiniz branş arasında nasıl bir ilişki vardır? Neden bu branşa yöneldiniz?

Aksu- Hayır, ailesinin ekonomik durumu ile ilgili yani tamamen tesadüf hocası onu götürdü Zübeyde hanım kır koşusunda yarıştı, Türkçe öğretmeniyle orada, yıllarca antrenörlüğünü yapacak olan Edip Akarsuyla tanıştı. Çok ilerde bir sporcu olabileceğini antrenman yapıp yapmadığını düzenli bir çalışma olup olmadığını sordu. Hayır dedi yok, onu, Türkçe öğretmeni aldı getirdi, dedi ki ben KSK sahasında antrenörlük yapıyorum, hocalık yapıyorum, milli takımlar antrenörüym gelersen çalıştırırım seni dedi. Tabii gitmedi ailesi izin vermedi, fakat 1 ay sonra antrenörü Edip Akarsu karısı ve karısının kucağında bebeği vardı, ondan sonra geldi buldu, hani sen antrenmanlara gelecektin. Dedi efendim babam izin vermedi, babasıyla konuştular, birçok konuda anlaştilar, onun artık yalnız başına gidemeyeceğini, erkek kardeşleri var onların da yapmasını istediğini söyledi babası beraber giderse ancak olabileceğini söyledi kardeşi Ali Aksu'da 110m engel Himmet Aksu'da 400mt.ci olarak 3 kardeş de aynı. Hoca'da antrenmanlara gitmeye başladılar, tabii paranın olduğu zaman gidebiliyorlardı, Atatürk stadındaki sahalardan 2 tane engel getirdiler bizim bahçeye, 22 dönüm bir bahçeleri vardı, abonman biletleri, paraları çıkışmadığı zaman Hocaları o zaman antrenmanları veriyordu. Onlar da bahçede o köşeden o köşeye koşarak antrenman yapıyorlardı. Caddelerde, yollarda Çiğli havaalanına evi çok yakındı 5-kmydi. Oraya koşar gider gelirdiler, kondisyon için kros için çalışma koşulları buydu. Çivili ayakkabısı yoktu. Tabii ki çok zor şartlar altında onlar bu işleri yapabiliyorduk, düşünsenize ben 1 yıl hemen milli takıma seçildim. Böyle zor koşullardan çıkarak bugünlere geldi.

Ailenizin durumu iyi ya da kötü anlamıyla siz spora yönelmediniz, sadece antrenörünüz ?

Hayır, tesadüf olarak, ailesinin ekonomik durumu çok iyi değildi, babası şoförlük yapıyordu, tarlaları bahçeleri vardı annesi tarlada bahçede çalışıyordu, onlar tarlada bahçede çalışıyordu. Oradan fırsat buldukları zaman zaten ancak dedesi babası izin veriyordu onların antrenmana gitmelerine.

Bu branşı kendiniz mi seçtiniz yoksa siz bunu yaparsınız diye bir şey görüldü mü sizde?

Yok, 400 mt engel koştu ilk yarışında gayet de süratliydi, ondan sonraki Türkiye şampiyonasında 100 mt koştu, 100 mt ile başladı net olarak, 100mt düzle,

100-200-400 mt koştu. Daha sonra engel branşına y6neldi teknik branş 1982'den itibaren engel yapmaya başladı. 100 mt engelde, sonra 400 mt engele geçti. Yani; 100-100 engel,200, 400-400 engel, 4\ 100- 400\ 400, daha sonra 5'li branş pentatlon yaptı. T6rkiye rekoru kırdı. Daha sonra 7'li branş heptatlon yaptı, T6rkiye rekoru kırdı. Sonra salonda 50 mt, 50mt engel yurtdışındaki yarışmalarda 60 mt, 60 mt engel, 200 mt, 400mt koştu, bunların b6t6n rekorlarını kırdı, 17 yıl boyunca 100 e yakın T6rkiye rekoru kırdı, şu anda elinde 1984 yılında koştuğu Sofya'da yarıştığı Balkan şampiyonasında 24-40 23 yaş altı T6rkiye rekoru var, 31 yıldır kırılmadı ona ait bir rekor.

Neden bu branşa y6neldiniz diye sorarsam?

Antren6r6n6z6n teşvikleri zamanları getirdi. İlkinde 100 mt engel yani boyunun, fiziğinin bacaklarının avantajlarından faydalanmak istediler. 81-82'de 100 mt engel başladı. 1983 yılında İzmir'de yapılan Balkan şampiyonasında 42. Balkan şampiyonasıydı. Balkan şampiyonasında pistlerde ilk kez k6rs6ye çıkan kadın atlet oldu. T6rk atletizmi 1922'de kurulmuş, 1922 den bu yana hiç kimse uluslar arası platformda pistlerde k6rs6ye hiç ıkmamışken o pistlerde ilk k6rs6ye çıkan kadın atlet 6nvanını kazanmış oldu.

3a-) Ailenizin ve çevrenizin sizin spora y6nelme ve sporda kalışınız olgusuna bakışları nasıl olmuştur? Sporda kalmanızda ne gibi bakış açıları doğdu aile-evre?

Aksu- evresi, ailesi de babası da zaten geç yaşta g6reşle ilgilenmiş çok da iyi g6reş hocası vardı fakat ekonomik nedenlerden dolayı ya da o zamanlar için çok değerli bir şey değildi spor, onların yapmasını çok istedi. Onunla birlikte erkek kardeşlerinin de birlikte başlaması, antrenmanlara birlikte gidip gelmeleri, onlarla birlikte antrenman yapması da ne onun için ne ailesi için ne de çevresi için sıkıntı olmuyordu. 3 kardeş bir arada olunca daha çok, g6zel ve sempatik bir şey oldu. Birbirlerine çok destek oldular, 66 de aynı işi yaptığı için aynı branşla atletizmle ilgilendikleri için birbirlerine çok destek verdiler, yani onun aile ve evre tarafından atletizm yapması spor yapması her zaman destek g6r6yordu.

4-) Eğitim-öğretim sürecinizi karma eğitim içinde mi gördünüz?

Aksu- Tabii, tabii erkekli kızlı, 1980-1984 mezunu olmak gerekirdi, fakat 1984 yılında Los Angeles Olimpiyatlarına katıldığı için sınavların çoğuna giremedi, olimpiyatlardan döndükten sonra onun için açılan sınavlarda başarılı oldu ve diplomasında 1985- güz dönemi mezunu yazıyordu.

4a-) Erkekler tarafından okulda ve çevresinde ayrımcılık duyduunuz mu ya da hissettiniz mi?

Asla hissetmedi, hep destek gördü.

Aksu-Yok hayır, yalnız küçük bir çevrede büyüdü. Çiğli'de doğdu, büyüdü, atletizme de oradan gitti geldi. İlk etapta böyle çantasını alıp akşam saatlerinde antrenmana gidiyordu, kardeşleriyle birlikte, olayları bilmiyorlardı. Çantasını omzuma takmıştı, nereye gidiyorsun diyorlardı. Tabii bu insanlar sonradan televizyonlar, gazeteler, basın, medya Türkiye'nin 1 numaralı sporcusu olunca atletizmde duyulunca herkes çocuğunu aldı getirdi. Onların çocuğunu da atlet yapması, bir işe yaraması, bunun da elinden tut, bunlarla karşılaştı.

5-) Hem spor hayatınızı hem akademik eğitiminizi bir arada nasıl yürüttünüz, Bu konuda düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

Aksu- Çok zor yürüttü. Aslında şimdiki aklı olsa hep şunu düşündüğünü söyledi, bir sporcunun üniversite eğitiminde spor akademisinde spor yüksek okulunda eğitim enstitüsünde böyle bir yerde olunması gereğini düşünüyordu. Çünkü 1979-1980 de üniversiteye girdiğinde ÖSYM puanı oldukça yüksekti. 425 puan almıştı ve o sene, ege üniversitesi besyo yu seçtiği sene hukuk ve mimarlık 400 puanla almıştı, ama o bir sporcunun spor akademisinde olursa çok daha fazla rahat edeceğini çok daha iyi olacağını düşünmüştü ama sonra onların akademide okurken aldıkları derslerden dolayı, onların, akşam antrenman yapma güçleri kalmıyordu. Jimnastik, yüzme, basketbol, hentbol, voleybol, bir de bunun dışında gidiyorlardı kendi antrenmanlarını yapıyorlardı. Yani şimdiki aklı olsa hukuk okurdu diye düşünüyordu. Hem daha branşının dışında sporun dışında farklı bir branşı da öğrenmiş olacaktı. Belki şu anda o branşı da sürdürüyor olacaktı, mesela öğretmenlik geldi bir yerde bitti. Mesleği bu alanda beden eğitimi öğretmenliği olarak seçmezdi. Tabii severek yaptı, 24 Kasım onun için öğretmenler her zaman değerli kutsal bir

meslek, ama bugünkü akli olsa asla beden eğitimi öğretmenliği okumazdı, diye düşünüyordu.

6-) Sizce Türkiye’de kadınların sporculuk durumu nedir? Bunu nasıl konumlandırırsınız?

Aksu- Türkiye’de kadınlar sporun birçok branşında, sorarsanız, GSGM’ye bağlı bir sürü federasyon, bu federasyonlarda görev yapan spor yapan kadınları düşünürseniz tabii bunu sadece spor yapan kadın olarak değil yani antrenörlük yapan kadın, eğitimlik yapan kadın, masözlük yapan, hakemlik yapan, her yönüyle bakılmasında büyük fayda görüyordu. Yani kadın birçok konuda bu işi yaparken voleybol, basketbol yaparken, onun hakemliğini yaparken bir kere cumartesi-Pazar diye hiçbir şey yok, onların hepsi cumartesi Pazar müsabakalarda geçiyordu.

Dinlenme yok...

Dinlenme yok, ev var evinde yapması gereken işler vardı kendiyle ilgili işleri vardı. ilk yıllarda kadın sporcusu olarak çok zordu. Onun en büyük şanslarından, erkek kardeşleri vardı. Mesela gece 10-11 de evine dönerken zorlanmadı, o kardeşlerine, kardeşleri de ona güç veriyordu. Birbirlerine destek oluyorlardı, yalnız bir kadının düşünsenize, yani KSK dan İzmir den Atatürk stadından Çiğli ye evine gelmesi, 80 li yıllarda çok zordu tabii ki. Yani hele onun öncesindeki 12 Eylül öncesindeki ülkenin kötü gidişatındaki o yollardaki kargaşa karmaşa kapının önlerinde bahçenin önünde, bekleyen merakla bekleyen annesi babası tabii zor günlerdi ama şimdi Türkiye 2000’li yıllardan sonra farklı bir olgulardan geçiyor ve dikkat ederseniz başarılarla bakarsanız en büyük başarılarımızda kadın sporculardan geliyordu. Bütün madalyalar 2000’li yıllardan itibaren bütün kürsüler ülkemiz birçok ferdi de kadın-erkek yazılı, görsel medyada bu konuda kadınlarımıza çok destek olduğunu söylüyordu. Yani olimpiyatlarda dereceye giren erkek sporcuyla dereceye giren kadın sporcu medyanın bütün ön safhalarını da kaplayabiliyordu bir kadın, çünkü bir yere sporumuzda geçmişten bugüne gelen kadınların başarıya ulaşmalarında sen yeter ki kadın başarıya ulaş, onlar ülke olarak ülkenin yaşayan insanları, ülkenin yazılı ve görsel medyası olarak, onların her zaman yanınızda diye destekleyen bir ülkemizde destek gören kadınlar var, kadın sporcular vardı. Hakikaten destek gördüklerine inandığı, bunun karşılığını veriyorlardı. Bugün

voleybolda baktığımızda kadınlar çok önde, bugün haltere baktığımızda kadınlar çok önde, bugün judo, taekwondo, atletizme baktığımızda kürsülerin bütün basamakları kadın sporcular tarafından işgal edilmekte diye düşünüyordu. Bu da ona tabii ki çok büyük mutluluk veriyordu.

Kadın sporcuların bu kadar çok birinci sırada olmasının sebebi hükümetin destek vermesi midir? Yoksa sporcuların kendi başarısı mı?

Hem kendi başarıları, hem zaten var olan kapasitelerinde var olan ülkemizin kadınlarının hem kapasiteleri var, güçleri vardı, bu güçleri devreye sokmak gerekiyordu. Yani bu güçlere bir katılım gerekiyordu, bir destek gerekiyordu. Bu hem ülke tarafından devlet politikası tarafından sağlandı, hem kulüpler tarafından sağlandı diye düşünüyor, kulüpler de çok destek gördüler. Mesela kendi branşı atletizm, Fenerbahçe bugün, Fenerbahçe bir basketbol, bir voleybol kadar kadın sporuna aktardığı para kadar ekonomik güç kadar atletizme de aktarmaktadır. O zamanda bu işi yapan sporcu mesela 100 mt geldi koştu rekor kırdı. Bunu karşılığında ekonomik olarak da destekleniyorsa bu sporcu daha da güç alıyor. O güç alan lider sporculuğun arkasında da ben de onun gibi olacağım diyen sporcular atletler yetişmeye başladı. Bu çok önemli, yani sen iş yapıyorsun da seni nereye sürükleyecek bu iş, onu düşününce bir lider görmek istiyorsun.

Bir model olmak değil mi?

Bir model olacaktı, model...mesela, Fenerbahçeyi çok güzel model olarak görüyordu. Hangi takımı tutuyorsun... O Fenerbahçe yi tutuyordu. Neden?- Fenerbahçe spor kulübünü tutuyordu, çünkü Fenerbahçe spor kulübü bir kulüp, basketbol, voleybol, atletizm, masa tenisi, yüzme var, bütün amatör branşlar vardı. Her branşa destek oluyordu. Futbol kadar o kulüpte atletizmde önemseniyorsa onun için çok önemli bir değerdir diye düşünüyordu.

2000 yılına baktığımızda kadınlar 15, 2004'te 21 kişi ile katılıyor bayanlar, 2008'de ise bu sayı 19 kişiye düşüyor kadınlar, ve ardından 2012 Londra olimpiyatlarında erkekleri geçiyor 66 kişi oluyoruz, bu kadar çok fazla katılımın ödüller, sponsorluklar ve hükümet desteği diyebilir miyiz?

Diyebiliriz tabii ki üst düzeyde hükümet desteği vardı, şimdi düşünsenize 1984 olimpiyatları onun katıldığı ilk olimpiyatı. 64 erkek tek bayandı ve

olimpiyatların 84 olimpiyatlarının açılışında hayatının en büyük unutamadığı değerini yaşadı, o açılışı Türk bayrağını taşıdı, kapanışta Türk bayrağını taşıdı, çok önemli bir şeydi. 64 erkek tek bayan düşünsenize güreşçiler, taekwondocular, judocular, boks vardı her şey vardı, öyle onun üzerine titriyorlardı, kafiledeki tek bayandı. Yarışına herkes gidiyordu, destek-güç vermeye çalışıyorlardı. Ondan sonra 1988 olimpiyatlarına geldiklerinde 6 bayanla katılmışlardı. Onun için çok önemli.30-35 gün kalıyordu çünkü olimpiyatlarda bir oda, kadın yoktu, orada yapayalnız kalıyordu odasında. Oda arkadaşı oldu atıcılıkta Zeynep Oka, taekwondocu oda arkadaşı vardı, judocu vardı. 2000 olimpiyatlarına geldiklerinde Sydney olimpiyatlarında, o zaman Türkiye atletizm federasyonunun ilk kadın başkanıydı. Federasyon Başkanı olarak görev aldı bir de kadın sporcunun yanında kadın federasyonu başkanı da olmuş oldu, ilk kez. Bunu da dikkate almak gerekir, yani sadece burada bırakmamak gerekir. En azından oradaki sporcular ben bir gün bu sporu yaptım, devam ettim, bundan sonra ne yapabilirim antrenörlük, idarecilik yapabilirim... Bakın bir kadın sporcu federasyon başkanı da oluyormuş a geldi. Yani orda da bir model profil çizilmiş oldu. İdareciliğinde de model profil çizdi, bir önceki olimpiyatta 88 olimpiyatlarında sporcu olarak yürüyordu olimpiyatta, kfile başkanı olarak girdi, atletizm federasyonu başkanı olarak girdi.

Atılım yani değil mi?

Tabii ki bu da spor yapanların yarın öbür gün ya antrenör olacağım, ya idareci olmak en üst düzeye kadar geliyorsun.(federasyon). Onun yaptığı da bir sporcu yaptığı sporda, bir kadın sporcu olmak bu ülke de evet çok mücadele ederek buralara kadar geldi ama bir spor organizasyonu dediğinizde dünyadaki en büyük spor organizasyonu olimpiyatlardı. Allah ona 3 tane olimpiyat görmeyi nasip etti. Bu yüzden de bir kadın sporcunun gelebileceği en iyi yerlere geldi diye düşünüyordu.

7-) İleri düzeyde performans sporu yapmanıza neden olan temel etkenin ne olduğunu düşünüyorsunuz?

Aksu- Kendisi için tabii farklı oldu, ileri düzeyde spor yapmaları için sporcuların büyük rakamlar var, büyük sponsorlar var, büyük ödüller var, devlet desteği çok fazla onların zamanında öyle bir şey yoktu. Kendisinin bütün amacı rekor üstüne rekor kırmak derece üstüne dereceye girmektir ve de olimpiyata katılmaktır. ilk

gittiği olimpiyatta o kadar mutlu olmuştu ki kendine bir hedef koydu, üç olimpiyata katılmak tarihe geçmekti amacı, onu iten destekleyen güç bu oldu. Ama şimdi aynıları geçerli değildi. 1000-2000 tane altın kazanmak neyse ödülleri karşılığında 2-3-4 milyon gibi rakamlar kazanmak sponsorlar elde etmek ünlü markaları reklam yapmak. Eskiden sadece amatör sporda ay yıldız kürsüde en üstlere alkışlar, rekorlar yazılı- görsel medyada yer almaktı, ama şimdi artık tamamen ekonomik olarak döndü ve herkes bu işi kürsüye çıkıp devlet bütçesinden gelir elde etmek, devlet bütçesinin koyduğu olanaklardan faydalanmak diye düşünüyordu.

Bütçe başarıdan önce paraya mı dönüştü?

Artık, hayır başarıdan önce paraya dönüştü değil, eskiden başarıya da bir şeyler veriyorlardı. 3-5 altın ama şimdi başarımadan önce devlet bir şeyler veriyor. Ona göre en büyük fayda bu. 2000'li yıllardan sonra başarılı yıllar böyle geliyordu. Bu hükümet devlet zamanında böyle oldu, bir sporcu eskiden bir sporcuya 1 ay kamp tanınırdı. Şimdi bütün sporcuların üst düzey sporcuların dünyanın neresinde isterse orada kamp yapıyor olmak bu da çok önemli. Eskiden başarılı olduktan sonra seni bir yere gönderiyorlardı, şimdi kampa gidiyorlar, dünyanın en iyi yerinde kamp yapıyorlar, bilimden, bilim testlerinden, fizyoterapik testlerden, masörlere, masajlardan hepsinden geçiyorlar ve başarı elde ettikten sonra kamplardan geçiyorlar, yarışlara gidiyorlar başarıdan sonra ödülleri alıyorlardı. Bu çok önemli, onların zamanında böyle bir şey yoktu, 1 ay kamp yapar 1 yıl içerisinde ne mutlu bize diyorlardı. Zaten sürekli kamp var Dünya'nın en iyi yerlerinde en iyi teknolojiyle antrenman yapıyorlar. Bunu sonucunda zaten başarı gelince de ödülleri faydalarını alıyorlardı.

Ödüller sonucunda insanı mutlu ediyor... Tabii ki mutlu ediyordu.

Gelecek sene periyodunu yaparken ona göre yapıyordu. Avrupa şampiyonasına hazırlanıyorum bunda dereceye girersem benim için çok iyi olacak 2000 altın alacağım, hayatımın gelecek kısmını garantileyeceğim, Dünya şampiyonasına girersem 2000 altın alacağım, performans periyotlarında, ona göre sporcuların hazırlandığını söyledi.

Kendim için ülkem için koşuyorum dersin, bir de ödüller için koşuyorum artık hepsi bir arada olmaya başladı...

Bütün sporcularda ülke için devlet için koşuyordu. Tabii ki bayrakları için koşuyorlardı. Onlar da bayrağı için koşuyordu, ama şimdi sporcular bunu gerçekleştirdince bir de ödüllerden faydalıyor, azımsanamayacak kadar üst düzeyde rakamlar, o yüzden bu sporcular için ar

tık teşvik oluyor, sporda eskiden 10 tane atlet vardı, şimdi 1000 tane atlet var.

8-) Türkiye'deki dini inanç olgusu kadın olarak spor alanlarında sizi etkiledi mi, etkilediyse nasıl etkiledi?

Aksu- Hayır, hiçbir zaman etkilemedi, Dini inanç olgusu hiçbir zaman etkilemedi onu.

9-) Sizce kadın sporunun önündeki en birincil engel nedir?

Aksu- Çok fazla birincil engel olarak görmüyor ama, kadın sporcu da erkek sporcu da en ağır antrenmanları kaldırabilecek kapasiteye güce sahip olduğunu düşünüyordu. Kadınların burada zaman ayırmaları yani performanslarına zaman ayırmaları hafta sonlarını buraya ayırmaları sonra ne yapacakları mesela ilk etapta düşünüyorsanız 22-23-24 yaşında evlendiklerini evlilik bir handikap olarak görülebilirdi. Hem spor hayatını hem iş hayatını eğitim hayatını ya da hem de evlilik hayatını bir arada getirebilmenin çok zor olduğunu düşünüyordu. Bu yüzden de sporu geçmişte sporu bırakan arkadaşları olmuş kadın sporcu arkadaşları, evlilik bir handikapı, sonra arkasından çocuk doğurmak bir handikapı, ama şimdi artık bu kendi kaplarında kalktığını düşünüyordu, çünkü bilim her şeyin içine yerleştiği gibi bu sporun içerisinde de çok yerleşti. Hatta sporcular evleniyorlar kadın sporcular doğum yapıyorlar, doğumdan sonra çok daha büyük performanslarla geçebiliyorlar çok daha başarılı olabiliyorlardı. Başka da bir şey olduğunu düşünmüyordu. Eskiden kadınların adet dönemleri performanslarına 1.derecede engel olduğunu düşünüyordu ama şimdi artık bilimsel olarak bunlar da aşılmış durumda tıbbi olarak, bilimsel olarak aşılmış durumda artık bunun da bir engel olacağını zannetmiyordu. 70-78-‘li yıllardaki gibi engel teşkil ediyorsa, şu an engel teşkil etmediğini düşünüyordu. Artık kadınların olan spor engelin kalktığını düşünüyordu.

10-) Sizce kız çocuklarının spora katılımı ülkenin tüm coğrafyasında nasıl arttırılabilir?

Aksu- Öncelikle tesisleşmek gerekir diye düşünüyordu. Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük kentlerimizde olan tesislerin Hakkari, Bingöl, Siirt, Şırnak'da olduğu zaman tesis, tesiste öğretmenler olacak tesislerde spor yöneticileri olacaktı. Çocuklar gittiği zaman o çocukları bulan insanlar o hocalar olacaktı, o tesislere getireceklerdir. Fakat çocuk o tesislere gittiğinde kendileri orada bir hoca antrenör yönetici karşılayacağını bileceklerdi. Ve ülkemizin coğrafyasında tesisleşme yayıldığı sürece orada bilgili antrenörler hocalar yöneticiler olduğu sürece ancak ülkemizdeki coğrafyada sporcu sayıları şimdi... Şöyle ülkemizin dört yanı denizlerle çevrili olan ülkemizde niye olimpiyatlarda yüzmede bir şey yapılmadığını söylüyordu. Yüzmenin denizle ilgisi yok ki yüzmenin havuzla ilgisi var, yüzmenin iyi antrenörle çalışmak gibi bir ilgisi vardı. Bu yüzme havuzları Siirt te de Şırnak ta da yapılırsa..tabii ki. Hatay da da olsa, burada da olsa o coğrafya da Doğu ve Güneydoğu coğrafyasında o kalkınma olacaktır. Bakın düne kadar, örnek veriyor; tesisleşme de büyük bir hamle yaratıldı. Kış olimpiyatlarını aldı. Trabzon, Trabzon'da atletizm sahası yoktu. Şimdi atletizm sahası var, atletizm sahasına giren çocuklar var, önceden nereye gidecekti bu çocuklar. Orada Kış Olimpiyatları düzenlendi havuz oldu salonlar yoktu salonlar oldu. Düşünün Erzurum'da ünivesiade kış olimpiyatları yapıldı. Ünivesiade kış olimpiyatları yapılırca orada birçok olimpik tesislere sahip oldu. Burada kaymaya giden hasbelkader dağlarda kaymaya giden kayak sporcuları 10 kişiye şimdi bütün her yerde cıvıl cıvıl bir sürü sporcu var. Şimdi orada buz hokeyi de var. Buz hokeyi ülkede çok sevilebilen bir spor dalı olabilir. Ama buz hokeyi tesisleri olacak ki buz hokeyi sevilecek, buz pateni öyle sevilebilir. Jimnastik öyle sevilebilir, jimnastik salonları olacak ki öncelikle tesisleşme, sonra tesisleşme bölgesinde başarılı beden eğitimi öğretmenleri bu işe gönül vermiş beden eğitimi öğretmenleri, bu işe gönül vermiş antrenörler orada da olduğu sürece hem bütün ülkemiz bütün coğrafyasında ancak spor öyle kalkınabilir. Ankara'daki, İstanbul'daki, Samsun'daki, Trabzon'daki, Akdeniz oyunlarıyla kalkınan Mersin'deki tesisler ülkemizin her coğrafyasında olacak ki biz ancak başarıya öyle ulaşabiliriz diye düşünüyordu.

11-) Kadının ya da kız çocuğunun sporun doğasında var olan bir takım zorunluluklara (mayo,tayt,şort vb) tutumu spora katılımı için bir engel midir?

a-Aile-çevre-akraba

b-Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin)

c-Eş-partner açısından engelleme var mı?

Aksu- Mayo, tayt, şort vb. eskiden bunu herkes düşünebilirdi.

A-) Aile-çevre-akraba tarafından asla hiç düşünmüyor, Televizyonlarda da seyrediliyordu. **Ailenin bir tepkileri olabilir mi?** Hayır artık bunları düşünmemek bunları aşmak gerekiyordu. Atletizm federasyon birliği toplandı artık o kadar büyük bir demokrasi o kadar özgürlük var ki dünyanın her yerinde şu anda kadınlar isterse türbanla koşabilir. Artık türbanlı koşuyor yani. UAF buna izin veriyordu. Karışmam diyor, karışmıyor yani, insan hakları var, burada da var, bizim ülkemizde de eskiden bizim zamanımızda belki öyle bikini, şortlar, mayolar falan önemli olmadığını söylemektedir. Mayo giyilmesi 70-80 li yıllarda.

B-) Evlenen ya da nişanlanan sporcuların (yetişkin), Evlendiyse eş bırakmayabilir mi?

Performansı kıyafetleri yüzünden mi? Öyle bir şey olacağını ben düşünmüyordum altı yüz kişide bir kişi belki düşünebilirsiniz ama onun dışındakiler ülkemizin bütün kadınları her konuda özgürdü. Bugün güreş mayosuyla çıkıp güreşçi kadınlar var, 80 li yıllarda kadın güreşi mi vardı halterde var mıydı halter öyle mesafe kat etti 2000 li yıllardan sonra bakın mayo yani bu işin standardı mayo ile yüzülüyorsa mayo. “Ben mayo ile yüzülüyor diye yüzmem” deyip de sporu terk eden hiçbir insanla karşılaşmadı şimdiye kadar.

E-) Eş-partner açısından bir engelleme olabilir mi?

Çok eskidendi onlar, artık kadınlar bu işlerde çok daha başarılı erkekler bu konuda kadınları daha da destekliyorlardı. Eve büyük bir ekonomik katkı oluyordu çünkü.

Doğum Yılı:1973

Öğrenim: Üniversite

1-Spora nerede, nasıl başladınız?

Şenyurt- Spora Ordu ilinde başladı. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünün judo antrenörü Yüksel Çalışkan ortaokul öğrencilerine duyuru yaptı. Judo ya gelmek isteyenler hafta sonu şu saatte şu salona gelsin diye. Birkaç arkadaşıyla birlikte gitti ve öyle spora başladı. Eskiden okullarda duyuru yapılıyordu, tamamen tesadüf.

1a-) İlk çalıştırıcınız kimdir?

Şenyurt- İlk antrenörü Yüksel Çalışkandı. Ordu Gençlik ve Spor il müdürlüğünün judo antrenörüydü.

1b-) Olimpik düzeye gelmenizi etkileyen kimlerdir?

Şenyurt- Ordu da spora başladıktan sonra tabii ki milli takım seviyesine gelmek için 3-4 sene geçiyor. O dönemde tabii ki Yüksel Çalışkan, Muammer Çalışkan antrenörüydü. Özer Özcan vardı ilk antrenmana başladığında onunla birlikte çalıştı. Daha sonrasında da milli takıma gitmeye başladığında da Azeri antrenörü vardı, Hacı Ahmedov. Yani onu etkileyen bunlar olmuştur. Bu hocalar eşliğinde çalıştı.

1c-) Bu süreçte çalışma koşullarınızı kısaca açıkla mısınız?

Şenyurt- İlk başladığında gençlik spor il müdürlüğünün kayak stadının altında bir salon vardı, güreş sporu yapanlarla birlikte aynı salonu kullanıyordu, güreş sporcuları çıkıyordu onlar giriyordu aynı salonda antrenman yapıyordu, küçük bir minderin bir tatamin olacak kadar ebatta bir salonda, sadece giyinme odaları vardı, o ortamda başladı, onun dışında spora başladığında tabii ki birçok yan etkenler oluyor, kız çocuklarına bu konuda birazcık daha baskı vardı, kız çocukları spor yapar mı, tek başına nasıl gider, nasıl eve gelir gibi sorular oluyordu. Onun gerçekten ailesinde öyle bir baskı olmadı, ama toplumsal olarak tabii ki çok fazla bu kız nereye gidip geliyor her gün ne yapıyor bu kız annesine soruyorlardı sürekli niye geceleri geliyor birazcık daha iş daha iyi durumlara gelmeye başlayınca antrenman sayınız artıyor, antrenman sayısı artıkcı tabii ki antrenman saatleri değişiyor, o yüzden de atıyor 6-8 antrenmandan çıkıyorsunuz, kış vakti olunca baya bir gece yarısı oluyor, tabii ki zamanla kendi çevresi alıştı, hem ailesi alıştı o duruma ama ailesi destekleyiciydi.

2-) Aldığınız temel spor eğitimini bugün sorguladığınızda nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şenyurt- Beden eğitimi okudu, o dönemde çok alaylı mektepli durumu vardı, alaylı hocalarla çalıştı ama hocalarının, antrenörlerinin iyi hocalar olduğuna inanarak zaten yaptılar ne dedilerse onu yaptılar ama daha sonraki dönemlerde sakatlıklar farklı şeyler tabii ki çıkabiliyordu halen daha günümüzde bunu yapıyorlar farklı yaşlarda farklı daha erken başarıya ulaşmak için farklı yüklenmeler yapıp daha sonrasında sakatlıklar bazı şeyler için acele etmemek gerekiyor, ülke olarak maalesef bu konuda çok aceleciyiz, minikler kategorisinde antrenörlük yapıyorum şu anda ama milli takımda sporcularına hep şunu söylüyordu teknik ve mental olarak kendinizi geliştirdikten sonra ümitlerde madalya almanız çok önemli değil, gençler ve büyüklerde olimpiyatlarda kalan sporcular istiyor. Ümitlerdeki 15-17 yaşındaki çocuğu yukarılara taşıyamıyor maalesef, yani bu birçok branşın da ana sorunlarından biri diye düşünüyordu. Türkiye'deki spor gerçeği bu üstlere taşıyamıyoruz, bu başarılarımızı büyük nedenlerinden biri de alt yapıyı doldurmada çok aceleci davranarak direkt orada başarı elde edip ondan sonraki dönemde de bu çocuklarımızı kaybediyoruz, hâlbuki daha yavaştan daha ağır ilerleyerek daha dolu dolu alttan çocukları hem kuvvet hem çabukluk teknik olarak hem de yaptığı sporunun kültürünü alarak yetişip ondan sonra yukarılara çıksın istiyoruz, böyle olduğu zaman sporun kalitesi de artıyor, nitelikli oluyordu.

O zamanki aldığınız eğitimi şu anda iyi ki almışım mı diyorsunuz yoksa daha da başka bir şeyler almış olsaydınız daha iyi miydi?

Evet daha farklı eğitilmek isterdi açıkça, daha da başka başarılar da elde edebilirdi. O, 19 yaşında olimpiyat madalyası aldı 24 yaşında sporu bıraktı üniversite bitince, daha uzun süreler spor yapmak isterdi.

Bu sizin alt yapınızdan mı kaynaklandı, sporu bırakmak?

Sadece alt yapıdan değil sporu bırakmanın Türkiye'deki spor sisteminden kaynaklandığını söylüyordu, ona göre, kadınların 24 yaşına geldin artık evlenmen gerekiyor çocuk sahibi olman gerekiyor evlenmiyor musun sen ne zamana kadar spor yapacaksın gibi yine toplumsal birkaç şeyde kadın olunca maalesef böyle oluyordu ama şimdiki dönemlerde biraz daha bilinçli sporcular da bazı şeyleri

erteleyebiliyorlar, artık insanlar alıştılar bu tutumdan sonra evlenen kadınlara o yüzden de artık insanlar çok fazla yargılamıyorlardı ama maalesef böyle de bir durum var.

Değerlendirirsek daha fazla eğitim almak isterdiniz... Daha fazla eğitim almak isterdi, yönlendirilebilirdi, her zaman söylüyordu çok cahildiler onların da hataları vardı, ama gerçekten yönlendiren doğru-dürüst kimse olmadı. Her sporcu beden eğitimi okuyacak diye bir koşul yok. Öğretmenlik yapıyor aynı zamanda milli takım antrenörlüğü yapıyordu. İki işi bir arada yürütüyor o yüzden de kendisi gibi sporu bırakmış sporcuların bir şekilde hemen ya federasyon ya devlet kanalıyla bir şekilde hemen tutup eğitilmeli. Dili yoksa, dil üzerinde, eğitimi yoksa yabancı dil üzerinde o sporcunun üzerine konulabilecek doneleri koyup iyi, kaliteli yetenekli bir antrenör yetiştirip alttaki nesilleri veya üstteki sporculara faydalı olabilecek kişiler haline getirebilirlerdi. Onlar bunu yapamıyor maalesef o yüzden neden olimpiyatlarda madalyamız yok neden biz 300 kişiyle katılmıyoruz sorusuna da cevap veremiyorlardı.

2 a-) İlk yarışmalarınız ve ulusal düzeye geçiş sürecinizi kısaca anlatır mısınız?

Şenyurt- Türkiye şampiyonası ilk, orada madalya aldı, bunun öncesinde ümitlerde başladı, ümitlerde Türkiye şampiyonasına girdi orada madalya almaya başladı, sonra oradan gençler kategorisine geçti eskiden bu kadar da maçlar yoktu, gençler kategorisine geçtikten sonra 1989'da Balkan şampiyonasına katıldı Romanya da 3. oldu sonra 1990 da İzmir de balkan şampiyonasında 1. Oldu, 1990 da Avrupa 3. Oldu, Ankara da gençler kategorisinde, 1991 Finlandiya da 1. oldu, 1992 Yaz olimpiyatlarında Barselona 3. Oldu. Bu madalyayla Türkiye de madalya alan ilk kadın sporcu oldu ve aynı zamanda 19 yaşındaydı, en genç sporcu olarak da tarihe geçti. Şimdi 2 bayan 2 erkek var, bayanı her zaman güçlü buluyor açıkçası daha iyiler, olimpiyatlarda 1 tane bizim altın madalyamız var ama Çeçen asıllı Çeçenistan'da 1990 lı yıllardan ülkemize gelmiş sporculardan biri o da çok iyi kaliteli bir sporcu ama devşirme olarak.

Ama sonuçta Türkiye için yarışıyor.

Türkiye adınaydı evet judonun adınaydı, olimpiyat şampiyonu olarak yarıştı. O yüzden olimpiyatlarda 1 altın madalyaları erkeklerde bir de bronz madalyaları var bayanlarda.

3-) Ailenizin ekonomik durumu ile spora yönelmeniz ve seçtiğiniz branş arasında nasıl bir ilişki vardır? Neden bu branşa yöneldiniz?

Şenyurt- Tamamen tesadüf sadece duyum üzerine dediler ki hadi gidelim mi gidelim tabii judoyu da bilmiyorlardı judoya gittiler bambaşka bir şey çıktı. 15 kişiyle gittiler aslında o salona, ama o sınıftan 6-7 kişi sağlam milli takım sporcusu oldu. O yüzden de tamamen tesadüf tabii ki, 6 ay hiç ailesine de söylemedi, hafta sonları başlamışlardı antrenmanlara eşofmanla gidiyorlardı ailesi habersizdi. Oyun saatleri vardı, akşam ezan okununca evde olacaksın denirdi, daha sonra iyi olmaya başlayınca maça gidilecekti, Hocası dedi ki tabii bu arada veli izin kağıtları var onları da, imzalıyorlardı, annesi tabii ki şüphelenmeye başladı, Hocası dedi ki Türkiye şampiyonasına gidicez, Onun ailesinin haberi yok, Hocası dedi konuşurum, ben önce anlatayım anneme, ondan sonra söyledi annesine ben gidiyorum diye tamam madem gittin başarılısın da devam et bakalım dedi o yüzden de devam etti, her zamanda destek oldular yanında durdular onun ki tamamen tesadüf oldu.

Seçtiğiniz branş judo olmasaydı başka bir şey olsaydı... Nasıl olurdu bilemiyorum, onun fizik tipine, bireysel özelliklerine uygun olur muydu olmaz mıydı bilmiyorum.

3a-) Ailenizin ve çevrenizin sizin spora yönelme ve sporda kalışınız olgusuna bakışları nasıl olmuştur? Sporda kalmanızda ne gibi bakış açıları doğdu aile-çevre?

Şenyurt- Olumlu oldu, evet bir dönem, kız çocuğu geç geliyor geç gidiyor falan ama hep takımdaki arkadaşları eve bırakıyorlardı, o zamanlar tabii ki ailelerde birbirleriyle tanışıyor zamanla bu aşılabildi, ama ilk dönemler sürekli maçlara, gitmeye başladı o yüzden de bir dönem tabii ki mahallede de böyle şeyler oldu ama daha sonra, o başarılı olmaya başladıkça madalyayla gittikçe herkes alıştı çok da her seferinde tebrik ediyorlardı hatta olimpiyat maçı Türkiye saatiyle sabah 4te falandı, bütün eş dost herkes maçı izledi bu da çok güzel bir şey gerçekten çok sahip çıkıyorlardı çok güzel bir şey.

Bu branşa yönelmenizin sebebi sadece Yüksel Çalışkan'dı. Sadece onun gelip okulda duyuru yapması. Eskiden öyle seçiliyordu zaten okullarda duyuru yapılırdı.

4-)Eğitim-öğretim sürecinizi karma eğitim içinde mi gördünüz?

Şenyurt- Evet. Judo da zaten kızılı erkekli yapılan bir spor, aşırı antrenman yapılmıyor judo da.

Spor da eğitim öğretimde de üniversiteye kadar...

4a-) Erkekler tarafından okulda ve çevresinde ayrımcılık duydunuz mu ya da hissettiniz mi?

Şenyurt-Judonun içerisinde hiç öyle bir şeyle karşılaşmadı, gerçekten iyi bir sporcu olacağı belliydi, bir de solak olduğu için avantajlıydı. Solak olmak avantaj, genelde herkes sağlak.

5-) Hem spor hayatınızı hem akademik eğitiminizi bir arada nasıl yürüttünüz, Bu konuda düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

Şenyurt- Evli, çocuğu var eşi bu konuda ona yardımcı oluyordu, kızıyla ilgileniyordu, o konuda çok destek oluyordu, eşi kadının sadece evde oturması gerektiğini söylemiyordu, sen Türkiye ye mal olmuş olimpiyat madalyası sporcusun, gurur duyduğunu söylüyordu. Her şekilde destekçi olduğunu gidebildiği yere kadar devam, eşi her zaman arkasındaydı. Eşi izin vermese mümkün değildi, yapamazdı ama şöyle bir süreçte vardı mesela, üniversite döneminde de, ilk önce mesela sporu bıraktı, ODTÜ ye gitti o dönem ODTÜ de beden eğitimi bölümü vardı şimdi yok beden eğitimi bölümünde ODTÜ istemiyor sporcu. Çünkü üniversiteye gittiğinde devam ediyorlardı, ODTÜ'de olduğu dönemde 1991-1992 ODTÜ deydi, Gazanfer Doğu Beden eğitimi bölümünün bölüm başkanıydı. Akademisyen yetiştirmek istiyorlardı, beden eğitimi bölümü de onlar da hep aktif spora devam ediyorlardı üniversitede o yüzden 2 dönem ODTÜ de okudu, ondan sonra atıldı. Sonra tekrar sınava girdi Samsun da 19 Mayıs da, yerleşti, diğer üniversitede sporcuyken yardımcı oluyorlardı. Tabii ki onlar da boş zamanlarında okula gidiyorlardı, derslerine çalışıyorlardı, o şekilde akademik kariyerde o şekilde oldu. (Biraz daha gelir seviyesi alt sayıda olan ailelerin çocukları maalesef çocuğunu yönlendiremiyor). Değişimleri çabuk kabul etmiyordu insanlar, yeni nesiller bu

konuda daha eleştiriye, yeniliklere, denemeye, deneme-yanılmaya, açıklar, başarısız olsalar da neden başarısız olduklarını duyabiliyorlar, onu kaldıracabilecek yapıdalar eskilere baktığımızda bu hiç yok eleştiri hayatta kabul etmiyorlardı.

6-) Sizce Türkiye’de kadınların sporculuk durumu nedir? Bunu nasıl konumlandırırınız?

Şenyurt- Kadınlar birçok branşta erkeklerden daha başarılı, çünkü çok özverililer kafalarına koyduklarını yapabiliyorlar. Daha azimliler, disiplinliler kafalarına koydukları şeyi kadınlar muhakkak yapıyorlardı. Yani bu konuda istikrarlılar, o yüzden de bu uzun soluklu bir iş, spor işi başarı, çalışmak, disiplinli, tabii ki hayatta bazı şeylerde fedakarlık yapmak, bazen de hayat sizi başka yerlere götürüyordu. Madem yakaladım devam edeyim diyorsunuz, yakaladığınız şans görebilmek için de akıllı olmanız gerekiyordu, onu fark edebilmeniz için. Kadın takımlarıyla çalışmak çok daha zordur, daha kaprisliler daha takıntılı olabiliyorlar kadınlar, güzelliklerine, saçlarına takıntılı olabiliyorlardı. Daha zorlar ama onun branşında da ve diğer branşlarda görüyor kadınlar her şeyde başarılılar ve her şeyi de yapabiliyorlardı.

7-) İleri düzeyde performans sporu yapmanıza neden olan temel etkenin ne olduğunu düşünüyorsunuz?

Şenyurt-Sadece kendisi olduğunu söyledi, Hiç kimse onu yönlendirmedi, sadece kendisi çalışarak yaptı.

Siz spora başladınız, bir üst noktaya gelebilme hayalini kurdunuz mu?

Her zaman kurdu. Mesela işe başladı, müsabakalara başladığında yenildiği zamanlar da oldu, üzüldüğü, sakatlandığı zamanlarda, tek kaldığı zamanlarda böyle bir şeyde vardı. Kadınsınız kadın tarafından tek bırakıldı, arkadaşlarınızı kaybedebiliyorsunuz, onun spor yapan kadın arkadaşları, erkek sporcular da mesela o yüzden kadın kadının düşmanı olabiliyordu, başarılı olduğun için, sikletteki çok başarılı iki sporcu birbirine rakipken iyi arkadaş olamıyor olabiliyordu yani, kadın kadının düşmanı olabiliyordu böyle dönemlerde çok arkadaş da kaybettiği oldu bu yüzden başarılı olduğu için, ama her şeyde ben bu işi iyi yapacağım dedi yaptığının en iyisini yapmak için çalışacağını söyledi ve yaptı. En iyisi o mudur ama bilemiyor. Şu pozisyonda yaptığının en iyisi ama dahadalarını yapabiliirdi. Atlanta’da katıldı,

orada da madalya alabilirdi, ama farklı şeyler yaşadı. Atlanta'ya gelen süreçte çok iyiydi. Takım arkadaşı vardı aynı bölgeden onunla beraber aslında bu yola çıkmıştılar, daha sonra puan barajını aştı takıma girdiği zaman hem Hocası hem de takım arkadaşı ona sırtını döndü. Çünkü sporcu üzerinden protesto yapmak istediler.

Onları milli takım kamplarına göndermek istemediler. Hedefleri olduğunu ve bu olimpiyata gitmek istediğini söyledi. Antrenörünün tersine milli takıma gitti, kampa gitti. O yüzden de çok sıkıntılar yaşadılar o dönemler yani nasıl ifade ediliyor bilmiyor ama bu şekilde yazılır mı yazılmaz mı? Ama böyle şeyler de yaşadı. O yüzden antrenörü Yüksel Çalışkan ile şimdi hiç görüşmüyorlar. Bir antrenör her şeyi yapabilir mücadele edebilir ama sporcusuyla minderde mücadele eder. Madalya kazanır der ki madalyam var kiminle savaşıyorsa federasyon devlet olabilir ama bir sporcusuna diyemez ki ben olimpiyat barajını aşmışım kamplara gitmeyeceksin protesto ediyor. Bir antrenörün sporcu üzerinden hakimiyet kurmaya çalışması ve devletin federasyonun gücünü almaya çalışması etik değil ona göre. Milli takımın ana taşları 7 kişi onda örneğin; Antrenörü ben sizi göndermezsem federasyon bağlı kalacak benim istediğini mecbur yapmak zorunda diyor, ve O, o zaman onu yapmadığı için olimpiyata gittiği için pişman değil, madalya alamadığı için üzgün.

8-) Türkiye'deki dini inanç olgusu kadın olarak spor alanlarında sizi etkiledi mi, etkilediyse nasıl etkiledi?

Şenyurt- Herkesin her duyguyu istediği gibi yaşaması taraftarı. Dinini de yaşasın, diğeri de nasıl yaşamak gerekiyorsa yaşasın, baş örtüsüyle bu sporu yapmak istiyorsa eğer yaptığı spora bir zararı yoksa başörtüsüyle yapabilir. Önemli olan, onun orada o sporu yapmış olmasıydı. Spor kültürüyle tanışmış olması sporla büyüyor olmasıydı, önemli olan, dinsel bir obje olarak niyetler çok önemli, dinsel obje olarak göstermedikten sonra ona göre herkesin hakkıdır. Herkes yapabilmeli. Onu etkilemedi çünkü o tarzda bakan bir insan değil. Yani görüntüyle, yaptığı işle, kıyafetiyle veya farklı şeyleriyle yargılamaktan hoşlanmıyordu insanları. Bireysel olarak onun için niyetleri önemli insanların.

9-) Sizce kadın sporunun önündeki en birincil engel nedir?

Şenyurt-Toplumumuzda ataerkil bir toplum yapısının hakim olması kadın ve erkeğin yaradılıştaki farklı olmasıydı 2.si toplumda erkeğe çok daha fazla önem

verilmesiyle erkeklerin çok daha farklı yetiştirilmesi kadına etken, bu oranlardan bahsettiğimizde kadınlar yönetici idareci antrenör sporcu olarak erkeklerden her zaman sayı olarak azdı. Kadınsan eğer mesela “bana diyorlar ki neden söylemiyorsun olimpiyat üçüncüsüyüm”, dedi, şimdi her gittiğim yerde ben olimpiyat 3.süyüm ben bunu istiyorum ben bunu istiyorum demem mi gerekiyordu ya da kadın olarak her yere zırt pırt giremiyorsunuz. Belli bir süre sonra diyor ki insan ne işi var bu kadının burada her zaman her zaman diyorlardı Toplumsal bakış açısı da böyle maalesef. Böyle bir ön yargı var toplumumuzda o yüzden de kadın olarak geride kalıyorduk. Yani kadın olduğunuz için size bazı yapabileceğiniz birçok işi de görevi de vermiyorlardı kadın olduğunuz için. Ya da sizi yeterli görmüyorlar, başaramaz diye umut ediyorlardı. Birçok yönden kadınları iletişim, üslup, konuşmaları farklı şekilde yaşıyor. Mesela o eğitmen, öğretmenlik yapıyor, hem tenis antrenörlüğü var hem de judo var. Hem yurt dışına çok gidiyor, müsabıklık döneminde bir sürü tecrübesi var. Çok yönlü olarak görüyor ve her türlü şekilde de iletişim olarak da açıkçası iyi durumda görüyor kendisini verilebilecek her türlü görevi de en iyi şekilde yapabileceğini düşünüyordu, ama maalesef bu böyle görülmediği için bazen istedikleri birçok görevi de alamıyorlardı. Ataerkil yetiştiriyorlardı.

10-) Sizce kız çocuklarının spora katılımı ülkenin tüm coğrafyasında nasıl arttırılabilir?

Şenyurt- Sosyal medya çok önemliydi, tv istediği zaman her şeyi insanlara çok güzel kanalize edebiliyordu. Bir dönem diyor voleybol çok güzel yaptı filenin sultanları başardı. Sosyal medya farklı branşlarda ilgileniyor ki judo gerçekten Türkiye de başarılı sporlardan bir tanesi olimpiyat madalyamız var sosyal medyanın farklı branşlara yönelmesiyle ve tanıtmak için fırsat vermesi gerekiyordu. Futbol da bakıyor, her kanalda her gün aynı konuyu 10 tane kanal varsa 10 tanesi de aynı konuyu masaya yatırmış tartışıyorlar. Bu 3-4 gün sürebiliyordu. Bir tane sporcunun yaptığı bir olaya ama bizim sporcularımız Dünya klasmanında Türk bayrağını dalgalandırıyorlardı ama konusu hiç alt yazısı bile olarak geçmiyordu çok acı bir durum aslında bu, tesisler antrenörlerin ataması federasyonlarla birlikte bağlantılar olmasıydı. Medyayı bu işe katmak sponsorları katmak hepsi olabilirdi. Yetenek taramaları yaptırmak Hoca maddi kaynaklar da çok önemli, maddi olarak desteklenmesiyle. Bölgesel bölgesel branşlar Doğu’da basketbol yok, Doğu da

atletizm olabilir mesela Doğu da farklı bir branş olabilir, mesela Karadeniz, Ege bölgesi Marmara belki judo da bu bölgesel bölgesel taranıp diyeceksin ki senin branşın bu, bölge bölge mesela Karadeniz de basketbol voleybol futbol yok olmuyor, çıkmıyor. Yani fiziksel yapı olarak da çıkmıyor. Bölgesel taramalar yapıp bölgelerin özelliklerine göre tarama yapıp bölge bölge branşları verebilirdi.

11-) Kadının ya da kız çocuğunun sporun doğasında var olan bir takım zorunluluklara(mayo,tayt,şort vb) tutumu spora katılımı için bir engel midir?

a-Aile-çevre-akraba

b-Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin)

c-Eş-partner açısından engelleme var mı?

Şenyurt- Çevreler zaten branşları oluşturuyordu. Arka mahalledeki bir aile çocuğunu tenise vermiyordu. Herkes kendi sosyal çevresine göre bulunduğu ekonomik duruma göre çocuğunu spora veriyordu. Çocuğumu yan flüde, tenise, İngilizce kursuna gönderiyordu ama başka bir aile bunu yapamıyordu, hem bunları bilmiyor zaten yetişme olarak hem de maddi belki farkında bile değildi. O yüzden sizin kazancınız sosyo ekonomik durumunuz aslında hayat tarzınızı belirliyor, çocuğunuza yansıyor. **Ailenin de çevrenin de etkili olduğunu**—çok ve maddi hayatın etken olduğunu söyleyebiliyordu.

Akrabayı da şu şekilde söyleyebilir miyiz?--- Bir aile ye gidiyor senin çocuğun şuraya gidiyor gitmesin ya da çevreden de aynı şekilde söylemler olabilir mi?

Olabilir, ailenin tutumuyla, spor yaptığı için onun ailesindeki birçok insan artık büyüdüler, onlar da evlendiler, mesela benden dolayı çocuğunu spora verenler, biz de seninle zamanında spora gitseydik ben de yapabilir miydim acaba diyenler, tanıdığım birçok insan Hülya hangi spora göndereyim çocuğumu diyordu, arkadaşı, sporla alakası olmayan insanlar bile sorabiliyordu. Bu şekilde de etken olabiliyorlardı, Sonuçta yine ekonomik durumla çok bağlantılı diyordu.

B-) Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin)

C-) Eş- partner açısından engelleme var mı?

Var, ben sayılı alanlardan bir.

Doğum Yılı:1977

Öğrenim: Üniversite

1-Spora nerede, nasıl başladınız?

Bıçkın-Oturdukları mahalleye yeni açılan bir taekwondo spor salonunda spora başladı. Sebebi de hiperaktif bir çocukluk yaşamasıdır. Mahalledeki erkek çocuklarını dövüyordu. Onun için babası da biraz da deşarj olması düşüncesiyle enerjisini bir yerde harcaması için o mahallelerinde açılan spor salonuna direkt taekwondo özellikle değildi ama taekwondo açıldığı için taekwondo yazdırdı ve öyle taekwondocu oldu.

1a-İlk çalıştırıcınız kimdir?

Bıçkın- İlk çalıştırıcısı Cihat Kutlucaydı. Antrenörü de yine Avrupa'da Dünya'da derecesi olan Avrupa şampiyonluğu olan bir antrenördü. Dünya şampiyonasına da beraber gidip, dünya şampiyonu oldu antrenörüyle.

1b- Olimpik düzeye gelmenizi etkileyen kimlerdir?

Bıçkın- Olimpik düzeye gelmesinde en büyük etki tabii ki öncelikle ailesiydi. Ailesi ciddi savunucuydu. Daha sonra antrenörü, antrenörünün de başarılı bir sporcu olmasıydı, daha büyük düşünmesine sebep oldu. Milli takım antrenörünün bu konuda çok büyük desteği oldu. Ama olimpiyat organizasyonunu duyduktan sonra, çünkü en başlarda o bir dönem ara verdi. Dünya şampiyonu olduktan sonra da olimpiyat gibi bir organizasyonu bilmediği için ara verdi. Olimpiyatları öğrendikten sonra tekrar başladı. Bir başarıyı elde etmek için olimpiyatlara hazırlandı.

1c-) Bu süreçte çalışma koşullarınızı kısaca açıkla mısınız?

Bıçkın- Tabii ki olimpiyatlara hazırlanırken, milli takım da olduğu için daha olabildiğince profesyonel çalıştı, çünkü milli takımda çalışıyorsun Türkiye şampiyonalığına ufak maçlarına hazırlanırken kendin biraz daha planlama yapmak zorundasın. Ama olimpiyatlarda girmiş oluyor Bıçkın için milli takım antrenörünün, eşliğinde profesyonel bir çalışma olmuştu.

2-) Aldığınız temel spor eğitimini bugün sorguladığınızda nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bıçkın- Aslında onun döneminde biraz daha amatörce, amatörce derken amatör branş ama birçok şey çok deneme- yanılma yoluyla öğreniyordu. Yani şimdi daha bilimsel çalışmalar daha bilimsel şekilde hareket ediliyor. Onlar her şeyi yaşayarak sakatlıklar da nasıl müdahale edilir, anlık müdahalelerle sürantrene bir sporcunun sürantrene olmasını nasıl anlarsın, bu olmaması hepsi bilimsel çalışmalar var. O dönemde deneme- yanılma yollarıyla öğreniyordu ve yaptığı çalışmalarda egzersiz ...haklı sıkıntılar vardı. Yanlışlıklar vardı ama bu yapılan çalışmalarda kondisyon antrenmanında bile yakınlık kıyasladığında, ama bunların hepsi belki de inanarak çalıştığı için fayda sağladı çok ciddi bir zararını görmedi. **Yani faydaya fayda kattı dersek yeri var yani.** Evet, şu an bilimsel olarak, kıyasladığında yanlış çalışmalar yaptı ama bilimsel olarak kendine döndüğünde hiçbirinin, bir sıkıntısı yanlışların verdiği zarar olmadı, zarar vermedi yani.

2a-) İlk yarışmalarınız ve ulusal düzeye geçiş sürecinizi kısaca anlatır mısınız?

Bıçkın- İlk (yapısıyla da alakalı olabilir) olarak girdiği maçta miniklerde yarıştı zaten hemen Ankara şampiyonu oldu. Hemen arkasından Türkiye şampiyonu oldu. Doğal olarak Türkiye şampiyonu olduktan sonra hiç Türkiye de yenilmiyordu. Uluslar arası anlamda da ilk 1994 yılında Avrupa şampiyonası vardı gençler uluslar arası alanda maça çıkabilmeleri için gençler kategorisinde olmaları gerekiyordu. İlk olarak gençlerde yapılan Avrupa şampiyonasına hemen katıldı ve hemen Avrupa şampiyonu oldu. İlk yurtdışı çıkışıydı ve Avrupa şampiyonluğu birebir geldi. Hemen arkasında akabinde Dünya şampiyonası vardı. Onların zamanında, onların döneminde sadece gençler kategorisi Avrupa'sı vardı. Dünya şampiyonaları büyükler kategorisinde oluyordu, yaşı küçük olmasına rağmen o büyükler kategorisinde katıldı ve büyüklerde de Dünya şampiyonu oldu. Açıkçası hemen Avrupa şampiyonluğu akabinde Dünya şampiyonluğu sanki hedefi bitti, burada da yönlendirmediler. Bir defa, bir defa daha, bir defa daha diye bir şey yoktu. Onların döneminde bir şeyi kazanırsın şampiyon, zirvede bırakırsın diye bir mantık vardı. Avrupa şampiyonu oldu, dünya şampiyonu oldu, sporu bıraktı.

Avrupa- Dünya şampiyonluğundan sonra geçtiniz değil mi?

Ama 4 sene sporu bıraktıktan sonra ara verdi ondan sonra olimpiyatlar gibi bir organizasyon olduğundan haberdar oldu. Bu süreçte de çocuğu olmuştu zaten, kızı, 98 doğumlu kızı. O 1995'te Dünya şampiyonu oldu sporu bıraktı, 98 de kızı dünyaya geldi. Sonunda tekrar spora geri döndü. **Annelik sizin spor hayatınızı etkilemedi.**

Olimpiyat madalyası getirmek ilerde çocuğunun kendisiyle gurur duyacağını düşünmek, annelik duygusu daha çok motive etti sporda ve tabii ki zorluklar oldu ama etkilemedi, zorluklar yaşadı. **Bu da büyük bir başarı yani ev-annelik ve spor hayatı.**

Evet çok ciddi zorluklar yaşadı yani bunu anlatsa... hem üniversite okuyordu hem evlilik var hem çocuğu var hem de olimpiyat gibi ama en başta hazırlanması çok çok zordu ki bu dönemin başında da doğum sonrasında Türkiye şampiyonasına da hazırlanırken ciddi zorluklar yaşadı fiziksel olarak çünkü bütün fiziksel değişime uğruyorsun süreçten sonra. Ama planlı çalışma, planlı ve programlı çalışma azimle her şeyin üstesinden geliyor.

3-) Ailenizin ekonomik durumu ile spora yönelmeniz ve seçtiğiniz branş arasında nasıl bir ilişki vardır? Neden bu spora yöneldiniz?

Bıçkın- Aslında o en başta da söylemişti, onun ailesinin ekonomik durumu iyiydi bir sıkıntı yoktu. Ama seçtiği spor dediği gibi tamamen onun kendi yapısından kaynaklı olarak babasının ailesinin onu taekwondo yönlendirmesinden kaynaklanıyordu. Çok kavgacı hiperaktif çocuk olduğu için, çocukları dövüyordu aileleri geliyordu annesine babasına, kızınız oğlumuzu dövdü diye şikayette bulunuyorlardı babası da dedi ki bunu biraz daha deşarj olacağı bir spor en azından enerjisini atacağı bir spora yönlendirirsek başarı sağlar dedi, ve doğru bir mantık şimdi diyorlar ki taekwondo karate bizim uzak doğu sporlarında daha kavgacı dövüşçü, falan diye bir bakışı var. Aslında tam tersi daha deşarj, daha sakinleşiliyor, daha çok profesyonelleşiyordu. Bunu da aslında kaldırmak gerekiyor diye düşündü.

Yani sizin spora yönelmenizdeki en büyük etken babanız... tabii ki babası, genetik yapısı biraz daha sert kuvvetli ve biraz daha hareketli dedi. Bunu da en doğru spor olan taekwondo yönlendirmekle yapmış babası bu konuda teşekkür etti

kendisine de, sonuçta motive olması için gönderdi ama profesyonel bir sporcu olmasına sebep oldu.

3a-) Ailenizin ve çevrenizin sizin spora yönelme ve sporda kalışınız olgusuna bakışları nasıl olmuştur? Sporda kalmanızda ne gibi bakış açıları doğdu aile-çevre?

Bıçkın- Ailesi bu konuda çok ciddi destek oluyordu. Annesi ve babası bu konuda iyiydi, motive ettiler ama çevre konusu dediğinizde evet muzdarip olduğu konu vardı. Çevresi mesela bu konuda olumlu şekilde etkiliyordu onu özellikle okulda mesela ilkokul öğretmenini hiç unutmuyor spor yapmasını istemiyordu. Özellikle taekwondo yapmasını istemiyordu.

Şu lafı hiç unutmuyorum: Kız kısmı taekwondo mu yapar?

Çok daha ileri bir boyuta geçti, eğer taekwondo gittiğini duyarsa mahallede olduğu için onu sınıfta bırakırım dediğini hatırlıyordu. Hocası da belki bu da bir motive etmiş olabilirdi. Çünkü onun yapısında, bir şeyi böyle yapmak istediği, bir şeyde engel koymak istediklerinde o işi daha çok yapmak istiyordu. Sınıfta bırakırım kesinlikle istemiyorum dediğinde bir tane sınıf arkadaşını da aynı mahallede oturan sınıf arkadaşını da onu takip etmesi için o derece deydi gönderiyordu, artık ondan gizli gizli antrenmanlara gidiyordu. Yani motive etti belki de öğretmeni ters etki yarattı, çevre de aynıydı çevrede bayanların ki bunu, çocuğundan sonra da aynı şeyi yaşıyordu. İlk önce kızların, bayanların taekwondo yapmasıyla ilgili yaşıyordu küçük yaşta, daha sonra çocuğundan sonra “evlenip kızı olduktan sonra” yaptığında da çoluklu çocuklu bir kadının taekwondo yapması spor yapması diye eleştiri alıyordu ama onun en büyük ailesi, destek olduğu için çevre faktörü olmadı.

4-) Eğitim-öğretim sürecinizi karma eğitim içinde mi gördünüz?

Bıçkın- Hayır, imam hatip de okudu. Ankara merkez imam hatip lisesinde okudu. Bayan-erkek ayrıydı. Ama herhangi bir ayrımcılık hissetmedi olmadı. Karma değildiler ama spor salonunda yine karmaydı.

4a-) Erkekler tarafından okulda ve çevresinde ayrımcılık duyduunuz mu ya da hissettiniz mi?

Bıçkın- Yoo, özellikle spor alanında erkeklerle aynı ortamda oluyordu, herhangi bir ayrımcılık hissetmedi, olmadı belki şunun etkisi de olabilirdi, yani bulunduğu ortamda erkekler de dahil başarılı bir durumu vardı onlardan daha üst seviyede daha çok başarı gösteriyordu. Hatta erkeklerle maç yaptıklarında onları yenebiliyordu. Belki bunun etkisiyle daha güçlü olmasının etkisinden, psikolojik olarak da etki görmedim dedi, çok rahat olduğunu söyledi.

5-) Hem spor hayatınızı hem akademik eğitiminizi bir arada nasıl yürüttünüz, Bu konuda düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

Bıçkın- Evet, onun gerçekten hepsi bir arada oldu. Üniversiteye girdiğinde hatta o dönemde hem evliydi hem çocuğu vardı hem üniversite okuyordu, hem de olimpiyatların seçmesini kazanmıştı. Olimpiyatlara gidecekti, çok ciddi ve önemli bir planlama iyi bir planlama öncelikle düzgün bir planlama, isteyeceksin yani ben hepsini başarırım başarabilirim diye kafana bir kere bunu yerleştireceksin inanacaksın yani ondan sonra düzgün planlama yaptı. Saatlerini gidiş-geliş saatlerini, antrenman saatlerini, çocuğuna ayıracağı vaktini planladı. Aslında bu planlama onu başarıya ulaştırdığı gibi sosyal başarıya da ulaştırdı, hayatını bir düzene koydu. Düzene koyarken de birkaç alanda aynı anda başarılı olmak nasip oluyor.

6-) Sizce Türkiye’de kadınların sporculuk durumu nedir? Bunu nasıl konumlandırırınız?

Bıçkın- Şu an çok iyi geçmişte çok ciddi sıkıntılar yaşandı, inançlarıyla ilgili de yaşandı bayan oldukları için bayan bunu yapmaz bayan şöyle yapmaz kadın bunu yapmaz gibi yaşantının haricinde de inançlarıyla ilgili sıkıntılar da yaşadılar, sonuçta başörtülü bir sporcuydu ve o dönemlerde onunla ilgili çok ciddi sıkıntılar yaşadı. Sonuçta işinin en iyisiydi, yaptığı işin en iyi şekilde uluslararası ve ulusal alanda en iyisini yapıyordu. Ama kendi inançlarından dolayı sıkıntı yaşadı. Kamplarda başörtülerini açmaları başörtülü olursa maça götürülmemesi yani şimdiki, şimdi çok çok iyi durumdalar. O, olimpiyatlarda Dünya taekwondo federasyonu olimpiyat Dünya Taekwondo Federasyonunun altın madalya alacak sporcular arasında gösterilen bir sporcuydu, Dünya da. Ama Türkiye’de onu olimpiyatlara

götürmemekle tehdit ediliyordu. Yani eğer başını açmazsa o organizasyona götürmeyeceklerini diyorlardı. Nasıl bir bakış açıdır, yani sen olimpiyat madalyası getirecek bir sporcuyu sadece inancından dolayı. O dönemde açtı, mecbur kaldı, açarak gitti olimpiyatlara çok çok inanın üzüntüyle sıkıntıyla gitti ama yine de olimpiyat madalyası aldı. Ama şimdiye baktığımızda da şimdi insanların değil inançları önüne çıkabilecek en büyük herhangi bir sıkıntıyı bile hemen önünden kaldırıyorlar. Ayağına takılacak bir taş bile olsa onu kaldırıyorlar. Sporunu rahat yapabilmesi için, başarıya ulaşabilmesi için ne gerekiyorsa yapılıyordu. Ama şu an çok iyi şu anda sporculara iş düşüyordu. Yani ona göre, bu şimdi biraz rehavete düşürüyordu belki de çünkü bütün istekleri yapılıyordu oradaki bütün sıkıntıları gideriliyordu. Sporcuya sadece gidip orada madalya alması isteniyordu başka hiçbir şey istenmiyordu. Onların da yeni arkadaşlarının, gençlerin, kardeşlerimizin bu nimetlerin farkında olup bunların karşılığını madalyayla İstiklal Marşı okutarak vermelerinin gerektiğini düşünüyordu.

7-) İleri düzeyde performans sporu yapmanıza neden olan temel etkenin ne olduğunu düşünüyorsunuz?

Bıçkın- Ondaki yapı, yapılmamışların yapılmasıydı. Olimpiyat madalyasının olmaması bayanlarda mesela olimpiyat madalyası yoktu. İlk olimpiyat madalyasını hatta o dönemde ilk olimpiyat madalyası demiyor da olimpiyat şampiyonluğunu getirmek için yola çıktı. İl olimpiyat şampiyonluğu kadın olmak istiyordu diye çıktı. Ama olimpiyat madalyası oldu. O dönemde çocuklu birinin spor yapamayacağıydı, çocuklu da olsa başarılı olacağını, hep bir şeyleri ispatlama ve açmak için azmetti, bundan kaynaklı herhalde ileri düzeyde dedi.

Yani artık bundan sonra Hamide Bıçkın onu yapamaz bunu yapamaz şuraya sahip olamaz gibi şeyler söylenemez herhalde di mi bunların hepsi kırılmış durumda... Evet, kesinlikle. Olabilecek ne varsa yine şu andan itibaren de yine kadınlarla ilgili ama onun hep amacı bayanlarla ilgiliydi, çünkü mutfaktan gelen kadınların sıkıntısını, çektiği sıkıntıları bilen birisi olarak bayanlarla ilgili projeler yapmak çalışmaktı.

8-) Türkiye'deki dini inanç olgusu kadın olarak spor alanlarında sizi etkiledi mi, etkilediyse nasıl etkiledi?

Bıçkın- Olumsuz etkiledi ama yine de kendi yapısı bunu aşabilmesine yardımcı olduğunu belirtti.

9-) Sizce kadın sporunun önündeki en birincil engel nedir?

Bıçkın-Kadın sporcunun önünde kendini yetiştirmemiş özgüveni olmayan erkekler diyebiliriz. Yani kendini yetiştirmiş ve özgüveni olan bir erkek zaten bayana yardım eder, biraz daha destek olurdu. Onun yükselmesi çıkması bir şeyleri başarması için uğraşır. Ama ona göre tam tersi herkes için söylemiyorum ama genel kendi düşüncesi, bu yapıya sahip olmayan erkekler bayanların önüne taş koyuyordu, önüne engeller koymasın onun gitmesini engelleyecek uğraşlarda bulunmasın diye düşünüyordu. Ama özgüveni olmayan ve kendini yetiştirmemiş erkekler, Bunu kesinlikle ayıralım!!!.

Şu an var mı peki?... Muhakkak var her yerde vardı bu çok destek olan..., örnek verdi. Başbakanımız, Cumhurbaşkanımız şu an ciddi anlamda destek veriyor okulları açıyor ama bu her alanda senin bir yöneticinin olabilir bir bürokrat olabilirdi yani her yerde bu mahallende birisi olabilir sonuçta birlikte yaşıyoruz, bayan ve erkekler bir arada yaşıyordu.

Kadınların GSGM de durumu nedir? Kamuda çalışma durumları? Erkekler mi kadınlar mı daha fazla?

Tabii ki erkekler daha fazla kesinlikle yine de erkekler daha fazla ama yine de mümkün oldukça hükümet tarafından Başbakanımız tarafından sürekli bayanların biraz daha hangi alanda başarılıysa o alanda onları bir yerlere getirmek yerleştirmek için uğraşıyorlar yani ciddi bir destek veriyorlardı. Ama tabii ki belki bu bayanlardan da kaynaklanıyor olabilirdi. Ama ilerde bu şekilde böyle devam etti biraz zaman biraz sabırla düzeleceğine inanıyordu.

10-) Sizce kız çocuklarının spora katılımı ülkenin tüm coğrafyasında nasıl arttırılabilir?

Bıçkın- Coğrafi konuma göre oradaki duruma göre tabii ki tesisler konusunda zaten şu an ülkede tesislerle ilgili hiçbir sıkıntı yok. Her yerde tesisler var, spor

salonları var, her yerde antrenörler var. Bence gene Doğudan başlayalım dedi; ilk önce Doğu da mesela spora yönlendirmek oradaki tabuların kırılması önemli mesela aileler yine bayanların spor yapmasını istemeyen aileler var bu ailelerin kültürlerine göre onların geleneklerine göre hareket etmemiz gerekiyordu. Nedir? kılık - kıyafet onlar için çok önemli bir şeydir. Onun için onlara daha uygun spor branşlarını orada ağırlık verilebilirdi. Belki bir doğuda daha kılık-kıyafet uygun daha bayanlarla erkeklerin ayrı çalışması gerekiyorsa onları bu kültüre ya da bu düşünceye sahipse bizim onlara uyararak onlara uygun bir şeyler sunmamız gerekiyor. Sistem, eğitim sunmamız gerekiyordu. Büyük bir ihtimalle de genelde onlar bayan rol modelleri görmek istiyorlar bayan antrenörler istiyorlar. Bayan erkeklerin ayrı çalışmasını istiyorlardı. Bunların hiçbirini eleştirmeden ve farklı bir yorum getirmeden onların kültürlerine ve geleneklerine uygun bir eğitim sistemi çizerek yönlendirmemiz gerekiyordu her bölgeye göre değişir doğu da böyleydi. Ege de Akdeniz de farklıydı. Bazı insanların buldukları topluluğun kültürüne göre hareket edilmesi gerektiğini söylüyordu.

Hep kültüre göre hareket edersek erkeklerin bir de yapısını görmek var, bence karma olursa eğer hiç olmazsa erkek böyle yapıyor, bir de kadınların kendi yapısını görmek var ben de yapabilirim diye kadında kendi azmedebilir yani.

Ama ilk baş girişleri böyle yaparız diyordu sonuçta bir planlama yapılırdı, strateji olur **sonra karma**, sonradan evet. Çünkü en başta bunu yaparsan direk kapıyı kapatmış oluyorsun, onlara karşı ama kapıyı yavaş yavaş açtığında çünkü böyleydi yani insanlar, hepimiz için bu böyle değil midir? bir şeylere yavaş yavaş alışılır adım adım ondan sonra öyle miydi? Falan diye ısıtıyorsun. **Bu seferde olan tabuları kırmış oluyorsun...** Aynen, ilk önce tabuyu kırılım ondan sonrasını zaten genişletiriz diye düşünüyordu. **Hem onları geldiği yerden buldukları konumu düşündüklerinde yanlış yapmışsa dediklerini bilmek gerekir....**Evet bu çok önemliydi çünkü. Niye buradan yola çıkıyordu, çünkü, o kendinden biliyor mesela mahallede neydi, diyorlardı ki bayan spor mu yapar ama bir süre sonra o başarı elde etti televizyonlarda onu izlediler maçlarını izlediler sonra gelip bizim kızımız diye tebrik etmeye başlıyorlar bizim şampiyonumuz diye kız kısmısı, kadın şunu mu yapar bunu mu yapar diyenler sonradan tebrik etmeye taktir etmeye başladılar demek

ki, bu bir süreçti birazcık eğilip direterek değil de yavaş yavaş ısındırarak girmemiz gerekiyor diye düşünüyordu, fikriydi.

11-)Kadının ya da kız çocuğunun sporun doğasında var olan bir takım zorunluluklara (mayo, tayt, şort vb) tutumu spora katılımı için bir engel midir?

a-Aile-çevre-akraba

b-Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin)

c-Eş-partner açısından engelleme var mı?

Bıçkın- Engeldi, şu an kesinlikle.

a-) aile-çevre-akraba

b-) evlenen ya da nişanlanan sporcuların (yetişkin),

c-) eş partner açısından engelleme var mı?

Eskiden vardı şimdi olmadığını belirtiyorsunuz?

Kesinlikle eskiden vardı şimdi yok. Hem toplum olarak daha eğitim seviyemiz daha çok yükseldi örnekler rol modeller çoğaldı bunların etkisi var ama eskiden ciddi bu konularda sıkıntılar vardı. Kılık, kıyafet konusunda bir de kılık – kıyafet konusundaki sıkıntı şöyleydi, tabii ki toplum olarak kendi kültürlerine göre inançlarına göre olduğu gibi ülkenin de bu konuda sıkıntısı vardı. Mesela ailenin yok belki atletizmde ve sanıyor ki; basketbolda var Dünya da şöyle bir örnek var uzun şortla uzun kollu sweetle koşabiliyorsun basketbol oynayabiliyorsun ama bizde hep bunlar illaki şortla ve ya tshirtle yapılır tabusu var. Ama bu Dünya’da böyle değil ki yani bunlar da biraz aşıldı, bunları da insanların gözü açıldı artık görünüyorlar yani evet bunlar kural değil kural olan ona göre fair playdir. Kural olan sporun içindeki ahlaktır yani kural kılık kıyafet değildir.

Kural derken....daha rahat hareket etmen ve seni daha ileriye götürmesi için mi diye düşünülüyor acaba?

Aslında bunları ayrı ayrı değerlendirmek gerekir tabii ki. Yüzmede belki mayo bunu çok değiştiremezsin ama basketbol örneği verdim mesela şort uzun şort giyip altına tayt giymek atletizmde yine ben bizde bilmiyor ama Mısırlı bir atletin

olduğunu biliyordu eşofman ve üstünde sweetle koştüğünü ve derecesinin olduğunu biliyordu.

Yani üzerindeki kıyafetler engel değil değil mi?

Tabii ki belki sporuna şey anlamında engel oluyordu, olabilir ama bu da bir motivasyondur. Yani senin biraz fazla çalışmanı gerektirecektir belki biraz daha fazla çalışırsın çünkü aynı şeyin da yaşadığı için inancıyla alakalı bir şeyi kamufle etmek için daha büyük aslında sıkıntıları, zorlukları bu düşünceler geride bırakıyordu. Daha zora gireceğin konularda senin inancından dolayı gerektirdiğin şeylere motive oluyorsun. Büyük zorlukları aşıyorsun bunların ona göre tek tek incelemesi gerekirdi (şu anki durumda). **Siz bunu olumlu yönde geliştirdiğini söylüyorsunuz...** Kesinlikle olumlu yolda her sporu ben şu anda dediğim gibi hatta bir çok branşı yapmak istiyor, okçulukta yapmak istiyordu.

Evlenen ya da nişanlanan sporcular...

Şöyle bir konuşması oldu; “bunlar hep senin yüzünden falan diyordu arkadaşlar” yine kişide bitiyor aslında toplumumuz çevre olarak kişi bunlara imkan sunuyor artık, onun dönemimde sunulmayabilirdi, sunulmuyordu ama şimdi sunuluyor. Evli olabilirsiniz çocuklu olabilirsiniz federasyonlar hükümet bu konuda destek oluyor evet onda bir sorun yok. Ama onların arkadaşları taekwondocularla da evlendikten sonra da spor yapabiliyorsa, bak Hamide Abla yaptı, çocuktan sonra da spor yapıyor yaptık diye yapanlar oldu. Evlenip sporu hemen bırakmadılar devam ettiler çocukları oldu. Ama şu olmadı sadece sıkıntı şurada başarı elde eden şu ana kadar olmadı. Hem çocuğuyla ya da hem evlilikten sonra tekrar sporu devam eden çocuğu doğduktan sonra spora devam eden taekwondocular için konuşuyordu, kendisi haricinde tekrar başarı elde eden olmadı henüz. **Buradaki neden olduğunu bilmiyor...** Evet. Dünya Şampiyonlukları olimpiyat madalyası olan Avrupa’da Dünya şampiyonlukları olan 3-4 tane bayan arkadaşları büyük başarılarından sonra evlenip tekrar geri dönen bayan sporcu arkadaşları başarı yakalayamadı.

Antrenmanlardan sorunu mu var acaba? Yani inanmakla alakalı diye düşünüyordu, bilmiyorum tam benimsemediler belki de onu planlama yapamadılar ama o, 3-4 tane sorun varken, sorun demiyor da 3-4 tane sorumluluk varken birkaç sorumluluğunu hepsini bir arada başarıyla yürütebildi. Ama hatta geçenlerde bir

çalışma yapalım dediler neden Hamide Abla yapabildi ama biz yapamadık çok ciddi olimpiyat Azize arkadaşları var ama o da sporu bıraktı çocuk oldu sonra döndü ama yapamadı tekrar bıraktı. Yine Zeynep diye arkadaşı yani 4-5 tane sporcu arkadaşı geri dönüş yaptı ama başarı sağlayamadı hele ki o eğer ayağındaki sakatlık olmasaydı, 2010 a girerken bıraktı sporu. 2009 yılında ameliyat oldu dizinden, ameliyattan dolayı aslında tekrar toparlanamadı belki orada bir hata yaptı, çabuk, tedavisi yarımken hemen maçlara girmeye başladı bundan kaynaklı. Yoksa o 32 yaşında sporu bıraktı aslında 35-36 yaşına kadar bile sporu yapabilecek güce sahip olduğunu zihinsel fiziksel olarak güce sahipti ama ameliyatından sonra az çokta biliyordu hatalarını toparlayamadı. Yani kendi erken başladı spora, biraz daha zaman verip tedavisinin bitmesini bekleyseydi 2012 olimpiyatlarını da görme imkanı olabilirdi diye düşünüyordu. Onun için büyük bir yara yani çünkü olimpiyatlarda altın madalya kazanan bayan taekwondocu olmak istiyordu, nasip olmadı. Ama şu da var ne oldu olamadı bitti değil şimdi de şöyle düşünüyordu,“olimpiyatlarda altın madalya kazanacak bir bayan sporcu yetiştirebilirim en azından”. Hedefimi bu yöne çevirdi. Hedefler bitmiyordu sadece yönlerini birazcık değiştirir birazcık değişiklikler yapıp üzerinde yola devam etmek lazım durmak yok yola devam.

Mesela taekwondo Azize Tanrıku, Sibel evleniyor. Ama Azize 57 kg da gümüş madalya alıyor 2008 olimpiyatlarında Pekin’de.

Sibel Güler’ de mesela Avrupa şampiyonluğu olan başarılı bir sporcuydu. Olimpiyatlarda yenildi ama evlendi sonra tekrar devam etti tekrar takıma giremedi mesela. Azize evlendikten sonra spora tekrar döndü ama başarı elde edemedi tekrar bıraktı kaç kişi böyle çok ciddi başarılar elde etmiş bayanlardan bahsediyordu, geri dönüşünü yapamadılar.

Doğum Yılı:1984

Öğrenim: Üniversite

1-Spora nerede, nasıl başladınız?

Taylan- Spora Ankara’da Mamak – 1995 yılında başladı.

1a-İlk çalıştırıcınız kimdir?

Taylan- Onu spora başlatan uzun da süre antrenörlüğünü yapan beden eğitimi öğretmeni Mehmet Üstündağ'dı. Mehmet Üstündağ Ortaokulda beden eğitimi öğretmeniydi aynı zamanda o eski bir milli sporcuydu. Halter sporunu bayanlarda Ankara'da ilk yaptıran antrenör de zaten kendisidir.

1b- Olimpik düzeye gelmenizi etkileyen kimlerdir?

Taylan- Antrenörü, spor yaparken 4 yılı dolmasına rağmen onu sürekli motive ederdi ve olimpiyatlarda madalya alacak bayan sporcu olabilecek durumdasın, kendine inanmalısın diye motivasyonunu çok yüksek tutardı. O dönemlerde de zaten Naim ve Halil Abi' nin başarıları vardı. Onlar gibi olabilir miydi, onların yaptığını başarabilir miydi düşüncesiyle yola çıktı. Ama bu yolda tabii ki, inandıran en çok da antrenörü ve ailesi oldu.

1c--Bu süreçte çalışma koşullarınızı kısaca açıklar mısınız?

Taylan- Sonuçta o aynı zamanda ortaokul 1.sınıf öğrencisiyken başlamış oldu ve 3 yıl boyunca aynı okulun spor salonunda antrenman yaptı. Okullarını da zaten hep aynı bölgede seçmek zorunda kaldı, yani o dönemler biraz daha spora bu kadar da önem verilmiyordu. Ekonomik olarak da biraz sıkıntılı bir süreci, biraz zor şartlardı koşullar profesyonel anlamda başarı elde edebilecek koşullara sahip değildi. Ona rağmen büyük bir başarılar ard arda gelmiş. Evet öyle oldu. Çok hırslı azimli bir sporcuydu ve disiplinliydi. Örneğin; hocası mesela bazen derse girerdi, dersi yoksa eğer yine hemen spor salonuna giderdi ve antrenman yapardı. İlla birinin onu itelemesine de gerek yoktu. Hocası sadece talimatları verirdi ve 7-8 saat boyunca çalıştığı oluyordu. **Aynı şeyleri uyguluyordunuz yani?** Evet hiç kaytarmadan şu anki hocaları da der, Nurcan'ı anlatabilecekleri iki kelime salona Nurcan'ı bırak git asla ne yalan söyler ne de yapmadığı bir şeyi yaptım der, kesinlikle antrenman konusunda taviz vermezdi.

2-) Aldığınız temel spor eğitimini bugün sorguladığınızda nasıl değerlendiriyorsunuz?

Taylan- Tabii ki değişiyor, bilimsel çalışmalarda yapılıyor, örneğin bazı şeyler yanlış geliyordu o dönem, şimdi o yanlışların aslında doğru olduğunu

anlıyorsun, mesela onun spora başladığında Hocası, örneğin; bir tur koştururken ya da iki tur koşu yap ısınma için derken, şimdiki yapılan araştırmalara baktığımız zaman kendi branşı da dahil mutlaka ısınma çok önemli mutlaka yan hareketler de yapılmalı. Ama önceden yani halter branşıyla bu tarz sporların çok ters düştüğünü düşünüyordu.

Yan hareketler derken taekwandoyla arasındaki farklı farklı çalışmalar mı?

Örneğin; Isınmalar, esnemeler, egzersizler, koşular eskiden mesela haltercilere şey derlerdi ya çok koşmayın çok yürümeyin çok ayakta durmayın bunlar sizin kaslarınızı yorar. Yorgunluk oluşabilir ve antrenmanı başarılı çıkartamazsınız derlerdi ama son 5 yılda hatta son 7 yılda baktığı zaman onlar bunları şimdi yapıyordu. Örneğin antrenör olsa sporcusunu mutlaka ilk önce bir atletizmde başlatmak istiyor. Farklı düşünceleri olabilirdi, çünkü gözlemlediği şeyler bunlardı.

Onun, sizin branşa doğru daha çok fayda sağlayacağını düşündüğünüz için?

Farklı kas gruplarını çalıştırdığını düşünüyordu, çünkü halterde hep onlar, bazen hareketler temel hareketleri çalışırken yan hareketleri yapmadıkları için bazı ince kasları zayıf kalıyordu. Örneğin; eksik olan kasların şimdi fitness antrenmanlarıyla falan daha böyle güçlendirileceğine inanıyordu.

2a-) İlk yarışmalarınız ve ulusal düzeye geçiş sürecinizi kısaca anlatır mısınız?

Taylan- İlk yarışması Türkiye şampiyonası olmuştu Isparta da ve İtalya da yıldızlar Avrupa şampiyonasına gitmişti ve orada ona en iyi sporcu ve beşinciyle aynı ünvanı vermişlerdi, çok 15 yaşında böyle iyi başarı elde etti, 6 Avrupa rekoru kırarak yıldızlar Avrupa şampiyonu oldu, yarışmamda en iyi bayan sporcusu seçilmişti. Yani demek ki şöyle düşündüğü zaman, o zamanki duygularıyla bilmiyorum ne hissettim ama şu an baktığı zaman demek ki insanlarda benimsediği zaman başarılı olacağını görmüşler.

3-) Ailenizin ekonomik durumu ile spora yönelmeniz ve seçtiğiniz branş arasında nasıl bir ilişki vardır? Neden bu branşa yöneldiniz?

Taylan- Ekonomik düzeyi yüksek gelirli bir ailenin çocuğu değildi, babası işçiydi, annesi ev hanımı. Ankara'nın Mamak semtinde yaşıyordu, ekonomisi zayıf insanlardı, ama aslında kazanmasının, maddi açıdan da baktığı zaman onlara da, O kendi spor yaparak kazanarak hayat standartlarını daha üst seviyeye çıkarmış oldu. Ama önemli olan sevmek ben branşını gerçekten çok sevdi. Yaptığı sporu çok sevdi, hala çok sevdiği için yapıyor. Şu an mesela hiçbir şey kazanamayacağını da, bile bile de yine çalışmayı istiyor..

Babanızın ekonomik durumu iyi derecede olsaydı üst derecede olsaydı siz yine bu spora yönelir miydiniz? Ya da spor mu yapardınız yoksa başka bir branş mı?

Böyle ağır spor, tabii ki hiçbir aile özellikle kız çocuğuna çok fazla yaptıracağını zannetmiyordu. Ama tabii ki yeteneği de varsa istiyorsa başarılı olacağına da inanıyorsa insanlar engel olunmamalıydı.

Sizin bu branşa yönelmenizin sebebi ailenizin ekonomik durumu mu oldu, genel olarak?

Aslında tesadüfler zinciriydi diyebiliyor, tabii ki bu da etkili, bu sporda kazanabileceğini de düşündü. Maddi işi de vardı bunun mutlaka bunun da etkisi olmuştur.

Maddi ve manevi diyebiliriz... Evet mutlaka olmuştur maddi ve manevi...

3a-) Ailenizin ve çevrenizin sizin spora yönelme ve sporda kalışınız olgusuna bakışları nasıl olmuştur? Sporda kalmanızda ne gibi bakış açıları doğdu?

Taylan- İlk başladığım zaman ailesi çok fazla istemedi ya da akrabalarından konuşanlar da oluyordu. Sen kız çocuğusun zayıf ince bir yapın var, halter erkeklere yakışan bir spor, yaparsan şöyle olur diye. Biraz da erkeklere yakıştığını düşünerek çok da fazla istemediler. Ama O ısrarla istediğini söylüyordu ve ailesi de tamam sen ne istiyorsan onu yap biz senin yanındayız diyorlardı. **Eğer ki siz tamam olur sizin dediğiniz olsun deseydiniz şu an burada değildiniz belki de...** Burada Olmazdı. Mesela yaz tatillerinde, örneğin; O, sürekli spora gitti sporunu yaptı ailesi zaten karışmak istemedi.

4-) Eğitim-öğretim sürecinizi karma eğitim içinde mi gördünüz?

Taylan- Tabii tabii öyleydi. Karmaydı.

4a-) Erkekler tarafından okulda ve çevresinde ayrımcılık duyduunuz mu ya da hissettiniz mi?

Taylan- Yoo, hiç öyle bir şey olmadı, hatta arkadaşları da hep teşvik ettiler erkek arkadaşları da öyleydi. Sınıftaki arkadaşları ya da spor salonundaki arkadaşları hiç onlar öyle salonda erkek ya da bayan olarak birbirimize bakmıyorlardı ki sporcu olarak bakıyorlardı. Mesela, o antrenmandaysa ve yanlış bir harekette yapıyorsa, onu diğer izleyen erkek arkadaşı da sporcu arkadaşı gelip uyarabiliyordu, hareketin yanlış diye. Onlar sadece sporda, spor salonunda ya da okullar da öyle hiç böyle bir şeyle karşılaşmadılar.

Siz normal olarak her şeyinizde erkekli kızlı rahat rahat hareket ederek yaptınız... Aynen öyle.

5-) Hem spor hayatınızı hem akademik eğitiminizi bir arada nasıl yürüttünüz, Bu konuda düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

Taylan- Zaten zordu, örneğin; ortaokulda çok küçük yaşta milli takım kampına girdi. 11 yaşında başladı takıma alındı ve ortaokulda hatta lisede de dahi kampta odada ders çalışıyordu sınavlarıma gidip koşuşturuyordu. Hocaları ona ders notları veriyorlardı. Temel eğitimi alttan alırken de sıkıntı oldu. Çünkü bazen sınav zamanı yurtdışında Avrupa şampiyonasında ya da Dünya şampiyonasında oluyordu. Ama bu süreçte hepsine de teşekkür ediyordu, gerçekten anlayışla karşıladılar, O da gerçekten zeki öğrenciydi. Çalışmayı da seviyordu, antrenman dışında kampta odasında sürekli ders çalışıyordu. Üniversiteyi Gazi üniversitesi beden eğitimi öğretmenliğinden mezunu, 4 yıllık okulu 6 yılda bitirdi. 1 yıl dondurdu olimpiyat, 1 sene de alttan kalan derslerimi temizledi. Yani hocalarda yardımcı olmak istiyorlar, ellerinden geldiği kadar ama istedikten sonra kafasına da koyduysa çalışmadan da olmuyor, çalışıp zaten derslerinden de geçiyorsun. **İstemek, azim etmek başarıyı getiriyor.** Sıkıntı oluyor zor oluyor çünkü ağır bir spor yapıyor gün içerisinde tonlarca ağırlık kaldırıyor 7-8 saat antrenmanın sonunda odasına çıktığı zaman da artık bazen dinlemeyi ön plana koyuyor ama mecbur ders çalışması lazım çünkü belki ertesi gün sınavın var bu zor bir süreç aslında çok da kolay değil o yüzden, hep

şunu düşünüyordu,“spor okulları olmalıydı her branşın kendine özgü. Örneğin; ben halterciysen burada benim okulumda olmalıydı aynı zamanda dersime girmeliydim ders arası çıktığı zaman aşağısı spor salonuysa kendi branşını yapıyorsa halter salonuna inmeliydi”. **Tesislerin düzenlenmesi...** Aynen öyle olmalıydı yani o bunu düşünüyordu. Her branşa özgü, atletizm yapıyorsam orada olmalıydı çünkü, eğer ki okulu uzaksa, şimdi çocuklar antrenmana geliyor, 1 saat otobüse binip geliyor. 2 de dersinden çıkıyor bunun öğle yemeği var o düzeni kurmak çok zor. Milli takım düzeyine gelene kadar o kadar zor şartlardan geçiyorsun ki kampa girebilmek o performansa ulaşip da yarışmacı durumuna geçebilmek gerçekten çok zordu. **Çocuklar okullarında olsa hemen dersten çıkıp bitiminde incecekler atletizmse atletizmi güreşe güreş, taekwondoysa taekwondoya hiçbir sıkıntı olmayacak.** Aynen öyle çünkü şimdi çocukları çalıştırıyorlar, gelenlerin 12 de dersi bitiyor, uzak bir yerden gelen oluyor her yerde halter salonu yok ki Ankara da artık trafik de çok da şey değil. Belki çocuk 40 dk sonra, 1 saat sonra salona geliyordu. Öğlen yemeği var dinlenmesi var o arada biraz çocuk da dinlenmesi lazım ki gelsin antrenman yapsın. Anneler gelemez ki, çünkü. **Biraz da ekonomik anlamda olması lazım.** Onlarda şöyle; branşlarında gerçekten çok önemli düzeyde destek yok, ciddi anlamda kulüpler sahip çıkmadığı için o şekilde olduğunu söylüyor. Hep antrenörler kendi çabalarıyla çocuklar kendi çabalarıyla bir yerlere geliyorlar, sonrasında destek olunuyor. Aslında bu çok yanlış mutlaka öncesinde destek olmak lazım. Çünkü o kadar büyük yetenekleri ...kaybediyorlardı ki. Belki çocuk çok yetenekli onu salona çekmeye çalışıyorsun ama o yorgunluk ona cazip gelmiyor evine gidip dinlenip bilgisayarında oynamak daha çok cazip geliyordu.

6-) Sizce Türkiye’de kadınların sporculuk durumu nedir? Bunu nasıl konumlandırırınız?

Taylan- İyi görüyordu, başarılı görüyordu diğer branşlarda da öyle kadın erkek diye çok fazlaydı artık, kişilik olarak böyle bir şeyin içinde yok, o başarıya bakıyordu. **Sonuca bakıyorsunuz...** O sonuca bakıyordu, erkekti ya da bayandı diye düşünmedi.

Ama şimdiye bakarsak kadınların en son olimpiyatta 66 kişi çıkması 47 fazla kadın katılımının 2008 ile kıyaslarsak 47 fazla kadının sağlanması kadınların sporculuk durumlarının da iyi olduğu neticesi sonuçta.

Mutlaka çünkü kadın başarmaya konsantre olduğu asla bunun önüne geçilemezdi.

Bu durum sizce devam edebilir mi? Tabii ki eder.

2016 Olimpiyatında bunu 80 olarak görebilir miyiz mesela?

3 bayan kota aldılar, Dünya şampiyonasında en azından olimpiyatlara gitmeyi hak eden sporculardan birisi de kendisi. İnşallah daha fazla da bayan gidebilir. Branşlarında da şu an 3 bayan 1 erkek gibi bir durum vardı tam neticelenmedi durum ama önümüzdeki Avrupa şampiyonası Nisan ayında yapılacak orada daha kesin sonuçlara ulaşacaklar ama, onlar erkek kendi branşında erkek arkadaşlarına baktıkları zaman, onlar 3 bayan hak ederken onlar 1 erkek daha alıp almadıkları durumu da muamma Avrupa şampiyonasında belli olacak. En azından, onun kendi branşında da bayanlar daha çok gidiyor. **Demek ki bayanlarda artma var bayanların başarıları gözüküyor şu an...** Evet gözüküyor doğru.

7-) İleri düzeyde performans sporu yapmanıza neden olan temel etkenin ne olduğunu düşünüyorsunuz?

Taylan- Tabii ki antrenörünün de etkisi oldu ama şu an 31 yaşında ve hala spora devam ediyor bazı durumlarda örneğin; 2010 Dünya şampiyonu olduğunda ailesinin de artık bırakması gerektiğini de söylediler. Düşünün 2010 da Dünya Şampiyonu oldu, Dünya rekoru Avrupa rekorları kırmıştı ve artık insanlarda biraz başarıdan ziyade onlara zaman ayırmasını istediler. Belki o yüzden öyle düşündüler ama manevi açıdan tabii ki bazen uzak kaldığı zamanlarda oldu kamplardan dolayı. Ama bir şey vardı içimde bitirmek istemedi ve şu aralar yine öyle, istediği noktada bırakmayı istiyor. Bu yıl başladı 1.5 yıl Avrupa şampiyonluğu elde etti. Dünya şampiyonasında zaten olimpiyat kotası için gitti. En azından olimpiyatları görüp madalya çıkartmayı istiyor, performansla ulaşırsa inşallah güzel şeyler olacağını belki spor anlamında aktif sporu bıraksam da ben bu spora gönül verdim. Hayatımın uzun yılları spor salonunda geçti 11 yaşında bir çocuk giriyor salona ve şimdi yetişkin bir bayan ama 20 yıl dilek olay hepte aynı şeyle gitti. Hep çalışma hep aynı salon yani

başka dünyası olmadı. Burası onun hayat bulduğu nefes aldığı yer. Bu spora nankörlük yapmayı düşünmüyor. Tamamen farklı bir dünya da kurabilir kendine ama sonuçta bu spor sayesinde böyle bir isim yaptı, böyle güzel başarılar elde etti de böyle ekonomik anlamda da kazandıysa, en azından bırakıp gitmesi nankörlük olur en azından bilgilerini tecrübelerini şimdi de milli takım kampında yeni yetişen sporculara arkadaşlarına aktarmak gerçekten güzel bir şey ve görevini yaptığını söyledi, şimdi de milli takımda ablalık yapıyor sporculara, onları destekliyordu. Kamp içinde güzel bir uyum oluyor onların açısından.

8-) Türkiye'deki dini inanç olgusu kadın olarak spor alanlarında sizi etkiledi mi, etkilediyse nasıl etkiledi?

Taylan- Bizde mesela müslümanız yarışan, mesela diğer ülkelerde Mısırlı sporcularda müsabakaya kapalı girebiliyorlar. Bizde öyle bir şey yok. **Artık girebiliyor...** Evet. **Son 5-6 yıldır görüyor,** örneğin, bizim taytlarımız biraz daha kısayken onlar tamamen uzun taytla yarışabiliyorlar. Ya da bu özgürlükle alakalı. Çok da güzel, eğer kendini orada daha rahat hissediyorsa sporcu sonuçta bu bayan sporcu dini inancına göre de tesettüre girmesi gerekiyor o şekilde rahat ediyorsa o şekilde olmalıydı. **İstedüğün kadar başarılı ol ya tesettürünü çıkarırsın ya spora gelemezsin---**Çok çirkin bir anlayıştı... Bunlarla karşılaşmadılar, karşılaşmadı. Zaten takım içerisinde de arkadaşları da karşılaşmadı. Biz de zaten, kendisi biraz daha antrenmanda da öyle açık da giyinmeyi de ben tasvip etmiyor. Mesela bunu söyledi daha uzun taytlarla yarışmalılar diye. Kısa kollu fazla yarışmak istemiyordu, o da mutlaka içinden onu rahat ettiriyor. Örneğin; T- shirt giymeli ya da mayosunun boyu biraz daha uzun olmalıydı. Kısa bir mayoyla da yarışabilirdi ama rahat edemiyordu, rahatlık açısından demek ki insanlarda nasıl rahat ediyorsa inançları gereği de tabii ki bu önemli ama kendilerini nasıl rahat hissediyor manevi açıdan ona göre o şekilde olmalıydı. **Sizi etkilemedi yani?** etkilemedi, hatta dedi geçen yılda dedi; bizim mayolarımız daha uzun olsa daha iyi olmaz mı diye o böyle bir teklifte bile bulundu. Zaten artık özgürüz istediğimiz gibi de yarışabiliriz. İlla tesettürlü olmasak da uzun bir taytla da girebilirsin ya da çok kısa bir mayoyla da yarışmazsınız. Nasıl rahat hissediyorsan kendini o şekilde davranmalısın.

Burada gerçekten özgürlükten yana olan insan. İnsanlar inançları gereği nasıl davranmak istiyorsa öyle davranmalı nasıl rahat edecekse. Örneğin; ben açık giyinen bir insana da nasıl böyle giyinmiş diyemezse aynen kapalı olan bir insana ben de içimden mutlaka geçer dışarıdaki hayatında da çok açık giyinen bir insan değil. Ama yerine göre davranır kendini nasıl rahat hissediyorsa öyle, biraz da kadının gizemli olmasında da yarar vardı.

9-) Sizce kadın sporunun önündeki en birincil engel nedir?

Taylan- Artık fazla engel olunduğunu görmüyordu. Eskilerden belki olabilirdi erkekler daha ön plandaydı başarı olarak ön planda oldukları için erkekler başarılı gibi görünüyordu. Ama şimdi kadınlar azimlerinden dolayı daha erkeklerden ön plana geçtikleri için artık engelleri de kırdılar, engeller kırıldı.

Zincirlerin kırıldığı nokta Londra olimpiyatları görünüyor. Araştırmalara bakıldığında... Aynen.

10-) Sizce kız çocuklarının spora katılımı ülkenin tüm coğrafyasında nasıl arttırılabilir?

Taylan- Birinci görev okullarda başlıyor bence beden eğitimi öğretmeninde başlıyordu ne kadar çok illa aynı müfredatı uygulamayacaksın farklı branşları yetenekli gördüğün zaman orada da çalışan antrenörlerin varsa o branşlara yönlendirmeyi ve sporu sevdirmeyi bilmeliydi ve burada görev okullarda ve beden eğitimi öğretmenlerinde başlardı. Belki orada ki branşı bilmiyor Doğu da bir yerde beden eğitimi öğretmenliği yapıyorsun farklı branşta örneğin ben inanıyorum ki bizim branşımızda çok, çok güçlü kızlar var. Orada bir çalışma yapsa belki 2020 olimpiyatlarına şimdiden çalıştırsa, belki en az 3 tane bayan sporcu götürebileceğine inanıyordu. bir kulüp de kurdular yıldızlar Avrupa şampiyonu olan bir sporcu da çıkardılar. Arkadaşlarıyla beraber gerçekten güzel çalışmalar yapacaklarına da inanıyordu ve yapacaklardı da yapıyorlardı da. Doğu birinin adım atması gerekiyordu, inşallah o görevi de üstleneceklerdi. 2007-2008 yıllarında Van a gitmiştilerdi Van da spor salonu açılışı yapmışlardı ve orada da 15 gün falan kalmışlardı da. Şimdi örneğin; erkeklerde madalya alan birkaç tane sporcu var hatta 3-4 tane milli takıma girmiş milli takıma girmek çok kolay değildi. Branşımızda da en az 5-6 yıl geçmesi lazımdı. Örneğin; çocuklar beni gördüğü zaman abla sen bizim

salonumuzu açmıştın açılışımıza gelmiştin antrenmanda görmüştük ufak tefek kız kaldırıyor onun gibi yapamaz mıyız dedik ama senin kaldırdığın ağırlığı kaldıramadık şimdi bile konuşup demek ki o şeyler onların aklında kalıyordu. Üstüne görev düşüyorsa seve seve yapardı. Doğu da daha başarılı olduklarını düşünüyordu.

11-) Kadının ya da kız çocuğunun sporun doğasında var olan bir takım zorunluluklara (mayo,tayt,şort vb) tutumu spora katılımı için bir engel midir?

a-Aile-çevre-akraba

b-Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin)

c-Eş-partner açısından engelleme var mı?

Taylan- Aile- çevre- akraba, tayt giyme gibi---yok dese yalan olacaktı, mutlaka vardı. Bu düşüncede olan insanlar da var ama. **Peki size denk geldi mi?** O, mesela beden eğitimi öğretmenliği sırasında denk geldi Kız çocuğu eşofman giymek istemedi. **Ne giyecekmiş?** Dedi ki,“eşofman giyinin benim dersime girmezsen ve diğer arkadaşların derse girip bütün şeyleri yaparken eğer ki inancınla kendini karşılaştırırsan haksızlık yapmış olursun onlara ve ben sana haksız yere geçer bir puan verirse bu da sana da bana da günah olmaz mı dedim.” Örneğin çocuk dedi babam eşofman giymemi istemiyor, karşılaştırma oldu.

Mutlaka engel olabilirdi çünkü evlilikte biraz daha farklılık istiyordu zor olacak 7-8 saat çalışacaksın milli takım kampları, eşinden ailenden ayrı kalacaksın çok büyük fedakarlık kendini bilen insanlar zaten her şeyi zamanında ve yerinde yapmalı. Bazı örnekleri de yaşadı zaten partner açısından bir şekilde sıkıntılı süreç de olabilirdi. Ama insanlarla sevgi varsa her şeyin her türlü zorluğun üstünden... kendini bilen insan eğer ki gerçekten seviyorsan ve bu yaptığı işin onun hayatında büyük bir rolü olduğunu düşünüyorsan biraz daha sevgini geri plana çekip onun düşünceleri için onun başarısı ve mutluluğu için bir adım geride durursun. Zaten sporu bıraktığı zaman bütün hayatıyla senin olacak. **Çevre ve akraba mesela örneğin aile karışmaz çevre- komşu karışır çevre kötü gönderme, erkeklerden bir şey olur gibi...** Mutlaka oluyordur hiç böyle bir şey yok dese, keşke öyle bir şey gözleyebilse ama cahil insanlarımız hala cahil. İnsanlar çıkamıyorlar bazı şeyler bilinse de varsa eğer ki alt yapısında böyle bir cehalet güvensizlik varsa mutlaka vardır. Onlar yine büyük şehirlerde yaşayan insanlar. Ama dediği gibi belki daha

küçük kasaba ya da şehirlerde görev yapıyor olsaydı emin ol bu sorunların % 90 ıyla karşılaşabilirdi örneğin; bir antrenörümüzle sohbet ederken şöyle dedi: sporda çok yetenekliydi ortaokul zamanlarında çalıştırmış 3 yıl başarı için gerçekten milli takım düzeyindeydi ve Türkiye şampiyonasında yarıştırmak için, kendi branşı için söylüyor en az 5-6 yıl gerekiyordu. Gerçekten o artık yarışmacı götürebilirsin onu o zaman, bu yılda da ortaokul lisede bu öğrenciyle birlikte çalışıyorsun bazı aileler ortaokul bitiriyor evlenen kızlar var, 17-18 ine gelmeden bu da bizim ülkemizin bir gerçeği. **Bir şekilde aile desteği ile 17 sinde evlenen yok mu var...** Bilmiyordu şimdi tam olarak yasalar değişti mi ama, örneğin; antrenörüyle muhabbet ederken böyle bir şey söyledi ona.. evlendi o kadar yetenekliydi ki daha lise 2 ye giderken. O da dedi hala var mı dedi olmaz olur mu dedi, belki ben büyük şehirdeyim şu an Ankara'dayım ve çevresinde böyle bir şeyle karşılaşmıyordu ama var demek ki devam eden gerçek bu. **21.yy dayız yani...** Maalesef.

Şampiyonluğu Türk ulusuna armağan eden Taylan'ın Altın madalya sonrası söyledikleri ilginçti...

“Türk kadını için çok geç kalınmış bir madalyaydı, ben aldım tarihe geçti ve zamanı durdurdum”. Ne demek istediniz?

Geçekten o anki motivasyonu o kadar konsantre oldu ki sanki o an bütün saniyeler bütün zaman her şey durdu ve bir tek o vardı. Podyumda da öyle hiç rakiplerine de bakmadı ve 21 yaşındaydı orada ilk defa büyüklerde mücadele ediyordu önemli bir organizasyonda. Rakibinin birisi Dünya rekortmeni öbürü Dünya 2.si ve güçlü sporcularla yarıştıyordu.. Onun branşında güçlü olan Çinli, zaten Dünya rekoru kırmış şampiyonluk için gelmiş antrenörleri bile takım elbiseyle geldiler yarışmaya o kadar kendilerine yani özgüvenleri yüksekti ki kendilerinden eminlerdi. Tabii o da bu arada gözlemliyor rakiplerini ve o anda dedi hiç kimseye bakmamalısın sadece kendine bakmalısın kendini düşünmelisin kendi gücünü göstermelisin. Yani iç dünyasında kendini çok konsantre etti ve gerçekten ilk madalyaydı ve bunu Allah ona nasip etti, bütün branşlarda alınan altın madalyanın önemi ve bunu 3 Dünya rekoru 5 olimpiyat rekoruyla süsledi zaman durdu ve o tarih orada Nurcan Taylan ı yazdı. Şu ana kadar tek altın madalya sahibi sporcuyum. Keşke daha fazla da olabilse. Atletizmde talihsiz bir süreç oldu, madalya geri alındı.

Doğum Yılı:1985

Öğrenim: Doktora

6.5.1-Spora nerede, nasıl başladınız?

Kocaağa- Babası Kayseri’de Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde da çalışıyordu. Babasının yanına gide gele kayak yapmayı öğrendi. Daha sonra kulübe yazıldı. Kulüpte birlikte yarışmalara katıldı, daha sonra milli takıma öyle gitti.

1a-İlk çalıştırıcınız kimdir?

Kocaağa- Kayak sporunda ilk kulübü Hacılar dağcılıktı. Hacılar dağcılık sporları kulübündeydi ama asıl ilk onunla özel olarak ilgilenen bireysel antrenörü Metin Polat kondisyoneri Fuat Koçyiğit’di. Kendi de Çukurova Üniversitesinde o zaman yardımcı doçentdi, şimdi emekli oldu.

1b-Olimpik düzeye gelmenizi etkileyen kimlerdir?

Kocaağa- Olimpik düzeye gelmesini etkileyen de en çok kendi idi. Onun dışında da milli takımda tabi bazı etkenler oldu. Etki ne olabilir ki aslında baktığı zaman milli takımda antrenörler, azim.

Azim ve isteğiniz diyorum. Azim ve isteği Metin Hoca’nın ve Fuat Hoca’nın ona olan güveni ve desteği yani ailesi de aynı şekilde.

1c-) Bu süreçte çalışma koşullarınızı kısaca açıklar mısınız?

Kocaağa- Kayak da biraz daha daha değişik bir süreçte ilgileniliyor, sürekli eğer milli takımdaysanız, milli takımda kamplarına devam etmeniz gerekiyordu aslında bireysel bir spor olmasına rağmen çok bireysel antrenmanlar dönmüyordu yani, bireysel antrenörün yok, bireysel kendi bütçen yok vs. sürekli milli takıma gidiyor geliyor olması lazım, atletizm gibi değil o yüzden mesela kendisi çalışırken her şeyi mesela kendisi Metin Hocayla Fuat Hocayla çalışırken sürekli kendi planını programını ve kendi kendisinin bütçesiyle çalışıyordu ama milli takım kaptanı olduğu zaman milli takıma gidiyordu ama tabii o aslında tam anlamıyla yazın kondisyon kışın güzel kayak antrenörüyle birlikte çalıştı. 16-17 yaşında falan başladı yani, çok geç başladı tabii bu iş için sonuçta 5-6 yıl sadece milli takım kamplarına

gidip geldi. Çünkü ilk yarışmaya başladığı yıldan itibaren milli takıma seçilmişti o yüzden kulüplerin de yardımı yaz antrenman diye bir kavram yoktu o zamanlar hiç yaz kondisyonu nedir bilmiyordu yani, daha sonra öğrendi, üniversiteye giriş sürecinde bile o dönemlere denk geldi yani, çok geç kaldı.

2- Aldığınız temel spor eğitimini bugün sorguladığımızda nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kocaağa- Bugün eğer daha fazla, daha küçük yaşta düzgün bir kişilerin elinde olabilseydi ya da en azından sonuçta çocuksun sen, antrenman, bir şey bilmiyorsun yani, spor namına hiçbir şey bilmiyorsun sonuçta beden eğitimine girene kadar antrenman programını egzersiz nedir o nedir bu nedir bilmiyordu. Eğer düzgün kişilerin ellerinde olabilseydi, daha önceden keşfeden belki çok daha farklı yerde olurdu. Yani normalde daha fazla olimpiyatlara da katılabilirdi, olimpiyatlarda daha üst sıralarda olabilirdi... 2-3 tane sakatlık geçirdi, 2 tane dizinden geçirdi 1 tane gözünden geçirdi. Yani eğer düzgün antrenman yapmış olabilseydi zaten bunları yaşamazdı. Mesela ilk sakatlığı 16 yaşında karşısına çıktı, hiç alakası yoktu mesela bunun 16 yaşında Türkiye’de en iyi bayandı. Kendinden büyükleri geçiyordu. O yüzden, Dünya şampiyonasına götürdüler ve 2. Yurtdışı denemesiydi ve en üst bir yarışa gitti 2. Yurtdışı denemesiydi -. İlk defa yurtdışına gidiyordu, çocukdu o zaman daha, malzemesi zaten sıkıntılıydı her şeyi sıkıntılıydı bir de orada tabii gaza veriyorlardı seni yaparsın edersin şöyle böyle tabii o de o gazla tabii çaprazı kopardı. Ondan sonra toparlanma süreci bunlar eğer diyordu düzgün, daha iyi bir eğitim alabilmiş olsaydı bu sakatlıkları olmazdı. Daha iyi sonuçta zaman kaybı, fiziken de daha iyi derecede daha iyi duruma gelirdi.

2a- İlk yarışmalarınız ve ulusal düzeye geçiş sürecinizi kısaca anlatır mısınız?

Kocaağa-İlk yarışması Kayseri il birinciliği idi. Ondan hiç mesela kapılar var böyle sopalar aralarından geçerek kaydığı branş da ilk kulübe bir tane oradan ablaya söylemişler o göstereceğin sana yap diye bilmeden katakullu girdi. İlk yarışması Kayseri de Kayseri il birinciliği kız tarafı etti nasıl kayacağını aşağıya en hızlı sürede insin falan kaydı, indi 2.ydi, ilk birinciliğinde ondan sonra ertesi gün başka bir yarış daha vardı gene bir büyük slalom diye branşları vardı. Kendi içinde de orada da 2.günde 1.

Oldu. Ondan sonra aynı yıl Türkiye'nin şampiyonasında derece aldı. Gruplar gittiler Batı grubu Doğu grubu falan onlarda derece aldıktan sonra Türkiye şampiyonasına katıldılar. Türkiye Şampiyonasında da yine birinde 1. Oldu, diğerinde 2. Oldu. Daha sonra milli takıma seçildi oradan doğru öyle milli takıma girince de artık yürüdü gitti.

3-) Ailenizin ekonomik durumu ile spora yönelmeniz ve seçtiğiniz branş arasında nasıl bir ilişki vardır? Neden bu branşa yöneldiniz?

Kocaağa- Kayak branşı sayesinde biraz tahmin ettiğin gibi masraflı bir branş hem malzemesi açısından hem de gidiş geliş koşullar vs. otellerde kalış bunların hepsi masraf babası en büyük avantajı babasının orada çalışıyor olmasıydı Erciyes'de. Onun sayesinde gidip geldi. Aslında biraz, personel çocuğu olduğu için orada kalması, yeme-içmesi sıkıntı olmadı. Daha sonra kulübe girdi, yani gene kulüple birlikte federasyonlardan malzeme alarak yapıldı. Yoksa sonuçta bir tek babası çalışıyor onların evde annesi ev hanımı tek memur maaşıyla kayak gibi bir branşı çıkarmak kolay olmadığını söylüyor.

Ailenizle ilgili peki seçtiğiniz branş arasında bir ilişki var mı?

Babası orada çalışmasaydı kayağı göremeyebilirdi.

Başka bir spora yönelseydiniz neye yönelirdiniz?

Başka bir spora yönlense bilmiyordu ki, başka bir spora yönelse daha salon sporu bir şey olurdu herhalde. Atletizm olurdu ya voleybol tarzı bir şey olurdu belki.

Bu branşa yönelmenizin en büyük nedeni babanız.

Tabii.

3a-) Ailenizin ve çevrenizin sizin spora yönelme ve sporda kalışınız olgusuna bakışları nasıl olmuştur? Sporda kalmanızda ne gibi bakış açıları doğdu?

Kocaağa- Tabii tabii. Bir sıkıntısı olmadı, Allah'dan ailesi hep destek oldu. Çevreden gene de bir sıkıntı yaşamadı. Olumsuz bir eleştiri falan almadı. Ailesi hep zaten dersleri iyi olduğu sürece kayağa devam edebileceği konusunda öyle itelediler dedi. Dersleri de iyiydi Anadolu lisesinde okudu, öğretmenleri de mesela o zamanlar

hep ona hep yardımcı oluyorlardı. Hep devam etmişti, destek aldı aileden de okuldan da çevresinden de destek aldığını söyledi.

4-)Eğitim-öğretim sürecinizi karma eğitim içinde mi gördünüz?

Kocaağa-Evet, karmaydı.

4a-) Erkekler tarafından okulda ve çevresinde ayrımcılık duyduunuz mu ya da hissettiniz mi?

Kocaağa-Yoo, hayır.

Mesela sen kızsın, yapamazsın?---Yok.

Onların branşsı zaten güçlü olmayı gerektiren bir branş aslında erkek kuvveti gibi bir kuvvete sahip olmaları gerekiyordu. Bayan zaten bütün branşlarda öyle bir bayan spor yapıyorsa biraz güçlü kuvvetli olması gerekiyordu. Yapamazsın edemezsin gibi bir şey yoktu. Bir de uzun yıllar hep tek bayan gitti kamplara, çünkü bayanlar Türkiye'deki bayanlarla arasında ciddi farklar vardı. O yüzden hep tek bayan gidiyordu. Hep 2-3 lü erkek grubuyla tek bir bayan sporcu olarak ben gidiyordu. Yani hiç öyle bir ayrımcılık hissetmedi hep yanlarında birlikte antrenmanlarını yapıyorlardı, ciddi futbol maçı da yaptıklarını söylüyor.

5-) Hem spor hayatınızı hem akademik eğitiminizi bir arada nasıl yürüttünüz, Bu konuda düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

Kocaağa- Zor oluyor aslında baktığı zamanda hem okurken de zor oluyor hem iş hayatına geçtiğinde de zor oluyor. Ama Allah' dan hep iyi kurumlarla karşılaştığını söylüyor, hep iyi hocalarla karşılaşıyor, çok şükür hiçbir sıkıntı yaşamadı o konuda sadece lisans hayatı o zaman gerçe sınavlara giremediği için 6 yılda bitirmek zorunda kaldı. Finallere giremediği zaman o zaman telafisi yoktu, şimdi bütler vs var sıkıntı olmuyordu ama onların zamanında büt yoktu o zaman finallerin telafisini de yapmıyorlardı. Rapordu kamptı vs. final haftasına denk geliyordu, malum kış sporları hep ilk dönemin sonuna denk geliyor kampları. O zaman finallere giremediklerinde iki yıl uzatmak zorunda kaldı, o açıdan zor oluyordu. Onun dışında hocalardan çok büyük zorluk yaşamadı. Zaten sen kendin çalışırsan derslerine sen üstüne düşeni yaptıktan sonra hocalar da sana her türlü destek oluyor.

6-) Sizce Türkiye’de kadınların sporculuk durumu nedir? Bunu nasıl konumlandırırınız?

Kocaağa- Aslında bayanlara daha fazla yani imkan mı dedi, bayanların daha fazla yönelmesi lazımdı ödül teşvik konusunda Türkiye’de sıkıntı yok da teşvik kadınların biraz daha ailelerden kaynaklı olduğunu düşünüyordu.

Bilgilenmesi mi?

Evet bilgisizlik ve eğitimsizlikten kaynaklanıyordu zaten zar zor okula gönderiyorlar, kadınları yöneltmediğimizi söylüyordu. Aslında kadınlarda da baktığın zaman dünya çapında erkeklere nazaran bayanlarda derece almak daha kolaydır, bütün branşlarda daha, çünkü katılan branşlarda daha azdır. Erkeklerin rekabet ettiği spor sayısı daha fazlaydı. Haliyle bayanların aslında biraz daha üzerine düşüp yoğunlaşılması daha iyi olabilirdi. Çünkü bayanlarda daha kolay bazı şeyler bayan sporcularla çalışmak da daha zor, çünkü fizyolojik açıdan da bir çok farklılıkları var bayanların –erkeklerin. Hem psikolojik açıdan da farklılıkları var, hem antrenörlerin aslında biraz bu konuda eksik olduklarını düşünüyordu. Çünkü hem bayan sporculara biraz daha ayrı bir ilgili yaklaşımları gerekiyor hem de, hem aslında nasıl derler hem çok yakın hem anlayışlı uzak olmak gerekiyordu.

Ortayı bulmayı gerekiyor...

Ortayı bulmaları gerekiyordu, her konuda aslında bayanların antrenörleriyle iyi ilişkide olup her şeyde konuşabilecekleri bir antrenörleri olması gerekiyordu. Ataerkil bir toplum olduğu için biraz bayanlara çok uzak kaldığımı söyledi.

Sporla erkeğin eş değer tutulması gibi bir durum okumuştum, çok yanlış bir şey değil mi?

Çok yanlış tabii. Sporla erkek eş değer olur mu... Herkes her şeyi yapabilir ama yakışan olarak baktığınızda yakışması var estetik olarak diyordu, daha doğrusu estetik olarak bazı branşlar bayanlara daha çok yakışıyordu. Mesela voleybol estetik olarak.

Jimnastik... Aynen. Bayanlara daha çok gidiyor, yakışan olarak. Erkek eşittir spor diye bir şey yok da, fiziki bedenen yoksa güç olarak bir sıkıntı olmadığını

söylüyordu. Sonuçta aynı antrenman çalıştığı müddetçe kadınlar da erkekler kadar kuvvetli olabiliyorlardı.

Bayan bayan kategorisinde yarışıyor, sonuçta bayan erkek kategorisinde yarışmıyor.

7-) İleri düzeyde performans sporu yapmanıza neden olan temel etkenin ne olduğunu düşünüyorsunuz?

Kocaağa- İlk yarışmalarında derece alıyor olmasının dışında ilk yarışta derece aldığı için onu hırslandırıyor. Bir de ilk yıl milli takıma girdi, o daha çok hırslandırdı. Sonra bir hafta Türkiye de kaydı bayanlarda kayakta ekol gibi bir şey oldu. Hep bunlar hep onu daha çok bir üste bir üste bir de keşke yanında onun, o zamanlar hep şey diye düşündü, bir tane daha bayan sporcu olmuş olsaydı onunla aynı kafa kafaya giden, birbirini itelerdi yani çekerlerdi birbirlerini ama hep tek kaldı erkeklerin birincisiyle derecesini karşılaştırıyordu ama üstünde bir de rahatlık vardı. Çünkü kendi kategorisinde onu geçecek kimse yoktu, zaten 1.ydi. Türkiye’de. Bu yurtdışına çıktığı zaman olay farklı oluşuyordu o zaman kendi kategorisindeki bayanlarla karşılaşıyor ama Türkiye de antrenman yapığı için Türkiye’de yarıştığı için keşke bir bayan daha olsaydı diye hep düşündü.

Bir bayan daha olsaydı güçlü olacaktınız... Tabii ki daha güçlü olacaktı. **Onu geçmeye çalışacaktınız ama bu seferde yurtdışındaki biriyle belki de aynı seviyeye gelecektiniz...** Tabii, yani yanında birisinin olması çok önemliydi, antrenman arkadaşın, yakın seviyede birine.

8-) Türkiye’deki dini inanç olgusu kadın olarak spor alanlarında sizi etkiledi mi, etkilediyse nasıl etkiledi?

Kocaağa- Yoo, dini inançlarda herkes kendi inancını baktığın zaman belki yurtdışında bazen haramdı-helaldi yiyecekler onlara dikkat ediliyor. Zaten yurtdışına gittiği zamanda insanlar bunu saygıyla karşılıyor, öyle bir yani dinen böyle bir şey hissetmediler yani ama Türkiye de yok ama İran da mesela var arkadaşlarını, onları görüyor mesela oradaki bayan sporcular da biraz daha kılık kıyafetlerine dikkat ediyorlardı. Yanlarına polis geliyordu mesela polisler çok hal ve hareketlerinde dikkat ediyorlar ama bizde öyle bir şeriat gibi bir şey yoktu.

9-) Sizce kadın sporunun önündeki en birincil engel nedir?

Kocağa- Herhalde eğitimsizlik bilgisizlik ve antrenörleri diye düşünüyordu.

Siyasi olarak bir şey düşünüyor musunuz?

Yoo, siyasi bir engel yoktu, bayanlar.

10-) Sizce kız çocuklarının spora katılımı ülkenin tüm coğrafyasında nasıl arttırılabilir?

Kocağa-Coğrafyaya baktığımız zaman olay çok farklıydı. Doğu da biraz spora katılım bayanlarda çok çok zor yani bunu da nasıl ancak herhalde ilköğretim okullarındaki ekinliklerle spor faaliyetleriyle alakalı aslında beden eğitimi öğretmenine burada çok fazla iş düşüyordu. **İş düşüyor di mi?** Tabii çok aslında onlardan başlıyordu. Sonuçta aile gelip de bir imkanı yok sporla alakası zaten ailelerde, Doğu da özellikle Güneydoğu da da vs. ortamda eğer spor namına bir şey bilinmiyorsa çocuğu nasıl yönlendirecekler ki zaten aile bilmiyordu. Ama burada en önemli şey okullara düşüyordu. İlkokuldan aslında baştan oradaki beden eğitimi öğretmenlerine çok büyük iş düşüyordu.

Bir de ailenin de bilgili olması gerekiyor, mesela spora yönlendirmesi için.

Aile bilmiyordu işte. Doğu da aslında bu taraflarda da var yani. **Burada da var Doğu da da var, mesela katılım oluyor ama Doğu' dakinin içinden çıkması, kutu içinden çıkması gibi bir şey yani. Anne baba evet der çevre hayır der, bu sefer anne baba da istemez, böyle bir durum var yani.**

Var var Doğu da vardı. Kelime yaşamıştı onu mesela. Ailesi göndermiyordu, sonradan tekrar evi terk etti falan, o baya spora devam etmek için, sonra araya insanlar girdi federasyondan falan, o baya bunun şeyini yaşadı. O yaşayan olarak daha iyi anlatabilirdi. Bir de ekonomik özgürlükle de alakalı sonuçta ailenin ekonomik durumu da biraz iyiyse spora yönlendirmesi daha etkili olurdu.

11-) Kadının ya da kız çocuğunun sporun doğasında var olan bir takım zorunluluklara (mayo, tayt, şort vb) tutumu spora katılımı için bir engel midir?

a-Aile-çevre-akraba

b-Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin)

c- Eş-arkadaş açısından engelleme var mı?

Kocağa- Bence değildi. Ama bazı ailelerde engel olabiliyordu. Mayoydu, tayttı, şorttu. Mesela bazı aileler çocuklarının öyle kıyafetler giymesini istemiyor olabiliyorlardı.

Çevre-akraba?

Çevreden de eleştiri de gelebilirdi. Ailesinde yoktu. Onlar da mesela tulum giyiyor dar her tarafları kapalı ama hiç öyle şey yaşamadı kendisi, ama etkili olabiliyor, engel olabiliyordu, ama engel değildi, tabii ki de engel değildi sonuçta bir sporun gereksinimi neyse kıyafeti de olur, malzemeleri de olur onları kullanmak zorunda. **Çevre derken hem komşunu da olabilir, arkadaşların da, arkadaşlarının arkadaşları...** Sevgilin olur yani bu en basitinden, genelde insanların sevgilileri, nişanlıları biraz daha kıskanç oluyordu mesela 2 yıl oldu evlendi, olimpiyata gittiğinde evliydi. Ama eşinden bir şey görmedi, öyle bir giyim kıyafet konusunda sporla alakalı bir kıskançlık durumu yaşamadı, ama yaşayanlar vardır elbet.

Nişanlandıysa bırakabilir... Ailesi, eşi, sevgilisi onun dışında da çok fazla akrabalarında çok büyük baskısı sonuçta ailesi izin verdikten sonra bir şekilde akrabalarını da sustururdu. Yani onun dışında erki edecek bir kişiydi.

Çocuk doğurmak, kadının hamile kalması?

Son zamanlarda diyorlardı artık, federasyonda yaşlandın, artık bırak demek istiyorlardı. **Mesela siz artık kış sporlarında diyelim ki kayağı bıraktınız bir antrenör olarak öğrenciler yetiştirebilirsiniz...** Yapabilir evet...

Peki öğrenci yetiştiriyor musunuz?

Bir ara çalıştı, ama şimdi o da doktora sürecinde. Akademik hayatta antrenörlük daha zor giderdi. Sporculuk gidiyordu da biraz antrenörlük biraz daha zor.

Doktora bittiğinde öğrenci yetiştirmeyi düşünüyor musunuz?

İlerde var aklında planlarında istiyordu tabii ki de aslında bir takım planları vardı ama bir de Bolu da yaşadığın çevrede çok önemliydi. Kartal kaya vardı ama

biraz daha orası turizm amaçlı spora yönelik çok bir şey olmuyordu. Orada mesela hiç kamp olmaz, hiç yarış olmaz, bir kulüp yok çalıştırabileceği eğer kendi oluşturabilirse orada bir şeyler onu düşünüyordu. Orası çok özel Kartal kaya devletin bir tesisi yoktu, devletin bir tesisi olmadığı yerde de gidip de parayla antrenmanları yapmak çok zordu.

Bunun için dilekçe verdiniz mi ya da sözle söylediniz mi?

Gençlik spor il müdürlüğünde konuşuyorlardı bunları zaten biliyordu eski gençlik spor şu anki değil de bir öncekiyle o da Kayseri'nin il gençlik müdürlüğünden tanıyordu o yüzden orada konuşuyorlardı ama buraya devletin yatırım yapacak yeri de yoktu. Bir Köroğlu tarafında proje vardı. Onların kayak federasyonunda eğer orada yaparlarsa daha iyi düzene sokabilirlerdi, ama kayak koşuda mesela Bolu biraz daha şey, çünkü Gerede de yerleri vardı. Kelime mesela orada antrenörlük yapıyor, onun da eşi orada antrenör, orada antrenörlük yapıyorlar onlar sporcu yetiştirebiliyorlardı o anlamda. Ama şimdi, hem üniversitede çalışıyor hem akademisyen hem antrenörlük işine girse Bolu da yeni bir oluşum yapmaya çalışırsa ona, Onun için çok yoğun zaman harcaması lazım. Bir yandan bir yanı eksik bırakmak zorunda kalırdı. Ama tabii doktorasını bitirsin ondan sonraki süreçte biraz daha rahatlayacağı için belki bir şeyler yapabilir diye düşünüyordu ne zaman kısmet olursa.

Bu bölümde görüştüğümüz dört akademisyen bir olimpiyat komitesi genel sekreteri ve bir gazeteci olmak üzere altı uzmanın görüşlerine başvurduğum. Bu bölümdeki dört görüşmecimizin bayan diğer ikisinin erkek olduklarını belirtmek isterim.

6.6 Akademisyenler ve Uzmanlar İle Görüşme (6 Uzman)

Soru 1- Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 Olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcucu sayısı 2012 Londra da erkekleri geçmiştir, Bu hızla gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz? Spora kadın katılımını artırıcı ne tür çalışmalar yaptınız?

Güzel: Son beş olimpiyatta kadın katılımında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Antik Oyunlarda kadınların oyunları izlemesi bile yasaklanmıştır. Modern olimpiyat oyunlarında ise kadınların varlığı başlangıçta tartışma konusu olmakla birlikte sembolik katılımlara göz yumulmuştur. Kadınların spora olan ilgisini, kadınların içinde var olan spor ilgisini dışa vurmasıyla birlikte, spor aktivitelerinde bulunmalarına ve erkeklerden bağımsız hareket edebilmelerine, insanların bakış açıları, eğitim düzeyleri ve siyasi gelişmeler olanak sağlamıştır. Örneğin bu olanaklar Londra Olimpiyat oyunlarında görülmektedir. Kadınlarla erkeklerin fiziksel özelliklerine baktığımızda aralarında farklılıklar var olmasına rağmen kadınlar başarı kazanmaktadır. Bu yüzden oyunlarda başarılı kadın sporcuların da olması bu süreçte olumlu yöndedir. Kadınların aileden gelen çalışma, disiplinli davranma yönlerine baktığımızda erkeklerden daha farklı durum vardır. Bu durum kadınların ailesine olduğu sorumluluğudur.

2- Size göre çocuk ve gençlerin ailelerinin ekonomik durumları, spora ve belli branşlara yönelmelerini etkilemekte midir?

Güzel- Ne gibi çalışmalarım var dersem; Akademik anlamda kadınların ve özellikle kız çocuklarının eğer spora karşı bakışını değiştirip aileleri bu yönde yönlendirmeyi ve onların spora katılımını sağlayabilirsek gerek rekreatif anlamda gerek profesyonel spor yaşantısı olarak onlar zaten ileriki yaşlarda bunları sürdürebilme yeteneğine ve becerisine sahip olacaklar. Ben bunlarla ilgili akademik çalışmalar yapıyorum. Projelerimiz var hali hazırda yürüttüğümüz kız çocuklarının sporu yapmalarında onların temel motorik özelliklerinin ortaya konması onların bu

yaşantılarında yerel yönetim desteğini almaları belediye odaklı çalışıp, federasyon desteğini almaları ya da il müdürlüğü spor il müdürlükleri desteğini almaları gibi kurumlarla işbirliği içerisindeyim. Bunun yanı sıra karar verici pozisyonda verilen kişilerle çalışmalar yürütüyorum. Çünkü kız çocuklarının spora teşvik edilmesinde ailelerin desteğinin kız çocuklarının kendi isteğinin yanı sıra bu alanda yürütücü pozisyonda olan karar verici kişilerin kurumların sorumlularının bakış açıları da önemli. Acaba kız erkek farkı cinsiyet farkı gözetiyorlar mı, yoksa kız çocuklarının desteklenmesinde rolleri nedir, ne gibi çalışmalar yapabilirler gibi onlara hazırlamış olduğum çalışmalarla veri sunuyorum. Bunun yanı sıra kadın hakem olmam dolayısıyla maalesef ki Türkiye'nin ilk ve tek Ankara Dünya düzeyindeki kadın hakemiyim. Karate dalında bu sayıyı artırmak için diğer kadın hakemlerimizin desteklenmesi için çalışmalar yürütüyorum eğitim seminerleri ve çalışma alanlarına destek olabilmek gibi bunlar benim hem meslek olarak seçmemde etkin olan sebepler hem de onların kadın katılımını artırıcı destek olabileceğim alanlar.

Sizi ve sosyal yaşamınızı ileriye götüreceğiz çalışmalarda bulunuyorsunuz.

Onların sosyal yaşantılarını evet ileriye götürmek için çalışmalar sürdürüyorum.

3- Kız çocuklarının eğitimi ve kadınların sosyalleşmeleri açısından bakıldığında, sporun etkileri nelerdir?

Güzel: Çocuk ve gençlerin ailelerinin ekonomik durumları eskiden bu soruyu sorsaydın evet birincil neden olarak ekonomik durum derdim. Çünkü aileler ekonomik durumda iyi olmadığı zaman çocuklarının zorunlu ihtiyaçlarını karşılamayı tercih ediyorlar tabii ki spora göndermek, ona ek bütçe ayırmak yerine ya da eğitimlerine destek olmak için takviye etkinlikler gerçekleştiriyorlar. Ama şu anda ülkedeki duruma baktığımız zaman spora yönlendirebilmek için ekonomik durumun iyi olması birinci şart değil, çünkü özellikle şu anki spor politikamızda herkesin spor yapma şansının bulunabileceği ortamlar hazırlanıyor. Yerel yönetimler de belediyeler de buna çok büyük destek hazırlıyorlar,imkan sunuyorlar ücretsiz spor okulları,lisanslı olmaları halinde ücret alınmaması gibi yerel yönetim desteği çok fazla bunun yanı sıra federasyonlar bu konuda maddi destek sağlayabiliyorlar. Profesyonel sporcular için olimpiyat komitesi ya da olimpiyat düzeyinde yarışan sporcularımız için olimpik burs dayanışma bursu desteği sağlanıyor. Yine spor genel

müdürlüğü ve spor bakanlığının ortaklaşa yürüttüğü ücretsiz spor okulları var. Yaz ve kış okulları var dolayısıyla ekonomik durumun birincil derecede önem arz ettiğini düşünmüyorum. Eğer aile maddi durumu yeterliyse herhangi bir tercih ettiği kuruma yönlendirebilir, ama yeterli değilse de bununla ilgili kurum ve kuruluşlardan destek alabilir.

5- Genelde sporun ve kadın sporunun önünü açan siyasi gelişmeler nelerdir? Yukarıdaki gelişme sizce devam edecek midir?

Güzel: Sporda kadının önünü açan siyasi gelişmeler öncelikle ülkemizde bakacak olursak kadınların varlığının tanımlanması, nüfus kimliklerinin verilmesi onların da erkekler gibi bir birey olduklarının görülmesiyle kadının tanınması sürecidir. Bunun hemen akabinde biliyorsunuz seçme seçilme hakkı gibi kadınların karar verici pozisyonlara geçebildiği yetkilerinin olduğu sorumluluklarının olduğu bir döneme geçtik. Tüm bu organizasyonlarda, tüm bu yetkilendirmeler tabii ki her alanda olduğu gibi eğitim de, siyasette, ekonomi de olduğu gibi sporda da olumlu olarak yansımaları aldılar ve siyasi gelişme anlamında artık eskiden kız çocukları ve kadının teşvik edilmesi gibi bir oluşum yoktu ama şimdi bununla ilgili bakanlıklar düzeyinde çalışmalar yürütülüyor. Özel olarak kız çocukları ve kadınların spora katılımıyla ilgili. Yetkilendirmeye baktığımızda bakanlıklarda spor bakanlıklarında kız ve ya erkek farkı gözetmeksizin aynı dengeden yararlanabiliyorlar, aynı oluşumlardan yararlanabiliyorlar hatta pozitif ayrımcılık güderek kadınlar daha fazla yararlanabiliyor. O yüzden bu gelişme tabii ki olumlu yönde devam edecektir.

Soru 6- Sporu meslek seçip o yolda ilerlemenizin ana etmenleri neler olmuştur?

Güzel: Spor yaşantım altı yaşında başladı, ailemin desteğiyle ablam ve ben iki kız çocuğu olarak spor yaptık. O yüzden ben sporu meslek olarak seçtim. Çünkü ben sporda kendimi buldum ve yaşam felsefem oldu. Eğitimime destek olduğunu ve akademik başarıyı arttırdığını gördüğüm için de spora devam etme kararı aldım.

Bu ilkokul hatta okul öncesi yaşantıdan şu anki kariyerime kadar giden süreci etkiledi. O yüzden meslek olarak seçme kararımı daha üniversiteye girerken vermiştim. Bir akademisyen olmayı ve bunun spora ilgili bir kurumda olması gerektiği kararını vermiştim. Karate sporuyla uğraşıyordum bununla 1987-2000

yılları arasında uluslar arası formayı giyebilecek düzeyde aktif sporcu kariyerim ve onun yanında antrenörlük ve hakemlik yaşantım vardır.

Soru7- Genelde tüm gençlerin özelde kadınların spora katılımlarındaki artışta spor bilimine ilişkin çalışmaların çoğalmasının etkileri olmuş mudur?

Güzel: Olmuştur. Spor bilimlerinde gerek nitel anlamda gerek nicel anlamda yani kadınların anatomik yapısının, bakış açıları-psiko sosyal durumlarının incelenmesiyle sosyal konulardaki çalışmaların arttığı görülmektedir. Bu artışın olması da çok normal. Çünkü kadının tanınmasıyla ve kadınların sporda yer almasıyla birlikte bu alanda bir eksiklik olduğu tespit edilmiştir ve bu eksiklik üzerine kadınlar konulu çalışmalar artmıştır. Yani daha önce erkekler spora daha çok katıldığı için, yapılan tüm araştırmalar da erkeklere yönelik araştırmalar olmuştur. Ama kadınlar da artık sporda yerini aldıkça kadın-erkek arasındaki karşılaştırma gerek kadınların bu alandaki spor bilimlerindeki eksikliğinin giderilmesindeki akademik çalışmalar o açığı kapatmak adına olumlu yönde devam ediyor.

Soru 8- Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini ve toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

Güzel: Kesinlikle mümkündür. Yine ben bir kadın sporcu olarak söyleyebilirim ki kendi ayaklarımın üzerinde durabilme, kendi kararlarımızın kendimizin vermesi, kendi sportif başarılarımızı yaptığımız işe de aktarabilmemiz adına diğer alanlarla tabii ki işbirliği içerisindeyiz. Ben spordaki özgür olduğum tutumu yani benim spor sayesinde edinmiş olduğum kazanımlarımı gerek aile hayatıma gerekse eğitim sistemime ve akademik başarıma da aktarabiliyorum. Dolayısıyla evet toplumdaki diğer alanlarla da kadın karar verme düzeyinde, sporla biliyorsun artık spor karar verici bir organizasyon o yüzden sporla birlikte attığımız her adımda verdiğimiz her karar da diğer alanlara da olumlu yansıtabiliyoruz.

Spor bu anlamda beni olumlu yönde etkiledi. Yani spora gidiyorum derslerimden geri kalacağım mantığı yoktu zaten spor bir felsefedir, bir yaşam biçimidir. Siz yemek içmek uyumak ya da zorunlu ihtiyaçlarınızı, fizyolojik ihtiyaçlarınızı karşılamak gibi, eğer sporu kendi hayatınızın içine sokabiliyorsanız ki benim yaptığımda buydu. Hiçbir işiniz ya da hiçbir başarınız aksamadan yaşamınız devam edecektir. İlkokuldan bugün içinde bulunduğum yaşantıma kadar başarılı bir

öğrenciydim. Bu süreçte sporun olumlu katkısı olduğunu düşünüyorum. Yani motivasyonumu sağlama, benim planlı programlı çalışma yapmama izin vermesi gibi sporun bana çok olumlu desteği olmuştur. Tabii ki benim başarıyı da arttırmıştır.

Soru 9- Güzel: Türk Eğitim Sistemi içinde genç kızların spor yapma düzeyi sizce ne durumdadır?

Bu soruyla da birleştirecek çok önemli derece ekonomik durumdan bakış açısından da önemli olan eğitim sistemi içerisinde spora katılım düzeyidir. Çünkü maalesef Türk eğitim sistemi içerisinde çocuklar okula başladıkları andan itibaren bir yarış atı pozisyonunda sürekli olarak sınav odaklı ve bir sonraki kuruma yetiştirilmenin telaşı içerisinde. Çocukken daha oyun çağındayken oyun oynamaları sporla tanışmaları gereken çağdayken dersler, dershaneler, ek dersler, etütler gibi bu sınav maratonunda var olabilmek adına yarış içerisine giriyorlar. Eğitim sistemimizde maalesef bunu öngören bir şekilde hazırlanmış ilk okulda ortaokulun, ilkokul ve ortaokulda liseye girme telaşı, liseden üniversiteye girme telaşı bu telaş sürekli olarak öğrenci üzerinde baskın olan bir eğitim sistemimiz var. Bu eğitim sistemi içerisinde beden eğitimi dersi aslında çok önemli bir araç çünkü zaten yoğun olan bir eğitim temposu var, bu tempodan çocukların uzaklaşabileceği kendilerini özgür kendilerini zihinsel olarak ve fiziksel olarak aktif hissedebilecekleri rahat bir beden eğitimi ders programı var ama bu program Türkiye deki eğitimde yeterli mi hayır değil gelişmiş ülkeler ders saatlerini artırma yolunda ,beden eğitimi dersleri ders saatlerini artırma yolunda bu oranı arttırırken Türkiye deki eğitim sisteminde (ben kısaltmaya giriliyor) daha kısa süreli ders saatine indirdiler. Seçmeli ders halini aldı ve sanki eğitimin olmazsa olmaz derslerinden değil de müfredata konması gereken bir ders gibi olmuş durumda eğitim sistemimizde bu tabii ki genç kızların spor yapma düzeyi hatta gençlerin, çocukların kız erkek farkı gözetmeksizin spor yapma düzeyini etkileyen olumsuz bir faktör. O yüzden bizim spor yapma düzeyimizin eğitim sisteminde olumsuz etkilendiğini düşünüyorum.

Soru1- Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 Olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcu sayısı 2012 Londra da erkekleri geçmiştir, Bu hızla gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz? Spora kadın katılımını arttırıcı ne tür çalışmalar yaptınız?

Koca: Aslında gelişmeden ziyade değişim kelimesini kullanmak çok daha doğru. Artık Türkiye'nin olimpiyatlara giden sporcu sayılarında cinsiyetler açısından sayısal denge söz konusu. Bu bir değişim bunun bir gelişim olabilmesi için kanaatimce birkaç olimpiyatı daha görmemiz gerekiyor. Yani bu bir tesadüf mü yoksa belirli spor dallarına özgü mü buradaki durum bir değişim işareti mi yoksa genel olarak Türkiye'deki kadın sporunun gelişimi mi bunu anlayabilmek için biraz daha zamana ihtiyacımız var diye düşünüyorum. En azından farklı parametrelere bakmak gerekiyor. Sayısal artışta en önemli faktör kadın voleybol ve basketbol takımlarımızın ikisinin birlikte ilk kez olimpiyatlarda yer alma başarısını göstermelerinden kaynaklanmaktadır.

Ancak bunun bir tesadüf olmadığını kadın voleybolunda ve basketbolunda Türkiye'nin hem ulusal düzeyde hem de kulüpler düzeyinde önemli uluslar arası dereceler aldıklarını belirtmeliyiz. Bunların arkasında da önemli bir yönetim başarısından söz etmek gerekir. Ayrıca maddi ve sportif anlamda önemli yatırımlar yapıldığını düşünmemiz gerekir. Kalabalık katılımın bunun bir neticesi olduğunu düşünüyorum.

2- Size göre çocuk ve gençlerin ailelerinin ekonomik durumları, spora ve belli branşlara yönelmelerini etkilemekte midir?

1a - Koca: Ben aslında kadın hakları savunucusuyum, temel olarak öncelikli kimliğim o aslında ve bu kadın haklarını ben spor alanında savunuyorum. Burada bu spor alanındaki kadın hakları savunucu kimliği bana iki görev veriyor. Bunlardan birincisi akademik bilgi üretmek ikincisi de spor alanında uygulama alanında politika üretmek, birinci kimliğim açısından akademik bilgi açısından mümkün olduğunca araştırma yapmaya çalışıyorum, kurumsal düzeyden ziyade ben çok sosyal bir araştırmacıyım. Mümkün olduğunca araştırma yapıp kanıta dayalı veriler üzerinden gerek kendi bulgularım gerek kendi öğrencilerimin çalışmaları bu şekilde yönlendirmeye çalışıyorum. Uluslar arası anlamda da işbirliklerim söz konusu

uluslar arası sadece makale yazımı değil kitap yazıyorum, en son bu sene Asya sporunda ilham veren kadınlar diye bir kitap editörlüğünü yaptım. Yaklaşık 15 ülkeden buna Irak, Filistin, Japonya, Kore, Türkiye bir çok ülkenin dahil olduğu bir derleme kitap bu Brezilya üniversitesinden basılacak Müslüman ülkelerde kadınların sporu konulu İran'dan, İngiltere'den arkadaşlarımla birlikte çalışmalarım var. Uluslararası anlamda akademik bilgi üretiyorum, ulusal anlamda da gereken kitap şu anda başka Türkçe kitabın editörlüğünü yapıyorum. “ Sporda toplumsal cinsiyet halleri” isimli, 12-13 bölümlü bir kitap Yüksek Lisans öğrencilerim var, benim burada verdiğim dersler sporda toplumsal cinsiyet dersi veriyorum. Öğrencilerin hemen hemen hepsi spor ve toplumsal cinsiyet konulu tezler yazıyorlar. Bu benim akademik tarafım, üniversitemizin kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezinde yönetim kurulu üyeliği yapıyorum. Burada üniversitede cinsel taciz birimi kurma çalışmalarımız var. Orada yer alıyorum. Bir diğeri de benim çok önem verdiğim aslında bu akademik bilgimin temel oluşumu bir bölümde politikacı olmam. Politikacı dediğim siyasetçi değil, politikacı tabii ki politika üretiyorum, evet kadınlar için spor ve fiziksel aktivite KASFAD derneğini kurduk 2012 yılında. Ben 2012 yılından bu yana onun yönetim kurulu başkanlığını yapıyorum. Türkiye’de ilk ve tek şu anda bu dernek o yüzden bu biraz sancılı onun için yani şu anda 80-90 a yakın üyemiz var bu önemli ama özellikle sporda sivil topluma çok alışık değil, Türkiye olarak alışık değiliz, ama sporda hiç alışık değiliz. Biz spor sivil ve toplum deyince kulüp aklımıza gelir spor kulübü biz KASFAD olarak Türkiye’deki sporun özellikle kadınların spora daha eşit ve güvenilir koşullarda katılabilmesi için sivil toplumun gerekli olduğunu düşünüyorum. Neler yapıyoruz... burada da projeler yapıyoruz, aynı zamanda üretimimizde söz konusu ilk yaptığımız şey rapor oluşturmak, etkinlikler de yapıyoruz, en son mesela 3 üniversiteyi bir araya getirdik KASFAD olarak ve kadınlar yürüyor, koşuyor etkinliği yaptık. Kadınların yaklaşık 300 kadın katıldı, yürüdü- koştu. Fiziksel aktivite rehberi olabilecek rehberler hazırladık, tabii bunları biz büyük oranda hep üyelerimizin yardımıyla yapıyoruz ya da kendi bağışçılarımızdan falan yapıyoruz. Ama spor alanında ciddi bir destekleyen kesimimiz var.

3- Kız çocuklarının eğitimi ve kadınların sosyalleşmeleri açısından bakıldığında, sporun etkileri nelerdir?

Koca: Spora katılım olarak baktığımızda: bir spora erişim hakkı vardır bir de sporda sürdürülebilir olarak var olabilmek. Eğer başarılı bir performans sporcusu olacaksa o yola girebilmenin imkânlarını alıyor olması lazım. Şu anda tenisten örnek verirsem: tenis zengin sporudur. Fazla bir teşvik olmadığı için daha çok özel kulüplerin ve bireylerin kendi çabalarıyla yapabildikleri bir spor dalıdır. Sizin bir kortunuz olması lazım, müsabakalara gittiğiniz zaman da aileler kendi paralarını kendileri verirler. Çocuklar ihtiyaçlarını kendileri karşılarlar. Dolayısıyla belirli bir sosyo-ekonomik düzeye hitap eder. Ama baktığımızda başarı da gelmiyor. Neden? çünkü zengin aileler çocuklarının performans sporcusu olmasını istemiyorlar. Çünkü kariyer yapmalarını iyi öğretim görmelerini yurtdışında bulunmalarını kendi şirketlerini kurmalarını istiyorlar. Onlara göre para kazandıran bir iş değil ve çok zahmetlidir. Zenginler kolay kolay o performans sporu yüküne giremezler, böyle olunca baktığımızda başarılı sporcuların çoğu yoksul kesimdedir. Bakıldığında sporcuların birçoğu yoksul ailelerden gelenlerdir. Çünkü onlar için sosyal hareketlilik, sınıf atlamaktır, para kazanmaktır, kariyer ikinci planda gelir. Mesela Londra'nın iki madalyalı atleti de yoksul çevredendi. Böyle bakıldığında Türkiye'de performans sporunu yapanlar ve başarı elde edenler arasında ciddi bir sosyo-ekonomik düzey farklılığı olduğunu düşünüyorum. Katılım olarak baktığımızda, erişim eskiye kıyasla örneğin zengin sporu dediğimiz teniste de yoksul kesimden çocukların katılabildiğini görüyorum. Niye, çünkü zengin çocukların sürekliliği sağlanamadığından başarı da sınırlanıyor.

Son olarak Ankara'nın Mamak semtinde bile tenisçi yetiştirmek için tesis açıldığı görülmektedir. Sosyo-ekonomik her zaman belirleyici bir faktördür. Spora katılımda da ve devam etme konusunda da belirleyici özellik taşır.

Koca- Özel olarak onlara spor kadın ve erkek için de belirli katkıları vardır. Ama kadınlar ve kız çocuklarının çok daha ayrıcalıklı bir katkısı vardır, sporun. Spor ciddi anlamda bedensel-fiziksel güç gerektirir. Güç derken şunu demek istiyorum aslında güçlenmeyi yani fiziksel olarak sadece dayanıklılığın gelişmesi kasların gelişmesi değil aslında bedensel olarak, bedenini kullanabilmek biz buna beden okur-yazarlığı deriz. Bakıldığında demek aslında hareket edebilmek demek, belirli mekanda özel alanlarda kamusal alanlarda özgürce hareket edebilmek demek. Bu aslında yaşamda var olabilmenin temel araçlarından birisi. Beden eğitimi bana göre

tamamen bunu öğretmesi lazım, beden okur-yazarlığı. Ülkemizde baktığımızda kadınların zaten kamusal alanda yeterince var olamadıklarını görüyoruz. Bunun en önemli nedenlerinden birisi çok politik nedenleri var, kadınlar bedenlerini tanımıyorlar, kadınlar daha çocuk yaşta memeler çıkmaya başlayınca kapanma söz konusu bacaklarını kapatıp oturur. Biz kız çocuklarının daha sosyalleşme süreci beden, spor kutudan çıkmak, spor yoluyla kız çocuklarını biz aslında kutulardan çıkarıyoruz, bedenlerini tanıyabiliyorlar. Fiziksel olarak kendilerine güvenleri geliyor, kız çocuklarının. Dünya’da sporla yapılan projeler çok fazla var. Spor yoluyla kadınların güçlenmesi spor bir araç kadınlar için amaç değil, bu bağlamda baktığımızda spor yoluyla biz kız çocuklarının ve kadınların fiziksel olarak duygusal ve sosyal olarak güçlenmesini sağlayabiliriz. Dolayısıyla bu da neyi getiriyor, aslında kamusal alanda daha fazla kadının eşit ve güvenilir düzeyde kamusal alanda yer almasını getiriyor. Yönetimde kadın %15. Bir Tübitak projesi yürüttük, GSGM, tüm spor federasyonlarının yönetim kurulu başkanlarıyla yönetim kurulu üyeleriyle görüştük. Bir toplantıda örneğin; en az 7-8 spor federasyonu başkanı spor erkeklerin işidir, kadının yeri yoktur dedi. Demek ki hem sporcu olarak hem de yönetici olarak kadının yeri hala tartışılmaktadır.

4- Modern Olimpiyatların gelişmesi sürecinde kadın sporuna karşı görüşlerin olduğu bilinmektedir. Günümüzde bu cinsiyetçi bakış oldukça gerilemiş görünüyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Koca- Coubertin’in sözleri hala geçerli olsaydı kadınlar olarak bu çalışmayı yapamıyor buralarda yaşamıyorduk. Bu kadar kadında yer almazdı. 2012 olimpiyatları Londra olimpiyatları önemli bir konu, cinsiyet eşitliğinin neredeyse sağlandığı bir olimpiyattır. Katılım anlamında sporcular arasında kadın-erkek sayısının neredeyse eşitlendiği bir spor olimpiyatlarıdır. Bu raddeye gelmesinde elbette ki kadın örgütlerinin bireysel kadın sporcuların çok ciddi katkıları var. Modern olimpiyatlar ilk ortaya çıkmaya başladığında sadece erkekler katılıyordu, kadınlar alınmıyordu. Sonra kadınlar kendi olimpiyatlarını yaptılar, kadın olimpiyatları diye isim verdiler, bunun dışında yapmaya başladılar, bu çok ciddidir. Çeşitli müzakerelere girildi ve kadın kolay kolay da uluslar arası olimpiyat komitesi kadınları dahil etmedi. Çünkü olimpiyatlar liberal bir yaklaşımda yapıldı, bir anlamda yani vatandaşlar içindi. Vatandaş sadece erkekli- kadınlı vatandaş olarak

görülmüyordu. O yüzden olimpiyatlara dahil edilmedi. Ama kadınlar ciddi bir örgütlükle ciddi bir azimle buralara kadar geldiler. Şu anda IOC'de kadın ve spor komisyonu var, ciddi olarak kadınların spora katılımını arttırmaya yönelik politikalar geliştiriyorlar. Hatta ulusal olimpiyat komitelerinde kadınların yönetim kurulunun %20 sine yönelik oluşturulmasının karara varmasıyla ve ciddi bir rapor yayınladı. Bir bölümü bunu karşılıyor, bir bölümü bunu karşılamıyor. Elbette şu anda IOC sadece kadınların spora katılımını arttırmayı hedefleyen politika yürütmüyor aynı zamanda sporda kadın yöneticilerin de artmasına yönelik de politikalar üretiyor. Bu bağlamda baktığımızda bu görüşün oldukça gerilemiş olduğunu görüyoruz. Ama bir diğer taraftan da artık meseleler değişti aslında. Artık sadece kadınların az katılımı değil farklı kadınların farklı kimliklerin farklı cinsiyetlerin de katılımı söz konusu. Örneğin cinsiyet testi ciddi bir insan hakları ihlalidir. Sadece kadınlara yapıldığı için, ki hala yapılıyor, kadın hakları ihlalidir. Ciddi bir kadın hakları ihlalidir. Buna yönelik hala bir iyileştirme yapılamadı. Ya da transcan bir sporcuların olimpiyatlara katılımına yönelik hala bir iyileştirme yapılamadı. Bu konuda ama ben yapılabacağına inanıyorum, homofobi mesela ciddi konulardan birisi. Bunlara yönelik de olimpiyatların yavaş yavaş o sporcuları da içermeye yönelik birtakım politikalar geliştirileceğine inanıyorum. Testosteron seviyesi bu kadar yüksek olması mı gerekiyor ki başarı =testosteron anlayışı sürdürülüyor.

5- Genelde sporun ve kadın sporunun önünü açan siyasi gelişmeler nelerdir? Yukarıdaki gelişme sizce devam edecek midir?

Koca: Ben edeceğimi düşünüyorum, çünkü bunu iki boyutlu düşünüyorum. Sporu besleyen iki şey spordaki gelişimi sağlayan iki boyut vardır. Birisi, uygulama alanı spordaki politikalar, bir diğeri de akademik alan. Akademik alan örneğin şu anda spor sosyolojisi alanda yapılmış 2010-2015 yılı çalışmalarını inceledik. Biz, 5 makale uluslar arası makale Türkiye'deki dergide ve Türkiye'deki dergilerde yaklaşık % 70 i toplumsal cinsiyet alanında yapılmış çalışmalar ve çok ciddi teorinin üretildiği yeni kuramın üretildiği yeni ampirik verilerin sağlandığı araştırmaları bunlar ve bu araştırmaların birçoğuna baktığımızda bu araştırma antrenmanda politikaya hizmet eden araştırmalar. Bu ne demektir?---kadın ve sporun önünü açacak gelişmelere hizmet edecek bilimsel bilgiyi sunuyorlar. Özellikle spor feministleri deriz biz onlara, onlar çalışıyorlar bizler de öyleyiz aslında, spor

feministleri hem akademik bilgi üretiyorlar hem de politikaya hizmet ediyorlar. Politikayı ürettikleri için kadın ve sporun ben ciddi anlamda gelişim kaydetmeye başladığını kaydedeceğine inanıyorum. Ülkemiz içinde inanıyorum, çünkü Türkiye’de spor bilimciler özellikle sosyal alanda çalışanlar ciddi anlamda toplumsal cinsiyet bilgisi üretiyorlar ve ciddi anlamda da bir duyarlılık geliştirme çabaları var. O yüzden bu bağlamda bakınca önemli politik gelişmelerin de olacağına inanıyorum. Ulusal kadın spor örgütleri çok ciddi çalışıyorlar. Bana göre; Dünya’daki sivil toplum hareketinin en etkinlerinin kadın spor örgütleri olduğunu düşünüyorum.

6- Sporu meslek seçip o yolda ilerlemenizin ana etmenleri neler olmuştur?

Koca: Sporcuyu olmam, sporu yaşıyor olmam o belirleyici oldu, çok tesadüf ben sporun içerisine dahil oldum. Ailem sporla iç içe olan bir aile değildi. Ben çok cinsiyeti okunabilecek bir öyküye sahibim aslında. Toplumsal cinsiyet analizinin yapılabileceği bir öyküye sahibim. İlköğretimdeyken ablam önce atletizm takımına seçiliyor, sonra ablam büyüyor ergenliğe varınca babam diyor ki tamam kızımı çekeyim, küçüğü vereyim beni götürüyor antrenöre teslim ediyor ben öylelikle atletizme başlıyorum. Ege Sosyoloji ye gitmeyi düşünüyordum ve kazanmıştım. Oraya giderken bir vesile oluyor gelip takım arkadaşım ile birlikte ODTÜ’de BESYO’yu seçiyorum. Farklı alanlarda çalışmayı istedim. Ama sonuçta toplumsal cinsiyet kadın ve spor konusunda özelleştim. Böylece sporda özelleşmem anlam kazandı.

Mesleğimi de bir anlamda böyle sürdürüyorum. Sporu seviyorum ben bir akademisyen olarak sevdiğim alanda çalışıyorum çünkü spor çok muazzam bir alan araştırma yapmak için çok muazzam bir alan ve kadınlara kız çocuklarına çok önemli katkıları olduğuna inanıyorum, inanmıyorum birebir yaşadığım için ve çok da tanıklık ettiğim için ben öyle bir misyonum olduğunu düşünüyorum. Bu Dünyaya gelirken Allah tarafından bana verilmiş bir misyon olduğunu düşünüyorum.

7- Genelde tüm gençlerin özelde kadınların spora katılımlarındaki artışta spor bilimine ilişkin çalışmaların çoğalmasının etkileri olmuş mudur?

Koca: Biz sporda bilgi ürettikçe ve o bilgiyi de spor alanındaki uygulamacıların katkısına hizmetine sundukça kadınların ve kız çocuklarının spora

katılımına yönelik politikalar geliştirmelerine hizmet, sempozyumlar yapıyoruz, konuşmalar yapıyoruz, başka üniversitelere gidiyoruz. Yurtdışına gidiyoruz. Üniversitelere gidiyoruz, bilgilendirici şeyler sunuyoruz. Televizyonlara çıkıyoruz bunların hepsi bir yandan da akademik bilimsel yayın üretiyoruz hem İngilizce hem Türkçe bunların hepsinin de bir şekilde alıcısı olduğunu düşünüyorum, gelen öğrenci sayımız artıyor, bu tür çalışmalar görünür hale geldikçe daha fazla kadın daha fazla kız çocuğu sporda yer alacaktır.

8- Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini ve toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

Koca: Bu çok bilimsel bir tartışma, feminizm açısından ciddi bir tartışma var. Bir taraf diyor ki bir bölüm feministler yaptıkları araştırmalar ve kuramsal tartışmalar sonucu aslında spor bu haliyle kadınlara yönelik var olan yargıları cinsiyetçi kalıp yeniden üretilmesine neden oluyor. Dolayısıyla kadınları özgürleştirmiyor tam tersi baskı altına alıyor, bir tarafta diyor ki hayır aslında sporun kadınları özgürleştirme potansiyeli var ama şu anki haliyle spor yapıldığı takdirde hal ortaya çıkmaz yani kadınları özgürleştirmez. Dolayısıyla ben bireysel olarak spor çok genel kuram ben bunu fiziksel aktivite ve yapılan egzersizler fiziksel aktivite olarak söyleyeyim. Serbest zamanda yapılan fiziksel aktivitelerin kadınları özgürleştirme potansiyeli var. Nasıl olur bu? Örneğin bu tür araştırmalarda ne yapıyor feminist bir yaklaşımla sen fiziksel aktivitenin içeriğini oluşturursan, feminist bir yaklaşımla kadınları güçlendirmeye özendirirsen kadınların kendi bedenlerini tanıması bilgi ve becerilerin artmasına yönelik etkinlikler yaparsan ve spor eğitmenini de buna göre eğitirsen o zaman kadınların özgürleşmesinde araç olarak sporu kullanmış olabilirsin. Ama şu anda var olan step-aerobic, fitness pratiklerinin ben tam tersi olarak kadınları özgürleştirmekten ziyade onların bu cinsiyetçi kalıp yargılarının yeniden üretildiğini düşünüyorum. Dolayısıyla bunları biraz değiştirmek gerektiğini düşünüyorum. Nasıl değiştirilebilir araştırıyoruz. şu an benim doktora öğrencim, feminist müdahale programı oluşturuyor. Mesela; birkaç ay program yapmayı düşünüyöyoruz, fiziksel aktivite programı çok ciddi feminist çalışmalar var. Spor yapılan ortamın düzeneğinden eğitmen ve bir kere şu çok önemli kadınlara seçme şansını vereceksin, karar verme yetkisini vereceksin istedikleri spor dallarında ya da istedikleri spor dalı değil aslında söz konusu olan istedikleri aktivite, istedikleri sürede yapabilmeyi

vereceksin, kendilerine özgü yapabilme şansını vereceksin. Kıyafet çok önemli. Mesela belki aynaları çıkaracak şu anki var olan fiziksel aktivite ve fitness tamamen kadının dayanıklılığı üzerine kurulu bir fitness kültürü. Ama zayıflık değil önemli olan ya da şişmanlık değil önemli olan sağlık, fiziksel ve psikolojik sağlık, bunun kazanımı için zayıf olmaya gerek yok, eğer hastalık derecesindeyse şişmanlık eyvallah ama bunun dışındaysa kadınları kendilerini güçlendirmeye yönelik fitness programları hazırlayabiliriz, diye düşünüyorum. Bu yönde ciddi çalışmalar var çok da güçlü programlarda yapılıyor. Örneğin; kız çocukları futbolda oynayabilir, futbolda çok ciddi anlamda bilgi ve becerilerini geliştirebilirler. Hem fiziksel hem psikolojik.

9- Türk Eğitim Sistemi içinde genç kızların spor yapma düzeyi sizce ne durumdadır?

Koca: Hak temelli yaklaşıyorum, her çocuğun spor yapma hakkı vardır ve devlette ona bu hakkı sunmakla sorumludur. Eğitim sistemi de çocuğun özellikle beden eğitimi seçmeli dersler çocuğun hangi sosyo-ekonomik düzeyden gelirse gelsin ortak olarak katılabileceği tek yerdir. Beden eğitimi eğitim zorunludur, eğer o hakkı sunmuyorsanız çocuğa o hakkı vermiyorsunuz anlamına geliyor. Ben sadece hak temelli olarak bakıyorum ve diyorum ki şu anki Türk Eğitim sisteminde özellikle kız çocuklarının spora katılımını teşvik edecek ya da fiziksel olarak onların aktif olmalarını sağlayacak yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığını sağlayacak herhangi bir girişimin olmadığını düşünüyorum. Var olan beden eğitimi programlarının bu alanda iyi olduğunu düşünüyorum, iyi bir beden eğitimi programı olduğunu düşünüyorum, ama uygulamada bunların büyük oranda gerçekleşmediğini düşünüyorum. Benim sadece böyle bir bakış açım var ben çocuğun haklı olduğunu düşünüyorum, o hakkı vermenin de devletin görevi olduğunu düşünüyorum.

Soru 1- Doğu: Bana göre kadın katılımlarındaki artış IOC'nin yaptığı pozitif ayrımcılık sonucunda ortaya çıkmıştır. İlgili federasyonlarla işbirliği içinde olan IOC kadın sporcuların kontenjanları üzerinde çalışmış olmasa kadın katılımları bu düzeye yükselmezdi.

Uzun bir zamandır kadın sporu olimpiyatlara katılımında veya uluslar arası organizasyonlarda bir engel yok. Sadece branş olarak kadın sporunun biraz daha

desteklenmesiyle bugünlere gelinmedi. Örnek verecek olursak, bayan güreşi yoktu ama IOC'nin de desteğiyle dünya da kadın güreşi başlatıldı ve olimpiyatlara kabul edildi. O yüzden de uluslar arası güreş federasyonu kadın güreşinin Dünya şampiyonasını da organize etmek zorunda kaldı. IOC'nin olimpiyatlarına katılmak için konulan baraj veya klasifikasyonlara ulaşmak için muhakkak uluslar arası üst düzey yarışmalar yapılması lazımdır ve dünya şampiyonası da bunun önemli bir ayağıdır.

1a-Doğu: Ben bir zamanlar gençlik spor genel müdürlüğü yaptım ve üniversitede vermekte olduğum dersler de spor yönetimi dersleri. Kadın sporunun mağdur edilmemesinin hatta branşlarda erkeklerden ayrı düşünülmeden hemen hemen tüm branşlarda kadının da sporun her cinsini yapabileceğine inandığımı söyledim. Zaten sporun evrensel değerlerini düşünecek olursak kadının yapamayacağı spor olmamalıdır. Benim sadece erkeklerin yapıp da kadınların yapamayacağını düşündüğüm hiçbir spor branşı yoktur.

Yani fizyolojik farklılıklar var ama sonunda kadın kadına yarışacağı için kendi düzeylerine yine engel teşkil etmeyecek. Benim kast ettiğim kadın sporunda kadınların erkeklerle yarışmasından bahsetmiyorum. Orada doğal farklılıklarımızdan dolayı bazı branşlarda kadınlar avantajlı bazılarında ise erkekler avantajlıdır. Bu bakımdan kadın sporunda bir engel olmaması gerekir. Örnek verecek olursak güreş ata sporumuzdur. IOC'nin ve FILA'nın zorlamalarına rağmen Türkiye'de kadın güreşi federasyon tarafından yeterince teşvik edilememektedir. Bu nedenle Uluslar arası platformda kadın güreşinde başarılı olamıyoruz. Bu arada güreş de bile devşirme sporcu dönemine girdik bunu da doğru bulmuyorum. Ülkede kadın sporu aslında sırf kadın değil, sporun kendisi geliştirilip halkın içinden üst düzeye çıkarılmadan devşirme sporcularla elde edilen uluslar arası başarılar bana göre bir aldatmacadan başka bir şey değildir.

Soru1-1-Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 Olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcu sayısı 2012 Londra da erkekleri geçmiştir, Bu hızla gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz? Spora kadın katılımını arttırıcı ne tür çalışmalar yaptınız?

Bağırzan: Burada bir ayrıntıyı belirtmekte yarar görüyorum 2012 Londra kafilesinde 12'ser kişiden oluşan iki kadın spor ekibi (basketbol, voleybol), yer almıştır. Söz konusu iki takım başarmasaydı kadın sporcularımızın sayısı 42 olacaktı. Ancak yine de bu rakam Pekin ile kıyaslandığında bir artışın ifadesidir.

1936 Berlin oyunlarında yarışan ilk olimpik kadın sporcularımızdan (Halet Çambel, Suat Fetgeri Aseni)'den tam 76 yıl sonra ilk defa hiç beklenmeyen bir gelişme olmuş ve Londra'ya Türkiye erkekten fazla sayıda kadın sporcu ile katılmıştır.

Bu artan kadın atlet oranı, Türkiye'ye aynı zamanda madalya olarak da geri dönmektedir.

Pekin'de aldığımız 8 madalyanın 4'ü, Londra'da aldığımız 5 madalyanın 3'ü kadın sporcularımızdan geldi.

Erkekler neredeyse iki katı kadar kadın sporcumuzun yarıştığı (9 erkeğe karşın 17 kadın) atletizm branşında tarihimizin ilk altın madalyasını bir kadın sporcumuz kazanmıştır.

Bağırzan: Düşünsel yaklaşımları ile destek yanı sıra antrenör olarak çok sayıda üst düzey kadın sporcuyu çalıştırdım, rekortmen kadın sporcular yetiştirdim.

Soru 2- Size göre çocuk ve gençlerin ailelerinin ekonomik durumları, spora ve belli branşlara yönelmelerini etkilemekte midir?

Bağırzan: Evet özellikle bunu tenis ve eskrim gibi sporlara yönelenlerle halter, taekwondo, judo ve atletizmdeki kros gibi dallara katılanlarda bunu somutlayabiliriz.

Soru 3- Kız çocuklarının eğitimi ve kadınların sosyalleşmeleri açısından bakıldığında, sporun etkileri nelerdir?

Bağırzan- Spor ortamı tiyatro müzik gibi kadının kendini özgürce ortaya koyabildiği sosyal ortamlardan birisi, kendi gerçekleştirme, bende farkındalığı, sosyalleşme düşünce ve beden sağlığını kazanma koruma gibi kazanımları ile spor önemli bir sosyal ortam olarak karşımıza çıkmaktadır.

Soru 4- Modern Olimpiyatların gelişmesi sürecinde kadın sporuna karşı görüşlerin olduğu bilinmektedir. Günümüzde bu cinsiyetçi bakış oldukça gerilemiş görünüyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bağırzan: Her ne kadar bu cinsiyetçi bakış gerilenmiş gözükme de günümüzde yeterli düzeyde değildir. Özellikle kadın örgütlerinin ve kadıncı akımların etkisi ile yeni boyutlara yöneleceği düşünülmektedir. Örneğin spor ortamında kadının katılım artmasına karşın spor yöneticisi olarak kadının katılımı istenilen düzeyde gözükmemektedir. Spor yöneticilerindeki kadın oranının artması kadının spora katılımını destekleyecektir görüsündeyim

Soru 5- Genelde sporun ve kadın sporunun önünü açan siyasi gelişmeler nelerdir? Yukarıdaki gelişme sizce devam edecek midir?

Bağırzan: Toplumsal özgürlük ortamının gelişmesi, toplumsal cinsiyet anlayışında gelişmeler ve kadın düşüncesi akımları. Buna karşın dünya sporunda üst düzey spor örgütlerinin kadın düşüncesini desteklemesi de önemli bir yönetim üstü gelişimlerdir. Örneğin kadının özgürleşmesi ve yaptıkları spor dalları sayısının arttırılmasında geçen yüzyıldan beri olimpiyat komitesinin bağlayıcı olarak aldığı kararlar tüm ilkelere kadının spor ortamında var olmasını desteklemiştir. Örneğin spor yönetimlerinde kadın üye olması zorunluluğu çoğu federasyonlarda kadın yöneticilerinin artmasına neden olmaktadır.

Soru 6- Sporu meslek seçip o yolda ilerlemenizin ana etmenleri neler olmuştur?

Bağırzan: Kendimi daha özgür hissetme ve kendimi gerçekleştirme isteği.

Soru 7- Genelde tüm gençlerin özelde kadınların spora katılımlarındaki artışta spor bilimine ilişkin çalışmaların çoğalmasının etkileri olmuş mudur?

Bağırzan: Doğal olarak evet bilimin yol göstericiliği özellikle kadınla ilgili bilimsel kanıtlar kadınların spor yapmasına ilişkin biyolojik ve sosyal önyargılarında kaldırılmasına katkıda bulunmuştur. Spor bilimi ışığında kadın organizmasının özelliklerinin ortaya konması seçilen spor dallarındaki gelişime de katkısı olmuştur.

8- Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini ve toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

Bağırman: Evet sporun sağlıklı bedensel yapılanmanın yanı sıra bir yenilenme ve kendini gerçekleştirme işlevi spor ortamında kazanılan kendine güven ve çalışma düzeyindeki diğer bir değişle verim düzeyindeki artış sağlaması diğer alanlara da aktarılmaktadır.

Soru 9- Türk Eğitim Sistemi içinde genç kızların spor yapma düzeyi sizce ne durumdadır?

Bağırman: Oldukça düşük. Aslında bu sadece kadınlar için değil erkekler içinde geçerli. Buna karşın kadın burada da ikincil düzeyde kalmaktadır.

Soru 1- Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 Olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcu sayısı 2012 Londra da erkekleri geçmiştir, Bu hızla gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz? Spora kadın katılımını arttırıcı ne tür çalışmalar yaptınız?

Doğru: Bu bir gerçek, ailelerin ekonomik durumları çocuklarının geleceğinin kaygısıyla sporu bir çocukların meslek edinmedeki eğitim sürecinde bir engel olarak görmelerine sebep oluyor. Dolayısıyla sadece malzeme araç-gereç ihtiyacını karşılamak değil, istikbal hazırlık anlamında düşünce bazında sporu bir lüzumsuz faaliyet olarak görüyorlar. Araştırma sonucuna dayanarak söylemiyorum ama gözlemim odur ki birçok dar gelirli aile de çocuklarını ekonomik olarak gelecek vaat eden sporlarda bir kariyer olarak devam ettirebileceklerini inandıkları sporlara teşvik ediyorlar. Mesela yaşadığım Bolu ilinde Bolu jimnastikçileri ki milli takımın önemli bir grubudur. Çoğu dar gelirli ailenin çocukları, jimnastik okulumuzda çok ufak yaşta jimnastiğe dahil edilerek, teşvik edilmişlerdir. Ve onlar da sonunda kariyer olarak jimnastikten bir gelecek bir antrenörlük beklentisi içindedir.

2- Size göre çocuk ve gençlerin ailelerinin ekonomik durumları, spora ve belli branşlara yönelmelerini etkilemekte midir?

Doğru- Eğer halkımızın eğitim düzeyi yeterince anlaşılrsa halkımız gönülden kız çocuklarını spora yönlendirecekler. Maalesef bizim gibi az gelişmiş ülkelerde hala sporun erkeksi bir faaliyet olduğu spor yapan kızların da dişilik özelliği kaybettirildiği düşüncesi var. Bunun gerçek olmadığı bilimsel olarak biliniyor, dolayısıyla bu konuda birazcık eğitimle çocuklarımızın spora yönlendirilmesi. Sosyalleşmesi zaten tartışmaya gerek yok, spor bir sosyal olay, dolayısıyla

çocukların sosyal yaşamında çok önemli bir araç olmalı. Ama bu arada tabii bazı dini görüşler kılık-kıyafet, kadın erkeğin birlikte sporu yapıyor olması, bazı grup aileleri kız çocuklarını spordan uzak tutmasına sebep oluyor.

Soru 4- Modern Olimpiyatların gelişmesi sürecinde kadın sporuna karşı görüşlerin olduğu bilinmektedir. Günümüzde bu cinsiyetçi bakış oldukça gerilemiş görünüyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Güzel- Şimdi modern olimpiyat oyunlarına geçtiğimiz zaman artık kadının erkekle bir tutulabileceği yani her erkeğin yaptığı sporun kadınının da yapabileceği görüşü yavaş yavaş yerini aldı. Türkiye’de de Dünya da bu yönde gelişim olduğunu takip ediyoruz. O yüzden cinsiyetçi bakış şu andaki minimum düzeye inmiş durumda yani bir futbol erkek oyunudur erkek sporudur gibi görülürdü, ama artık kadın futbolu Dünya da varlığını ispatlamış yarışmalarıyla yapılanmalarıyla örgütlenmeleriyle kendi branşını kendi yerini kadın futbolu olarak koruyan bir branş. Onun yanı sıra kendi yaptığım branş karate, kadınların da çok başarıyla hatta ülkem adına baktığımızda kadın sporcuların erkek sporculara oranla daha başarılı olduğunu ya da en azından onların da yarışacak seviyede olduğunu görüyoruz. Bizim cinsiyetçi bakışımız artık yok denecek kadar az. Kadınlar da erkekler gibi istedikleri spor branşını tercih edebiliyorlar ve bu yönde de destek görebiliyorlar.

5-Genelde sporun ve kadın sporunun önünü açan siyasi gelişmeler nelerdir? Yukarıdaki gelişme sizce devam edecek midir?

Doğu: Bir konu açık ve net anlaşılmalıdır. Modern olimpiyatlar başlangıçta Antik Yunan kültürü üzerine kurulmuştur. Antik Yunan kültüründe kadın değil de erkekler spor yapardı. Bu zihniyet devam ettirilmiştir. Modern toplumdaki gelişmeler insan hakları evrensel beyannamesi ve kadın haklarının ön plana çıkması, güçlü bir şekilde savunulmasıyla IOC’de çok fazla sürmeden hemen çok yakın bir tarihte kuruluşundan modern olimpiyatların kuruluşundan çok yakın bir tarihten sonra kısa süre sonra kadını spora kabul etmiştir. Baron De Coubertin, bile bunu istemediği için protesto ederek IOC’den istifa etmiştir. Ama gelişimin önüne engel olamamıştır. Dolayısıyla bugünün toplumunda kadın ve erkek eşittir. Hatta biz kadının eşitliğini kazandıralım derken pozitif ayrımcılıkla biraz lehlerine de kararlar alıyoruz, uygulamalar yapıyoruz, federasyonlar ödeneklerinde de buna benzer

konulara şahit oldum ben, kötü de değil, bir şeye ivme kazandırabilmek için extra destek gerekiyordur. Bu anlamda şikayet anlamında söylemedim zaten, seviniyorum. Türkiye’de kadın sporu açısından Müslüman bir ülke olarak bir kesim kadını spordan uzak tutuyor olmasına rağmen Türkiye’de bile kadın sporu ilerliyor. Hatta kadının sporunu yapabilmesi için dini inanca paralel olarak tesislerde planlamalar yapılmasına karşı değilim. Ben yönetici olduğum üniversitemin kapalı yüzme havuzunu kadınlar, yeter ki gelsin diye kadın saati olarak ayırmakta hiçbir sakınca görmedim. Böylece onların spora teşviki ve bir başarı elde etmiş olduk.

Soru 6- Sporu meslek seçip o yolda ilerlemenizin ana etmenleri neler olmuştur?

Doğu: Bilakis Türkiye’de bu İslami hareket engeller gibi gözüktü, hatta kadın sporunun gelişimini yavaşlattı diyebiliriz. Çünkü talepler zorlaştırdı bazı şeyleri ama bu değişecektir. Dünya’da engel bu açıdan Müslüman kadınların spora katılımını, Müslüman anlayışının uluslar arası kurallarda kabul edilmemesi nedeniyle bir engelleme var. Mesela, kıyafet olarak İslami anlayış, uygun bir kıyafetle yarışma bütün dezavantajına rağmen yapılabilmeli ama uluslar arası birçok federasyon kıyafet konusunu taviz vermiyor, Müslüman kadınları düşünerek esnek davranmaktansa kendi statükolarını koruyorlar, bu anlayış da değişecektir. Nitekim teakwondo da artık uluslar arası yarışmalara başörtülü girebiliyorlar. Diğer branşlarda da sağlık ve güvenlik sakıncası yaratmamak kaydıyla kıyafetlerde bir farklılaşma yapılacaktır. Bakın mayo ile kumaşın özelliğinden dolayı kaydırmazlığını arttırmak için kapalı mayo ile giriyorlardı, yüzücüler ona bir sınır geldi. Çünkü teknolojiye ulaşan-ulaşamayan var. Demek ki bu dini değil de başka amaçlarla da kıyafetlerde bir fark yaratılabiliyormuş. Dolayısıyla haşema diyoruz biz buna, aslında vücudun kapatılması, istiyorsa kişi bu kendi performansına olumsuz etki edecekse etsin, niye giremesin ama sporda her yerde, her ihtiyaca cevap vermek mümkün değil.

Doğu: Sportif bir aileden geldiğim için spor bilinci yüksek bir şekilde yetiştirildim. Dolayısıyla spor hayatımın her aşamasında bir parçasıydı ve spor meslek olarak mutlu olarak yapabileceğim bir meslek olarak gördüğüm için diğer olanaklarımı teptim, ki ben mühendislik fakültesini kazanmış olmama rağmen orya

ODTÜ mühendisliğe gitmeyip, Gazi eğitim enstitüsü beden eğitimi bölümünün sınavlarında katıldım. Olumlu sonuçlandı. Kendime güveniyordum zaten, çünkü üst düzey sporcuydum. O rahatlıkla kazandım, ve o gün bu gündür sporun hala değişik formlarında meslek olarak icraatlar içindeyim.

Amerika'daki spor ile Türkiye'deki sporu kıyaslarsak teşvikini, desteğini söylersek, ne söyleyebiliriz, arada fark var mı?

Çok fazla, çok fark var, ama bu toplumsal yapı farklılıkları, olanaklar çok daha yaygın, halkın eğitim düzeyi içinde eğitimin içinde sporu her amaçla, nedenleri gerekliliği çok iyi anlatılmış, Amerikan toplumunda spor her amaçla gerek sağlık, gerek performans boyutuyla toplum hayatının içinde önemli bir yer almaktadır.

Soru 7- Genelde tüm gençlerin özelde kadınların spora katılımlarındaki artışta spor bilimine ilişkin çalışmaların çoğalmasının etkileri olmuş mudur?

Doğu: Spor biliminin etkisi muhakkak olmuştur, ama spor bilimimizde şu anda çok iyi yerde değil, üniversitelerimizde biz nitelikten önce nicelik konusunda çok acele ediyoruz. Birdenbire ülkemizde yüzlerce üniversite ve bu üniversitelerin büyük bir çoğunluğu da son rakamları bilmiyorum Besyolar açıldı. Bu kadar kısa sürede bu kadar çok sayıda spor eğitimi veren üniversite yüksek öğrenim birimi açmak doğal değil. Çünkü bu kadar kaliteli öğretim üyesini nereden buldunuz, dolayısıyla bu çoğalmaya cevap vermek için süratli öğretim üyesi yetiştirilmeye çalışıldı. Tabii ki çok süratli hareket edildiği için bir öğretim üyesinin zamanla çalışmalarıyla olgunlaşması ve bilgi derinliğine ulaşmadan iteklenmesi söz konusu bugün maalesef ülkemizde doçent olan spor bilim adamlarının hatırı sayılır bir bölümü henüz nitelik olarak olgunluğa ulaşmış değildir. Bundan dolayı şikayetçiyim. Biz şekle çok önem veriyoruz, birdenbire profesörler, doçentler elde ettiğimizi zannediyoruz. Ama üretilen bilimin niteliğine baktığımız zaman Türkiye Dünya sıralamasında iyi düzeyde değil. Siz genç spor bilimi gönüllüleri daha iyi örnekleri olarak daha realist adımlarla belki biraz daha uzun sürecek istikbaliniz ancak öyle kurtulur. Biz spor bilimleri derneği kurduk, bu dernek aracılığıyla spor biliminde nitelikli çalışma yapanları ön plana çıkartmak için uğraşlar veriyoruz. Dolayısıyla inşallah daha iyi olacak. Ama devletin üst yöneticileri de bu konuda daha bilinçli olması lazım. Spor yüksekokullarını üniversitelerdeki spor fakültelerini, kulüp

zanneden o kadar çok yönetici var ki, bana birçok değişik platformda benim kim olduğumu öğrendikten sonra şu soruyu sormuşlardır: İzzet Baysal Üniversitesi nasıl Türkiye şampiyonlarımız var mı? Var oluş nedenimizi üniversitemizin Türkiye şampiyonu yetiştirmesi mi yoksa eğitim mi olduğu bile henüz bilinmiyor. Bunda bizim meslektaşlarımızın da suçu var. Bazı eski kurumlar spor birimleri milli sporcuları, bünyelerine alıp üniversiteler arası yarışmalarda şampiyonlar çıkartıyorlar. Ama şikayet ettiğim şey şu; o milli sporcuları üniversitelerine aldıkları zaman iyi eğitim almaları için zorlamıyorlar, yeter ki kendi okullarında yarışsın Türkiye şampiyonu yapsın takımı. Beleş geçiriyorlar ve maalesef ülkeye en büyük ihaneti onlar yapıyor, çünkü diplomalı cahiller toplumda daha büyük bir tehlike oluşturuyor.

Soru 8- Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini ve toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

Doğu: Sporun kendi özünde insanoğlunun gelişimine olumlu katkıları vardır. Sporun değerlerine bakacak olursak, sporun değerleri teorisi ispatlanmış bir gerçektir. Sporun faydaları cinsiyeti ne olursa olsun bir insan olarak sporun insanoğluna faydaları göz önüne alındığı zaman aynı katkıları erkeğe de yaptığı gibi kadına da yapacaktır.

Soru 9- Türk Eğitim Sistemi içinde genç kızların spor yapma düzeyi sizce ne durumdadır?

Doğu: Türk Eğitim Sistemi içerisinde gençlerimizin spor yapma düzeyi çok kötü. Okullardaki müfredat içinde spor dersleri hak ettikleri yerde değil. Bakın Dünya'daki gelişmiş ülkeler sporun bilişsel düzeyin ötesinde psikomotor gelişim üzerine etkisinin farkına vardığı için spor eğitimi çocuğun her türlü gelişiminde vazgeçilmez bir parçası olarak görüyor. Hareket eğitimi ile başlıyor, üst düzey spor eğitimine kadar dallanıyor gelişerek ilerliyor. Bizim beden eğitimcilerin top verip oynayın dedikleri beden eğitimi dersleri benim için, olması gereken spor dersi değil dolayısıyla bu kötü örnekler bizim yöneticilerin sporu eğitim sisteminin dışına atmasını kolaylaştırmıştır.

(Selda Akhan)

1-) Kadının spora katılımındaki artışın medyadaki yansımaları size göre nasıldır ve ya ne durumdadır?

Akhan- Kadınların toplumdaki yeri ve önemi çok farklı hala o aşamayı çok gerisinde izliyoruz. Hele medyada kadınların başarısı ancak olimpiyat oyunlarında ya da uluslar arası bir başarıda bulunurlarsa yer alır. Yerel basın açısından baktığımızda ya da ulusal basın açısından baktığımızda erkek hegemonyasında yaşadığımız için maalesef kadınlar daha az yer almaktadır.

a-) Erkek sporunun medyada daha çok yer aldığı doğru mudur?

Kesinlikle doğrudur spor yorumculuğu yaptığım için bunu söyleyebilirim. Toplumumuzda dünya geneli üzerinde futbol üzerine kurulu bir medya sistemi var. Futboldaki pasta büyültür. Bu nedenle hep ön planda yer alır. Türkiye’de kadın futboluna baktığımız zaman ise onun sadece uluslar arası başarılarında basında yer aldığını söyleyebiliriz. Örneğin İzmir’de teknik olarak başarılı Konak Belediye Spor gibi birkaç tane takımımız var. Ama ulusal basında asla yer almazlar. Futbol endüstrisinin önemli bir yeri olan ---iddia oyununun--- içinde kadın futbolu sadece önemli uluslar arası karşılaşmalarıyla yer aldığını söyleyebiliriz. Bu düzeyde gelen bir başarı bile sadece bir cümle ile yerel basında yer alabilir. Bunun yanında takım sporları ve bireysel sporlarda iyi markaların sponsor oldukları iyi kulüplerin takımları ön palana çıkabilirler. Vakıfbank da oynarsınız emlak bankasında oynarsanız ancak o zaman adınız duyulur.

Bireysel başarılarla gelince çok fazla isim sayamıyorsunuz. Çünkü takım içinde sıyrılıp bir yelere gelmek ve bunu sürdürmek oldukça zor. Bu durum İzmir, Ankara, İstanbul fark etmemektedir. Medyada tanıdığın birisi seni popüler yapabilir. Aksi durumda bunu kendi başına yapman çok zordur. Bu nedenle medyayla ilişkilerinizi iyi tutmak zorundasınız. Bu başarı için gereklidir. Çünkü gerçekten bir sporcu aslında spora kanalize olup tamamen sosyal işlerini ve başka işlerini profesyonel etiklerle çalıştığında sürdürebilir.

Temel eğitimin önemi burada ortaya çıkmaktadır. Temel eğitim çok önemlidir. Bu dönemde çocuğun ya da sporcunun birlikte olduğu antrenör teknik direktör ve tüm destekleyici personel önemlidir. Medya bunun en sonunda yer alır. Medya başarıdan sonra gelen etmendir. Medya başarıya kadar senin ne yaptığın

umurunda olmuyor zaten, sonra araştırıyor deşiyor ondan sonra geldiği evreleri görüyor ondan sonra insanlara anlatma tanıştırma sistemine geçiyor.

b-) Spor yazarlarının tamamına yakınının erkek olması bunu etkilemekte midir?

Etkilemez olur mu başarılı olmak zorundasın, sağlıklı olmak zorundasın, güzel olmak zorundasın maalesef güzel olduğun zaman o gazetenin ön sayfasında arka sayfasında ya da başka bir yerinde ya da tv de yer alabiliyorsun. Engelli sporcuları hiç gördünüz mü? Televizyonda yani çok nadir başarı azim öyküleri dışında hiç yer almazlar. Ama ben çok inanıyorum ki çok engelli gerçekten canını dişine katıp spor yapan aynı zamanda başarıyı hedefleyen bir sürü insan var. Ama yer alıyor mu çok az. Azim öyküsüne dönüşüyorlar, peşine düşüyorlar o zaman da onun da yine alt yapısını birisi gidecek de o insanla ilgili gidecek de ondan sonra ancak. Medyanın erkek olması demek kadınların üstünü çizmek ya da kadınları görmezlikten gelmek demek değil. Yapan mutlaka bir sürü spor yazarı da var haklarını da yememek lazım ama branşlar çok kısıtlı kadınlar için o yüzden de başarı öyküleri çok fazla gelmiyor yer almıyor.

Medyada en çok konuşulan futbol. Onun dışında yok ki. 90'lı yıllarda spor muhabirliği yaptım, o dönemde insanların hem birbirlerine saygısı vardı hem de herkes haddini bilirdi. Şimdi bir hadsizlik var. O hadsizlik de para ilişkisine döndü onun alt yapısına baktığınız zamanda ekonomik zorluklardan kaynaklanıyor. Mesela bir gazeteci spor muhabiri çok cüzi miktarlarda çalıştığı için asgari ücretlerle çalıştığı için bunu artık eğer hayata geçirmenin yolunu bulduysa sporculardan para talep ederek bunu yapıyor maalesef ki. Ama ben şunu söyleyebilirim ben hayatım boyunca yapmam eğer gerçekten başarıysa başarının altı çizilir zaten. Sadece spor yazarlarının açlığı değil araya giren başka sistemler. Menajeri diyor ki benim futbolcunun transfere ihtiyacı var yapar mısın bunun karşılığı karşılıksız kalmayacak diyor. Sistem böyle gelişmeye başladıkça sporda çöküyor aslında bakarsanız. Marka değer de düşüyor her şey düşüyor sponsorluklar Adidas, nike voleybol Eczacıbaşı vitra geldi, Vakıfbank var genelde. Bunların hepsi destek, sponsorluk önemli. Takım olmak sadece ünlü isimlerle bir arada olmak değer, takım olmak başka bir şey. Takım oyunculuğunda başka bir şey. Ama bireysellik de bakınca nike in bir sporcuya

sponsorluğa çok takdir edilecek bir şey. İngiltere de menajerlik sistemi nasıl çalışıyor biliyor musun? Adam her türlü işine koşuyor menajer, %3 komisyonu var, aldığı transferinden ama karısı doğum yapmaya gidiyor doğumuna bile menajeri getiriyor biz de böyle bir sorumluluk yok.

2-) Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcu sayısı 2012 Londra erkekleri geçmiştir, bu hızlı gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz?

Akhan- Bir yandan kötülüklerinden bahsederken iyi taraflarını da bahsetmek lazım. Bilimsel ve teknik olarak da oyuncular artık iyi takip ediliyorlar. Bu yüzden biyolojik geçmişleri ve sınırları bilimsel olarak destekleniyor.

Kadınların gelişimi erkeklerden daha hızlı olması bence kendilerini daha iyi motive etmelerine bağlıdır. Ayrıca iyi eğitmenler ile alt yapı dönemi geçiren bir sporcu sonuna kadar bu ivmeyi sürdürebiliyor. Kadınların erkeklerden biraz daha azimli ve dirençli olmalarını varsayarsak sonuca gitme konusunda daha başarılı olacaklarını söyleyebiliriz.

2012 Londra'daki 66 bayanın katılması 48'de erkek oluyor bunun gelişimi devam eder mi?

Örnek olarak Aslı Çakır Alptekin'e ve Gamze Bulut u ele alalım ikisi de büyük zorlukları aşarak madalyaya ulaştılar. Bir anlamda azmin gücünü gösterdiler (doping suçuyla cezalandırılmalarına karşın). Ve bunu bir başarı öyküsü olarak lanse ettik. Çünkü başarıları seven bir ulusuz. Burada spora yönelme başarı ödül suç ve cezanın bir yumak oluşturduğunu görüyoruz. Ben bunların tamamını ekonomiye bağlıyorum. Bu 66 bayan sporcunun tamamının çok ilginç hikayeleri olduğunu ben gazeteci olarak söyleyebilirim. Doğu da batı da tüm Türkiye'de yaşam şartları spora katılım sürdürme ve başarılı olma oranlarını etkilemektedir.

3-) Erkeklerle sporun (özellikle bazı türlerin) özdeşleştirilmesi kadın sporu üzerindeki etkileri nelerdir? Sporla kadın eş değer tutulabilir mi?

Akhan- Kadın her yerde meta olarak görülüyor maalesef. Yapamaz edemez gidemez, haddini bilmek zorundadır. Öyle bir çerçeve içerisine sokulur. Ve öyle

devam eder o döngü ama spor bu döngüyü kıran çok özel bir şeydir. Gerçekten o döngüyü kırabilen bir şeydir, spor. Ben voleybol, basketbol oynadım onun dışında başka bir şey yapmadım. Spor kendini ifade etmektir. O nedenle ben spor muhabirliğini tercih ettim. Yani spor erkeklerle erkekler özdeşleştiriliyor ve futbol olarak algılanıyor. Spor muhabiri olarak çalışırken çok zor durumlarla karşılaştım. Sistem hep erkek hegemonyası üzerine kurulmuş. Sporla erkek eş değer görülüyor bu nedenle neresinde olursa olsun kadın red ediliyor. Belediye spor kulüplerinin desteği ile güreş, taekwondo judo gibi branşlar hayat bulmakta. Yerel yönetimlerin bu katkılarının spora büyük faydası olmuştur.

4-) Dini inanç ve gelenekleri kadın sporu önünde bir engel olarak görebilir miyiz?

Akhan- Genel anlamda böyle bir engelden söz edebiliriz. Geçmişte bazı daha özgür dönemler yaşandı. İzmir gibi güzel bir şehirde yaşıyorum özgür yetiştirildiğim için kendimi ifade edebiliyorum. Ama sporun her kıyafeti kaldırabilecek bir şey olmadığını düşünüyorum. Bence spor kurallarının izin verdiği ölçüde giyim-kuşam özgürlüğü sağlamaktadır.

Din kuralları başka spor kuralları başka. İran ın futbol takımı var, hepsi başörtülü ben engel olarak düşünüyorum, basının açıldığını düşün o anda onu mu düşüneceksin performansını mı düşüneceksin gol atmayı mı düşüneceksin.

5-) Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini buna paralel olarak toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

Akhan- Kesinlikle söylemek mümkündür. Ben eğer bugün çok rahat spor yorumculuğu yapabiliyorsam ve 26 senedir televizyonda istediklerimi söyleyebiliyorsam bu önemli bir durumdur. Kendini geliştirmek çok önemli. Özgür bir ortamda yetişmiş olmama rağmen işin zorluklarını bilerek bu alana geçtim. O yüzden ben yaşamın her alanında çalışan kadınların artmasını isterim. Bugün bir köşe yazısı okudum: Kadın yöneticilerin sayıları daha fazla olsaydı ülkelerin daha adil bir ekonomik sistemleri olurdu. Yani kadınların daha adil olduğunu söyleyebiliriz.

6-) Size göre sporcu kadınlar spor medyasında kendilerine yer edinme konusunda zorlanıyorlar mı? Bunu zorlaştıran kimler?

Akhan- Çok zorlanıyorlar, ben şöyle açıklayabilirim: Kadınların spor medyasında yer alması için güzel olmaları zorunluymuş gibi bir durum var.

Sistem bunu gerektiriyor çünkü erkekler bunu iyi yapıyor. Futboldan bireysel sporlara kadar hepsini iyi yapıyor. Çünkü bundan para kazanıyorum gözüyle bakıyor. Biz de kadınlarda buna bakış açısı başarıyı kazanmak üzerine kurulu, fakat kendini hediye paketi gibi öne koymak adına biraz daha geri planda kalıyoruz. Yer edinme konusunda 90 lara bakıldığında bugünle karşılaştırsak daha iyi medyanın bakış açısı değişiyor. Kadın sporcuya gidip dopingli çıkarsa ne olacak onun da kariyeri zedelenecek.

7-) Tarihsel geçmişte cinsiyetçi yaklaşımlarla kadınlar karşılaşmıştır. Bırakın sporcu olarak yarışmayı, spor yarışmalarını izlemeleri bile sakıncalı bulunmuş sadece kızların ve kölelerin izlemesine izin verilmiştir. Size göre bugün spor yarışmalarına kadınların katılımının durumu nedir?

Akhan- Antik zamanda Olimpiyatlarda köleler ve kızlar gösterileri izleyememişler. Modernizmin hakim olduğu bu dönemde büyük gelişmeler yaşanıyor. Çünkü bu konuda kadına bakış ve toplumsal bilinç değişmiştir. Eskiden erkekler topluluğu olarak organize edilen karşılaşmalara baktığımız zaman başrolde küfür orkestrası yer almaktaydı. Şimdi biraz daha spor hukukunun da girmesiyle farklı bir çerçeve belirlendi. O yüzden kadınlar seyirci olarak stadyumlarda daha fazla yer alıyorlar. Bireysel sporları seyreden insanlar ise daha yüksek kültür seviyelerine sahip. Ne kadar fazla kadın spor yaparsa o kadar fazla kadın seyirci toplanıyor. Bu her spor için geçerli.

1- Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 Olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcu sayısı 2012 Londra da erkekleri geçmiştir. Bu hızla gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz?

Gündoğan- Birkaç tane nedeni var. En temel nedenlerden bir tanesi Uluslar arası Olimpiyat Komitesinin kadın ve spor konusundaki tavrını değiştirmesi kotalarını arttırması. Hem sporcu bazında hem yönetim bazında kadınların katılımını arttırmak

için izlediği politikaların bütün dünyada kadınların spora katılımına etkisi olmuştur. Giderek artan bir şekilde hatta son iki IOC Başkanlığı döneminde gördüğümüz üzere

a-) kadınların katıldığı spor branşı ve disiplin sayıları arttırıldı.

Hemen hemen kadınlar her branşta yarışıyorlar. Eskiden böyle değildi. Hem ulusal bazda hem uluslar arası bazda kadın katılım sayısı arttı.

b-) Türkiye de özellikle kadınlarda voleybol ve basketbolda yükselen başarı grafiği, sonunda iki dalda birden takımlarımız olimpiyata katılma başarısı gösterdi. Böylece iki takımın katkısıyla kadın katılım sayısı bir anda zirve yaptı. Bu durum bence kadınların spora olan ilgisinin de artmasına neden oldu. Özetle iki temel neden bu sayısal artışı getirdi.1- IOC'nin değişen politikası 2- takım sporlarında kulüpler bazında artan rekabetin getirdiği seviye yükselmesine bağlı olarak voleybol ve basketbolda katılma hakkı kazanmamız.

Spora kadın katılımını arttırıcı ne tür çalışmalar yaptınız?

Ben kendi kurumumdan örnek verirsem, olimpiyat komitesi yönetim kuruluna seçildiğimde ilk kadın üyeydim, komitenin ilk kadın yönetim kurulu üyesi de oldum en Sonra da genel sekreter oldum. Çalışmalarım başarılı görülmesi sonucunda TMOK'daki kadın yönetim kurulu üyesi giderek arttı. Kadınların desteklenmesi ve yönetim kuruluna aday olabilecek kadınların belirlenmesi yönünde özel bir çaba sarf ettim. Bundan sonra olimpiyat komitesinde bütün komisyonlarda kadınlar yer alacak. Yani her komisyonda kadın olması lazım. Ama bütün komisyonlarda mutlaka kadın üyelerinin yer alması kadın temsilcisi konusunda mutlaka teşvik edici oldum. Onun dışında sporcu komisyonu oluşturduk. Sporcu komisyonunun yarısının kadın olması konusunda yine teşvik edici olduk. Bugün TMOK'un sporcu komisyonunun yarısı kadın yarısı erkek, sporcu komisyonu başkanımız kadın. Çalışanlar açısından da öyle hiçbir şekilde ayrımcılık yapmadan kadınları destekledik. Yani kendi kurumum açısından baktığımızda öyle, onun dışında da katıldığım toplantılarda özellikle federasyonlarımıza, yönetim kurulunda kadınların olmadığı federasyonları mutlaka dile getiriyorum, şikayet ediyorum, aktivist çalışma yapıyorum. Teşvik yapıyoruz, yoksa onlara olması gerektiği konusunda uyarı yapıyoruz. Mesela önemli bir federasyon; atletizm federasyonunda;

sporcuların yarısı kadınlar olmasına rağmen yönetim kurulunda tek bir kadın üye yok.

Mutlaka hedef tüm ulusal federasyonlarımız ve kulüplerimizde kadın yönetici sayılarını ayırmaktır. Ben kendi kurumumda bir takım girişimler de bulunarak diğer kurumlara örnek olmaya çalışıyorum.

2-) Size göre çocuk ve gençlerin ailelerinin ekonomik durumları, spora ve belli branşlara yönelmelerini etkilemekte midir?

Gündoğan- Tabii ki etkilemekte, şu anda ailelerin temel önceliği çocukların çok iyi eğitim alması, iyi şekilde beslenmeleri. Spor, sanat maalesef daha sonra geliyor. O nedenle bunlardan bir tanesi Türkiye'deki eğitim sistemi sınava dayalı eğitim sistemi bence en temel neden. Bir de ekonomik zorluklar, ailelerin ekonomik durumları da tabii ki ikincil etken, ikisi de önemli etken.

Sınav sistemi ve çocukların spora katılmalarında bunların aşılması lazım. İki temel kaynak var bunlardan bir tanesi çocukların okullarda spor yapabilmeleri, sporla tanışmaları, spor yapma imkanı bir diğeri de kulüplerdir. İki temel kaynağın harekete geçirilmesi gerekiyor. Çocukların sporla tanışması spor yapma olanaklarının artırılması gerekiyor. Ekonomik durumu iyi olmayan ailelerin o konuda yardım edilmesi gerekiyor. Bu konuda biz TMOK olarak spor yapma imkanından yoksun çocuk için ücretsiz spor okullarımız var, şu anda beş tane okulda çocuklar için spor okulu düzenlememiz var. Aktif çocuklar projemiz kapsamında beş ayrı okulda ilköğretim çocukları için spor faaliyetleri düzenliyoruz. Bunların hepsi ücretsiz, bütün malzemelerini biz temin ediyoruz. Bu tür toplumsal sosyal sorumluluk projelerinin de artması lazım, ailelere çocuklarını spora yönlendirme konusunda teşvik gerekiyor. Bir de ilköğretim 4-5. Sınıflar için olan projemiz var, bütün Türkiye'yi dolaşıyor, çocukları spora teşvik ediyoruz, onlara videolar gösteriyoruz, programlar yapıyoruz, Bu tür teşvikler de çocukları spora yönlendirmek için önemli.

3-) Kız çocuklarının eğitimi ve kadınların sosyalleşmeleri açısından bakıldığında sporun etkileri nelerdir?

Gündoğan- Kız çocukları açısından baktığımızda, özellikle bizim toplumumuzda fazla kültürel açıdan daha fazla baskı var. Kız çocuklarının daha özgüvenli olmalarına katkıda bulunuyoruz. Özgüven, karar verme, rakibine saygı,

insanlarla dostluk kurabilme, paylaşmak, katkıda bulunabilmek, bütün sosyal özelliklerinin gelişmesine, daha dinamik daha girişken olmalarına fırsat sağlıyor. Özgüvenli ve girişken sporcular daha erken olgunlaşıyorlar. Bu özellikler geliştiği için yaşlılarına oranla daha tecrübeli oluyorlar. Sporsal açıdan baktığım zaman ben 13 yaşındayken benim arkadaşlarım kafelere giderek kötü alışkanlıklardan uzak duruyorlardı. Bunlar özgüven, girişkenlik, liderlik özelliği oluyor. Bu özelliklerin gelişmesi onları toplumda daha farklı bir boyuta getiriyor.

4-) Modern Olimpiyatların gelişmesi, sürecinde kadın sporuna karşı görüşlerin olduğu bilinmektedir. Günümüzde bu cinsiyetçi bakış oldukça gerilemiş görünüyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Gündoğan- Başlangıçta Olimpiyatlar erkek merkezli kurgulandı. Ama daha sona kadınların devrimci çabaları sonucu durum değişti. Bütün Avrupa'da ve Amerika'da kadın hareketleri ivme kazandı. 1. 2.Dünya savaşlarında kadınların aktif görev almaları savaşlar sonrası dönemde de bütün alanlara aktif olarak dağılmalarını sağladı. Türkiye'de açısından bakıldığında Cumhuriyetle birlikte kadınlar birçok alanda etkin olarak görülmeye başlamışlar. Bu durum spora da yansımıştır. Bugün kadınlar sporun her dalında olumlu işler yapabileceklerini gördüler. Buna bağlı olarak giderek kadının spora katılımı artmıştır ve artmaktadır.

5-) Genelde sporun ve kadın sporunun önünü açan siyasi gelişmeler nelerdir? Yukarıdaki gelişme sizce devam edecek midir?

Gündoğan- Rio Olimpiyatlarında kadınlarımızla aynı sayıda katılabileceğimizi beklemiyorum. Voleybolda katılma hakkı elde edilemedi. Basketbolda katılma hakkı elde edemezsek bu durum kaçınılmaz. Aslında Türkiye gibi 76 milyona sahip bir ülkenin daha fazla kadın sporcu sayıyla katılması normal görülmeli. Ancak Türkiye de problemimiz genel olarak spora yetersiz katılmamızdan kaynaklanmaktadır. Mevcut spor kültürümüze göre biz daha çok seyirciyiz. Sadece kızlar için değil erkekler için de rol-model anne olmalıdır. Anne spor yaptığı zaman çocuğu da spora yönelecektir.

Toplum giderek daha bilinçlendikçe sağlık konusunda, spor konusunda bilinçlendikçe bence katılım artacaktır. Başka bir şey daha var; sınav sistemimizin de aşılması lazım, aşılmadığı müddetçe yaygınlaşması mümkün değil. bir de tabii bu

arada yerel yönetimlere çok görev düşüyor. Çünkü büyük kentlerde çok fazla insan yaşıyor. Her yaşta çok daha fazla sayıda insanın spora yönlendirilmesi gerekiyor. Spora ilginin artmasıyla sağlıklı yaşama geçiş hızlanacak. Bu bilinçli bir dönüşüm sağlayacaktır. Bizim bu dönüşümü gerçekleştirmemiz gerekiyor. Aslında bir miktar yol alındı. Şu anda geçmişe kıyasla daha fazla yönelim var. Bakıyorsun bisiklete biniyorlar, triatlon yapıyorlar, ormanlarda koşuyorlar, kendi koşu gruplarını oluşturuyorlar, maratonlara giriyorlar, yarı maratonlara giriyorlar, yüzüyorlar. Gelişme var ama bunu daha geniş kitlelere yaymak lazım. Burada yerel yönetimlere de çok şey düşüyor yani burada sağlık bakanlığının, Gençlik ve Spor Bakanlığının sivil toplum kuruluşlarına da çok görev düşüyor bunların ortak bir politika yürütmesi gerekiyor. Aksi durumda etkili bir çıkış yakalamak mümkün değildir.

6-) Sporu meslek seçip o yolda ilerlemenizin ana etmenleri neler olmuştur? Yönetici olarak devam diyorsunuz?

Gündoğan- Sporculuk hayatımdan sonra antrenörlük yaptım, antrenörlük yapmamdaki en önemli modellerden bir tanesi benim antrenörümün kadın olmasıydı, benim çok iyi bir modelim vardı. Neşe Çetin kendini çok yetiştirmişti. Bize sadece iyi bir sporcu olmayı değil, iyi eğitim almamız konusunda teşvik etti, kendi sosyalleşmemiz, sinemaya gitmemiz, kitap okumamız, her türlü şey konusunda bizi yönlendirdi o yüzden ben çok şanslıyım. Ondan sonra ben antrenör olmaya karar verdiğimde herkes bana ya kadın antrenör ne yapacaksın, erkek mi dedikleri zaman hiç bu beni, yıldırmadı. Benim önümde iyi bir model vardı, ben geldim burada antrenör olarak göreve başladım. Antrenörlük yaparken de o insanın kendini geliştirmesi, ilerlemesi o sporun verdiği sizi daha iyi yapma isteğiyle ben de önce egzersiz de şey yaptım. Ondan sonra kendini ilerletmek istedim, görevimi bıraktım. Amerika'ya gittim, master ve doktora yapmak için, ordayken giderek daha çok kendini, bence sporun şeyi bu seni daha iyi yapmak için daha iyi geliştirmek- ilerletmek için teşvik, etrafında da seni destekleyen sporu seven, teşvik eden erkek veya kadın fark etmez modelleriniz olunca, bir yerlere geliyorsunuz.

Amerika'daki eğitimim bana çok şey kattı, ben mesela Amerika'da gittiğimde insanların toplumsal projelerde çalıştığını, gönüllülük kavramını ben orada keşfettim. Kendinden bir şey verme, topluma bir şey verme, teşvik etme pozisyonunu ben orada

aldım. Şimdi döndüğümde de, ben şu anda atletizm vakfında bu işimin dışında atletizm vakfında görevliyim. Atletizm vakfının genel sekreterliğini yapıyorum gönüllü olarak. Biz altı tane atleti, aylık gıda destek programları yapıyoruz, medya içi programlar yapıyoruz.

Bunların dışında atletizm toplantısı, hafta sonları oraya gidiyorum. Gönüllü işler yapma geriye dönük katkıda bulunma sporuna burs verme, gelirimden bir kısmını mutlaka bağış yapma, bunların hepsini ben Amerika'da, orda da gönüllü kuruluşlarda çalıştım. Kadın barınağında çalıştım, gönüllü olarak o kültürü alıyorsun. Bende çok etkisi oldu. Amerika'da eğitim görenlerin o farklı kültürlerde o nedenle insanların yurtdışında yaşamaları farklı ülkelerde yaşamaları farklı kültürleri de öğrenmeleri toleranslarının, kendilerini geliştirme, topluma daha yararlı olmalarına büyük katkısı oluyor bence. O nedenle ben o konuda çok şanslıyım. Bir de ordayken ben 1996 Atlanta Olimpiyatları Organizasyon Komitesi'nde çalıştım. Farklı organizasyonlarda hem gönüllü hem profesyonel olarak görev yaptım bunların hepsi bana tecrübe kattı. Tecrübelerimi aktarıyorum. Kadın sporcuların, kadın yöneticilerin, herkesin her ne alanda olursak olalım bulunduğumuz yerde, her alanda.

7-) Genelde tüm gençlerin özelde kadınların spora katılımlarındaki artıştan spor bilimine ilişkin çoğalmasının etkileri olmuş mudur?

Gündoğan- Tabii ki olmuştur, spor bilimi, spor bilimcisi özellikle antrenman tekniklerine çok yardımı var. Yani antrenman teknikleri, yetenek seçimi daha etkin antrenman sonuçta antrenman spor bilimleriyle çalışma arttıkça daha başarılı sporcular yetiştirdikçe o başarılı sporcular diğer alttan gelenlere örnek oluyorlar.

Bence en temel Spor bilimsiz olmaz, spor bilimleri ilerledikçe, geliştikçe bütün spor, antrenörler, eğitimciler, destek personeli, menajerler, spor bilimiyle veya doktorlar, takım doktorları bütün hepsi, beslenmesi hepsi spor bilimleri, bunlar ortak çalıştığı müddetçe daha fazla, başarılı olacaktır. Bugün başarılı olimpiyat şampiyonuna baktığımız zaman yanında spor psikoloğu var, fizyoterapist, masör bunların hepsi spor biliminin yapılan araştırmaların sonucu daha iyi yetiştirmek için, sporcuyla daha en üst sınırlarını zorlamak en iyi performansı gösterebilmek için destek, sevgi var veya pozisyonu göstermesi, eksiklikleri onların nerelerde desteklenmesi, daha iyi antrenmana yol açar.

8-) Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini ve toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

Gündoğan- Kesinlikle, kadın tabî ki özgüveni artıyor, kadın liderlik özelliği artıyor, kadın kendi başına, kendi işlerini yürütebilecek, planlamasını yapabilecek bir platforma geldiği için bence bu normal, sporun katkısı, temelde tartışılmaz.

9-) Türk Eğitim Sistemi içinde genç kızların spor yapma düzeyi sizce ne durumdadır?

Gündoğan- Çok düşük, artması lazım bu sadece kızlar için değil erkekler için de geçerli hem kızların hem erkeklerin sayısını arttırmamız gerekiyor, özellikle ilköğretim çağından itibaren çocuklara yetenek seçimi yapılması gerekmektedir. Bu sadece beden eğitimi öğretmenlerine düşmüyor, sonuçta beden eğitimi öğretmenleri çocukları sporla tanıştırmak, çocukların spor yapması için onları gönderebilecekleri kulüpler olması gerekir. Kulüplere yönlendirmesi lazım, takım sporlarında zaman zaman oluyor, ama eskrimde, jimnastikte, atletizmde olduğu zaman o çocukları yönlendirebilecek kulüpler, alanlar, sahalar olması gerekir. Beden eğitimi öğretmenlerine kesinlikle iş düşüyor ama sonuçta yönlendireceği, ailenin spora bakış açısının olumlu yönde olmasıyla çocuk spora başlayabilir, çünkü sınav sistemi nedeni var. Okullarda spor olmalı, okul takımları olmalı, okullarda sportif başarının derslere de yansması gerekir. Bu engellerin ortadan kalkması için. Burs sistemiyle beraber de çocuk desteklenmesi gerekiyor.

7. TARTIŞMA

1-) Spora nerede ve nasıl başladınız?

Birinci soruya verilen yanıtlar dikkate alındığında beş sporcumuzdan üçü büyük kentlerde geriye kalan ikisi Anadolu kentlerinde spora başlamışlardır. Spora yönelmeleri tesadüflere bağlı olarak gelişmiş. Organizasyonla bir yönelme yok, bunu bir eksiklik olarak görebiliriz. Tamamı yüksek okul bitirdiğinden performans dönemleri akademik eğitim ile aynı zamana rastlıyor. Göreceli olarak iyi bir spor çevresinden yararlanıyorlar ve ailelerinin desteklerini arkalarına alıyorlar.

2-) Aldığınız temel spor eğitimi bugün sorguladığınızda nasıl değerlendiriyorsunuz?

İlk çalıştırıcıları sporlarını en fazla etkileyen kişi oluyor. Kış sporlarının özel durumu çalıştırıcı sıkıntısı yaratıyor. Örnek kişilerin spor kariyerleri hızlı gelişmiş ve kısa zamanda ulusal düzeye varmışlardır. Bu nedenle temel antrenman dönemlerini çok hızlı geçmişler ve yüksek performans antrenmanlarına başlamışlardır. Semra Aksu 17 yaşında başlamış, Nurcan Taylan 6.sınıfta başlıyor, Tuğba kayak sporunda 15 yaşında, Nurcan Taylan hariç diğerleri temel antrenmanları yetersiz. Hülya Şenyurt bu konuda sakatlıklar yaşadığına değinmiştir. Bu dönemde çok sayıda yetenek bu nedenle henüz başlama aşamasında spordan uzaklaşmaktadırlar (Hülya örneği). Burada görüştüğümüz sporcular temel spor dönemini daha iyi koşullarda tamamlasalar daha başarılı olabileceklerini düşünmekte.

3-) Ailenizin ekonomik durumu ile spora yönelmeniz ve seçtiğiniz branş arasında nasıl bir ilişki vardır?

Aileleri gelir durumu biri hariç iyi değil... Para ödeyerek spor eğitimine yönelme yok tesadüfler sonucu başlama ve branş seçimi söz konusu bu konuda belki Nurcan Taylan ayrı düşünülebilir. Kritik başlangıç dönemi sonrası 5 sporcumuzda kısa zamanda başarılı olunca devam konusunda zorluk yaşamıyorlar üstelik aileleri de destek veriyorlar.

4-) Eğitim-öğretim sürecinizi karma eğitim içinde mi gördünüz? Erkekler tarafından okulda ve çevresinde ayrımcılık duydunuz mu ya da hissettiniz mi?

5 sporcumuz karma eğitimle (ilk,orta,lise) yetişiyorlar. Sadece 1 sporcumuz karma okul kız sınıfı ile (i.h.l) yetişiyor. Okulda ya da çevrelerinde, kadın olmalarından dolayı ayırıcı yaklaşımlara maruz kalmıyorlar... Hatta evli-çocuklu sporu sürdüren Hamide Bıçkın eşinden büyük destek ve yardım görüyor. Diğer yandan uluslar arası halter, judo, taekwondo yeni ve bayan yönelimi az olduğundan pozitif destek bile görüyorlar... Kuşkusuz bu özel bir durum olarak görülmeli.

5-) Hem, spor hayatınızı hem akademik eğitiminizi bir arada nasıl yürüttünüz, bu konuda düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

Spor ve akademik eğitimin birlikte yürütülmesi bazı güçlükler getirmiş. Okul, ev ve antrenman merkezi üçgeninde hele büyük kentlerde yıllarca ısrarlı bir şekilde sporda kalmak ayrıca zor ve uzun çalışmalara dayanmak başarı koalamak büyük bir çaba gerektiriyor. Spor yüksek eğitimi konusunda farklı tespitler öne çıkıyor. Aksu spora kolaylık olacak diye alana yöneliyor ancak tam tersi bir durumla karşılaşılıyor. Hukuk seçmeliymişim kanısına varıyor. Kayak sporcusu? Tesis ve dağ koşullarına ulaşmanın zorluklarından söz ediyor. Nurcan Taylan yoğunluktan ders bırakmak zorunda kalıyor okulu iki yıl uzuyor. Okulda tesis olmayışından (zaman kaybına neden olduğundan) şikayetçi. Hülya Şenyurt antrenmanların ağırlığında derslerine yetişemediğinden Orta Doğu Teknik Üniversitesinden ayrılmak zorunda kalıyor.

6-) Sizce Türkiye’de kadınların sporculuk durumu nedir? Bunu nasıl konumlandırırınız?

Kadınların sporda başarılı oldukları ve olacakları ortak görüş. Bu varoluşu sporun yan uğraşlarında (öğreticilik, yöneticilik, hakemlik) da yaygınlaştırmak gerekir diyorlar. Burada görüşülen sporcuların ortak yanları branşlarında ilkleri yaşama geçirmek olunca bu öncü nitelikleriyle gençlere model oluyorlar ve her biri tüm zorluklarına karşın spor sonrası yaşamlarında da kadına ve spora hizmet etmek konusunda kararlılık gösteriyorlar.

7-) İleri düzeyde performans sporu yapmanıza neden olan temel etkenin ne olduğunu düşünüyorsunuz ?

Semra Aksu (sporcularımızın en yaşlısı) ben yeteneklerimi geliştirmek kendimi ispat etmek ulusal formayı yüceltmek peşindeydim. Hep böyle yaptım. Ödül ve ekonomik destek daha sonra ortaya çıktı. Hamide Bıçkın da paralel ifadeler

kullanıyor. Nurcan Taylan ödül dönemi sporcusu ve bu çevrede yetiştiğinden kendini bir kız sporcusu olarak kanıtlamak için sürdürüyor başka bir yaşam şekli tanımıyor. Burada en temel neden kadın olarak zor olanı başararak kendini kanıtlamak gibi gözüküyor. Ancak madalyaya ulaşmak yolunda maddi destek etkili oluyor.

8-) Türkiye'deki dini inanç olgusu kadın olarak spor alanlarında sizi etkiledi mi, etkilediyse nasıl etkiledi?

Dini inançlar ile sportif giysilerin kural bağlamında sıkıntı, sadece H.B'de görülüyor. Özellikle başını kapamak konusunda başlangıçta engellemelerle karşılaşılıyor. Son yıllarda sorun ortadan kalkıyor. Önceleri eşi tarafından yadırganırken daha sonra desteklenmeye başlıyor. Hepsi, spor yapan kız çocuk olarak başlangıçta hayretle karşılanıyorlar. Daha sonra yaptıkları spor beğeni kazanıyor. Kızlar genellikle çocuklukta ve ergenlikte erkeklerle birlikte oynayıp spor yapıyorlar. Bu konularda herhangi bir garip durumla karşılaşılıyor. Nurcan Taylan ve Hamide Bıçkın uluslar arası kurallarla bağlanan yarışma kıyafetleri konusunda daha esnek davranılması gerektiğini düşünüyorlar.

9-) Sizce kadın sporunun önündeki en birincil engel nedir?

Toplumun erkeğe daha fazla önem vermesi ve bu algı ile yetişen erkekler kadın sporunun önünde birinci engel. Bu yargıyı kırmak için kadın sporcular da kendi üzerlerine düşeni yapmak durumundaydı ve yaptılar. İkincil olarak başlangıçta ve süreçte yetersiz eğitim bir engel oluyor. Bakışa göre erkeklerin öncelikli görülmesinde toplumsal bir eğitim sorunudur. Bunun yanında antrenör ve yöneticilerin de yanlış bilgi ve davranışları engelleyici olarak görülüyor. Son olarak da kadın sporcuların erkeklere kıyasla daha zor iş sahibi olabilmeleri engel olarak gösteriliyor.

10-) Sizce kız çocuklarının spora katılımı ülkenin tüm coğrafyasında nasıl arttırılabilir?

Spor alanı ve tesislerin çoğalması kız ve kadınların spora katılımını artırır. Hamide Bıçkın evlerine yakın bir yerde açılan salon nedeniyle spora yönelmiştir!.. Bir yandan tesisler artmalı diğer yandan ulaşım kolaylaşmalıdır (Bu konuda katılımcılarımız farklı fikirdedir. Muhtemelen burada sorun farklı anlaşılmış).

Tesislerimizde iyi yetişmiş kadın antrenörler etkili olurlar. Okullarda spor dersleri çok önemlidir.

11-) Kadının ya da kız çocuğunun sporun doğasında var olan birtakım zorunluluklara (mayo, tayt, şort vb) tutumu spora katılımı için bir engel midir? a-Aile-çevre-akraba b-Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin) c-Eş-partner açısından engelleme var mı?

Kadınların kıyafet konusunda özgürce davrandıklarını, özgür oldukları, inancıyla ilgili bir durumu olmadığını, kadınların erkeklere göre çok daha başarılı olduğunu ve eşleri tarafından bir engellemeye maruz kalmadığını söylemektedir (Aksu). Bıçkın'a göre; eskiden engel olduğunu, artık bir engel kalmamıştır. Diğer yandan Taylan, mutlaka bu düşüncede olan insanların olacağını ama kendisi böyle bir şeyle karşılaşmamıştır. Kocaağa'ya göre de engelleme yoktu, ama bazı ailelerde engelleme olabilmektedir. Şenyurt ise; çevrelerin branşları oluşturduğunu, maddi hayatın etken olduğunu, partner açısından engelleme olduğunu ifade etmiştir.

7.1.Yüz Yüze Görüşmelerin Değerlendirilmesi ve Tartışması

Görüştiğimiz sporcuların üçü spora, büyük kentlerde tesadüfen yöneliyorlar. Diğer ikisi Anadolu'da spor ortamına giriyorlar. Tümü ailelerinden destek alıyorlar ve iyi bir spor çevresinden yararlanıyorlar.

İlk çalıştırıcılarından fazlası ile etkileniyorlar. Sportif kariyerleri başlangıçtan itibaren hızla gelişiyor. Bir sporcu dışında sporda iyi temel eğitim almadıklarına inanıyorlar. Bunun eksikliğini duyuyorlar. Ailelerin biri dışında gelirleri düşük. Gönüllü ya da resmi antrenörlerle "ücret ödemedi" çalışarak gelişiyorlar. Tesadüfen alan belirleniyor ve hızla yıldızları parlıyor dolayısıyla ailelerin destekleri artarak sürüyor.

Kız öğrenci ya da kadın oldukları için ayrımcılık görmüyorlar ancak başlarda mahalle baskısı yaşanıyor.

Sporu, akademik eğitim ile birlikte sürdürmeleri bazı zorlukları beraberinde getiriyor. Okul, ev, antrenman mekanı üçgeninde hele büyük kentlerde (ulaşım derdi) ısrarla ve yıllarca sporda kalmak, ayrıca sürekli ve zor çalışmaya dayanmak ve başarı

kovalamak güçlü bir azim ve motivasyon gerektiriyor. Daha kolay olur diye beşi birden spor yüksek öğrenimine yöneliyor ancak bekledikleri sonucu alamıyorlar.

Tüm görüşmecilerimiz kadının sporda başarılı olduğuna ve bunun süreceğine inanıyorlar. Başarının sporun (eğitim, yönetim vb) diğer alanlarına yayılması gerektiğine değiniyorlar. (Aksu ve Bıçkın) kendilerini ispat etmek, yeteneklerini geliştirmek ve milli formayı iyi temsil etmek peşinde yolunda çabalyorlar. N.T ve H.B. ayrıca başarı ve madalya ile gelen maddi destekten de olumlu söz ediyor. Bu destek yaşam standartlarına etki ediyor.

Toplumun erkeğe daha çok önem vermesi sonucu oluşan bu algı ile yetişen erkekler kadın sorunun önünde en birincil engel olarak çıkmaktadırlar. Kadın sporcular buna karşı durarak yanlış eğitim sonucu oluşan bu toplumsal yargıyı silmeye çalışmaktadırlar.

Erkek antrenörlerin ve yöneticilerin ön yargı ve kötü davranışları kadın sporuna engel teşkil etmektedir.”Genel Yargı”.

Semt sahaları ve tesisleri spora yönelmeyi kolaylaştırmaktadır. H.B ve S.A. tesislerde kızları anlayacak kadın antrenörün daha yararlı olacağı varsayımı kuvvetlidir.

Bu bölümde görüştüğüm dört akademisyen, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin İlk Kadın Genel Sekreteri ve bir kadın gazeteci olmak üzere altı uzmanın görüşlerine başvurdum. Dört görüşmecinin kadın diğer ikisinin erkek olduklarını belirtmek isterim. Yönetici ve gazeteci uzmanlardan grup oluşturamadığımdan çıkarımları aynı potada ele almak yolunu seçtim. Aşağıdaki bölümde öncelikle altı uzmanın sorularına verdiği yanıtları, sonrada bu yanıtlardan derlediğimiz çıkarımları bulacaksınız.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, kadınlara modern olimpiyat oyunlarının başlarında yer verilmemiştir. Ancak kadınlar verdikleri mücadeleler sonunda, olimpiyat oyunlarına kendilerini kabul ettirmişlerdir.

Görüştiğimiz dört akademisyen bir olimpiyat komitesi genel sekreteri ve bir gazeteci olmak üzere altı uzmanın görüşlerine başvurduk. Sorulara verilen yanıtlardan öne çıkan görüşler şunlardır:

Olimpiyatlara kadın katılımında göreceli bir artış vardır ancak Londra Oyunlarına voleybol ve basketbol olmak üzere iki takımla katılmış olmak ciddi bir sıçramaya neden olmuştur (Koca, N.Gündoğan, Bağırhan). Yine IOC'nin bazı uygulamaları da bir anlamda pozitif ayrımcılık olarak algılanmalıdır. Yeni kadın branşlarının eklenmesi ve kotalarla oynanması gibi uygulamalar etkili olmuştur (G.Doğu, N.Gündoğan). Kadınlar neler yapabileceklerinin farkına vardılar ve inandılar kuşkusuz bu bir süreçtir ve bunu etkileyen diğer faktörler iyi antrenörler ve bilimsel çalışmalar olmuştur (S.Akhan). Bu bir gelişimden ziyade değişim olarak algılanmalı. Rio ve sonraki olimpiyatlarda katılım düzeyi korunabilecek mi? Önemli soru budur (C.Koca).

Geçmişte spora ekonomik gücü yerinde olan ailelerin çocukları ulaşırken bugün farklı destekler yönelimi kolaylaştırdı (P.Güzel). Spor bazı durumlarda başarılı olanlara yeni imkanlar hatta sınıf atlama şansı sunmaktadır, bu nedenle yoksul çocuklar sporu sürdürme ve başarılı olma konusunda daha dirençli oldukları söylenebilir (C.Koca). Farklı sporlara yönelme sınıfsal bir realiteye işaret ediyor, fakat bu alanlarda geçişler artık daha çok görülmekte belki yoksul çocuklar tenis ve eskrim gibi dallara da yönelmeliler (C.Koca, T. Bağırhan). Bunun yanında belli bir spor seviyesinden sonra spor eğitimciliğine yönelmede ekonomik beklentilerle ilişkili görülmektedir (G.Doğu).

Spor eğitimi ve spor, kızlarımızın sadece güçlenmesini fiziksel özelliklerinin gelişmesini sağlamıyor bunun yanında “Beden okuryazarlığını” sağlayarak kadınlarımız için, tüm yaşamlarında ve yaşadıkları toplumda özgürce kendilerini ifade etmenin yolunu açıyor (C.Koca, N. Gündoğan). Spor ortamı aynı Tiyatro, Müzik gibi kadının kendi sağlıklı ve özgürce ifade etmesinin ve yaşama katılmasını

sağlar (T. Bağırhan, G.Doğu). Sporun kızların ve kadınların sosyalleşmesi ve kendilerine her alanda yer bulabilmelerine imkan sağlar.

Modern olimpiyat hareketi kadın sporuna karşı görüşlerle uğraşmıştır. Zaman içinde bu antik dönemden kalma düşünce kadınların militanca karşı çıkışları ile sürdürülemez hale geldi. Bugün spora cinsiyetçi bakış çok gerilemiştir (P.Güzel, C.Koca). 2012 Londra oyunlarında cinsiyet eşitliği neredeyse sağlanmıştır. Bu mücadele sonuç vermiş ve kadınlar yönetim düzeyinde kendilerini kabul ettirmişlerdir. Eski politikalar artık geçerli değildir ancak halen alınacak yol vardır (C.Koca). Bugün sporda kadın erkek eşittir. Hatta pozitif ayrımcılık yaparken ipin ucu kaçırıldı ve denge kadından yana bozuldu ancak belki de bu gerekli bir işlemdi (G.Doğu).

Bu gelişme devam edecektir (C.Koca, P.Güzel, T.Bağırhan). Sporu besleyen iki boyutta ele alırsak uygulama alanı (Spordaki Politikalar vs.) ve akademik alan. Akademik alanda kadın sporunun önünü açacak güçlü bilimsel veriler bu konuda bize güç veriyor. Bu durum hem ülkemizde hem de küresel anlamda etkili (C.Koca). Hatta şöyle diyebilirim: “Kadın sivil toplum hareketinin en güçlü alanı olarak spor hareketini görüyorum (C.Koca) Uluslararası spor federasyonları, spor kıyafetlerinde esnek davranmıyor bu İslam ülkelerini etkiliyor. Ne var ki performansın önünü açacak bazı teknik gelişmelerde statüko delinebiliyor (Kaygan mayolarda olduğu gibi (G.Doğu).

Sporun içinde yer almak sevmek ve bu alanda devam etme isteğim (P.Güzel, C.Koca, G.Doğu). Kendimi daha özgür hissettim kendimi ifade etmek için iyi bir yol idi (T.Bağırhan).

Olmuştur. Özellikle kadınla ilgili bilimsel kanıtlar kadınların spor yapmasına ilişkin biyolojik ve sosyal ön yargıların kaldırılmasına katkıda bulunmuştur (T. Bağırhan). Biz sporda bilgi ürettikçe ve o bilgiyi spor alanındaki uygulamacıların katkısına sundukça, spor katılımına yönelik politikalar geliştirilmesine dolayısıyla kadınların ve kız çocuklarının spora daha fazla yönelmelerine imkan sağlıyoruz (C.Koca).

Spor yoluyla kadınların özgürleştirilmeleri ve toplumsal başarılarının artması mümkündür. Ancak çalışmaların bu yönde olması gerekir. Bence şu anda moda olan

step-aerobic-fitness pratiklerinin tam tersi bir işlev gördüğünü ve kadınlara dönük cinsiyetçi kalıp ve yargıları yeniden üretmekte hizmet ettiğini düşünüyorum (C.Koca). Bir yenilenme ve kendini gerçekleştirme işlevi olarak baktığımızda spor ortamında kazanılan özgüven ve verim artışı diğer alanlara aktarılmaktadır.

Okul programları içinde beden eğitimi dersi yeterli değil bu durumda çocuğun doğal bir hakkını oynama hakkını ellerinden alıyoruz (C.Koca, P.Güzel, G.Doğu, T. Bağırhan). Türk Eğitim Sisteminde özellikle kız çocuklarının onları fiziksel aktivite alışkanlığına ve spora yönlendirecek herhangi bir girişimin olmadığını düşünüyorum (C.Koca). Var olan beden eğitimi programının iyi olduğunu ancak büyük ölçüde gerçekleşmediğini düşünüyorum (C.Koca).

Olimpik katılımcı bayan sporcularımızın sayıları artmıştır özellikle 2012’de Basketbol ve Voleybol kız takımlarımız vize alınca sayı bir anda 42’den 66’ya yükseldi(Koca, Gündoğan, Bağırhan). Durumu gelişmeden ziyade değişme diye nitelemek lazım(C.Koca). Bu seviye 2016’da tutturulabilecek mi asıl soru budur (N.Gündoğan)... Ancak bu süreci iyi antrenörler ve bilimsel yaklaşımlar yanında, IOC’nin kadınlar için öngördüğü pozitif ayrımcılığa da bağlamak mümkündür (N.Gündoğan, G.Doğu). Buna bağlı olarak Olimpiyat Genel katılımında bayanların katılım nispeti %81,1 ile erkeklere çok yaklaşmıştır. Ve bu oran 20 yılda %100 oranında artmıştır.

Geçmişte spor, elit ailelerin çocukları spora yönelirken, bugün farklı destekler alt gelir grubunun çocuklarının spora yönelimini kolaylaştırdı. Spor geçmişten bu yana sınıf atlama şansı veren bir alan olmuştur. Yoksul çocukların sporu sürdürme ve başarılı olma konusunda daha dirençli olduklarını söyleyebiliriz (C.Koca). Görüşmelerimiz bu durumu doğrulamaktadır. Bunun yanında bu yoksul çocukları spor mesleklerine yönelerek bu alanlarda da etkili olmaktadır (G.Doğu).

Profesyonellik tanımının yeniden şekillendirilmesi sonucu spor, tüm alanlarda ve dolayısıyla kadın sporu da gelişmeye başlamıştır.

Görüşmecilerden elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde, Türkiye’deki kadınların sporda erkeklerden daha başarısız olmadıkları anlaşılmıştır.

Bu gelişmenin devam edeceğine ve kadınların bu başarısının artarak süreceğine inanılmaktadır.

Bugün kadınların önündeki birçok engel ortadan kalkmıştır.

Ulusal düzeyde bugünkü sporcular daha iyi ortamda çalışmaktadırlar. Teknik olarak kadının spora alınmaması gibi bir durum söz konusu değildir. Artık kadınlar tüm branşlarda yer almaktadırlar.

Spor kızlarımıza ve kadınlarımıza sosyalleşme yolunda büyük imk

anlar sağlamaktadır. Kadınlarımız bu yolda toplumda yer edinmekte bazı durumlarda sınıf atlamaktadırlar.

Spor bilimi alanında yapılan katkılarda, kadınlarımızın ve kızlarımızın spora yönelmelerine katkıda bulunmaktadır.

Öneriler

Kadınların spora katılmalarının ve yönelmelerinde önemli olarak görülen aşağıdaki etmenlerde ayrıntılı olarak araştırma yapılmalıdır. “Ödül yönetmeliği ile gelen resmi kurumlardan maddi destekler, Sponsorluk Yasasıyla Gelen Pozitif Katkılar, Kulüplerin Spora ve Sporcuya Artarak Çoğalan Teşvikleri, Spor Federasyonlarının Artarak Süren Pozitif Etkileri, Feminist Mücadelenin ve Spor Biliminin Pozitif Etkileri, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)’nin Pozitif Ayrımcılık Uygulaması vb.

Türkiye’de siyasi gelişmelerin kadın sporunu etkileyip etkilemediği konusunda araştırma yapılmalıdır.

Kadınlara, okul sporunda temel antrenmana önem verilmelidir.

Kulüplerin kız öğrenciler ve kadınlarla ilgili, bayan antrenörlerinin ve öğretmenlerinin sayıları arttırılmalıdır.

Spor kadınları özgürleştiren bir özellik taşımaktadır. Bu nedenle, kız çocukları ve kadınlar spordan uzak kalmamalı ve uzak tutulmamalıdır. Spor bir özgürlük mücadelesi ve sorunudur.

Aileler kız çocuklarını spora yönlendirmeleri konusunda teşvik edilmelidir.

“Haydi kızlar okula” sloganıyla yakalanılan ivme benzeri “haydi kızlar spora” sloganıyla sivil toplum örgütleri harekete geçmeye çağrılmalıdır.

Kulüplere erkek spor branşlarının yanında kadın spor branşlarından en az ikisinde aktif olma zorunluluğunun getirilmesi önerilir.

9. KAYNAKLAR

Akın Y. “Gürbüz ve Yavuz Evlatlar”.Erken Cumhuriyette Beden Terbiyesi ve Spor.1. Baskı. İletişim Yayınları., İstanbul,2004,s:101-120.

Atabeyoğlu C. Akdeniz Oyunları ve Türkiye.1.Baskı. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları, Ankara; 2000,s:52.

Atalay Noordegraaf ve Çoknaz. Türk Kadın Sporcuların 2012 Londra Olimpiyatları’na Katılımı ve Basında Yer Almaları İle İlgili Bir Değerlendirme. International Journal of Sciences.c:11.s:2.2004; s:1352-1365.

Bora A.Bir Milli Vazife Olarak Spor ve Kadınlar Spor Bilimleri Dergisi. Hacettepe J.ofSport Sciences.23(4),1301-5265,2012 s:1-18.

Bayraktar C. Sosyal Yapı Özelliklerinin Spora Etkisi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. C.XVII, S.1,2003, s:19-36.

Erdemli A.Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi.1.Baskı. E Yayınları, İstanbul,2002,s:37.

Göral M. Türkiye’de Spor Ödül Yönetmeliklerinin Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. C.11,S.2, 2006:207-227.

Doğu ve Ark. Spor Bilimlerine Giriş. Spor Yayınevi ve Kitabevi. Ankara,2006,s:1-312.

İkizler H.C. ve Tekin Ali. Sporda Fanatizme Neden Olan Güdüler ve Cinsiyet. Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi. c1, S1, 2008, s:28-38.

İnan T. Sporda Sponsorluk ve Türk Hava Yolları Üzerine Bir Uygulama. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksel Lisans Tezi, 2011, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gülberk Gültekin Salman).

İlhan E.2012 Londra Yaz Olimpiyat Oyunları,-L’EQUIPE(FRANSA) Ve Türk Spor Gazeteleri Karşılaştırması. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi. C2, s4,2014,s:53-70.

Koryürek C.E. Olimpiyatlar, Eski Olimpiyatlar, Modern Olimpiyatlar, Olimpiyatlarda Türkler. Baskı Still Matbaacılık. 2003;s:1-136.

Koca C. Spor Kurumlarının Yönetim Kademelerinde Kadınların Temsili. Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Journal of Sport Sciences, 22(1), 2011, s: 1-12.

Kolontai A. Marksizm ve Cinsel Devrim. 1. Basım. Bilgi Yayınevi. Ankara,1974,s:1-322.

Koca C. Beden Eğitimi ve Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet İlişkileri. Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J.ofSport Sciences.17(2),2006,s:81-99.

Oğuz T. Popüler Kültür ve Sporun Endüstrileşme Süreci. Kurgu Dergisi.s.21,2005,s:195-204.

Özbeş S. ve Güzel P. Olimpik Hareket ve Kadın. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.c14,s25,2011,s:1-18.baskı.

Soyer F.ve Can Y. Sporda Sponsorluğun Hukuki Temelleri ve Türkiye'deki Mevcut Durum Üzerine Bir İnceleme. TSA,Yıl,13,s2,2009,s:131-148.

Şentürk ve Özdelek. Antik Ve Modern Olimpiyat Oyunlarında Olimpiyat Ateşinin Yakılma Sebepleri Ve Bu Güne Kadar Düzenlenen Oyunlarda Meşaleyi Taşıma Seremonileri.Dumlupınar Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. s.19.2007;s:217-230.

Yıldırım A, Şimşek H.Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.8.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara;2011,s:224.

Yapıcı A.K. Modern Olimpiyat Oyunlarında Atletizm Rekorlarını Hazırlayan Faktörler ve Gelişimi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,2000,Kütahya (Danışman:Yrd.Doç.Dr.Mehmet Göral).

---<http://www.academia.edu/>Erişim Tarihi: 30.04.2015.

---<http://www.stoag.hacettepe.edu.tr>. Erişim Tarihi:29.04.2016.

---www.turkischnoc.org. Erişim Tarihi:23.04.2016.

---www.biglook.com. Erişim Tarihi.30.04.2010.

---<http://www.bodytr.com/>Erişim Tarihi:01.05.2016.

---[http://www.milliyet.com.tr.](http://www.milliyet.com.tr/)Erişim Tarihi:01.05.2016.

---<https://tr.wikipedia.org>. Erişim Tarihi:01.05.2016.

---<http://slideplayer.biz.tr/slide/2317685/> Erişim Tarihi:29.04.2016

---<https://tr.wikipedia.org>: [Erişim](#) Tarihi: 08.05.2016

10. EKLER

EK-1 Akademisyenlere Sorulacak Sorular

EK-2 Medya Mensuplarına Sorulacak Sorular

EK-3 Milli Sporculara Sorulacak Sorular

EK-4 Etik Kurul İzni

EK- 1: AKADEMİSYENLERE SORULACAK SORULAR

1-Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 Olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcu sayısı 2012 Londra da erkekleri geçmiştir, Bu hızla gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz? Spora kadın katılımını arttırıcı ne tür çalışmalar yaptınız?

2-Size göre çocuk ve gençlerin ailelerinin ekonomik durumları, spora ve belli branşlara yönelmelerini etkilemekte midir?

3-Kız çocuklarının eğitimi ve kadınların sosyalleşmeleri açısından bakıldığında, sporun etkileri nelerdir?

4-Modern Olimpiyatların gelişmesi sürecinde kadın sporuna karşı görüşlerin olduğu bilinmektedir. Günümüzde bu cinsiyetçi bakış oldukça gerilemiş görünüyor.Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

5-Genelde sporun ve kadın sporunun önünü açan siyasi gelişmeler nelerdir? Yukarıdaki gelişme sizce devam edecek midir?

6-Sporu meslek seçip o yolda ilerlemenizin ana etmenleri neler olmuştur?

7-Genelde tüm gençlerin özelde kadınların spora katılımlarındaki artışta spor bilimine ilişkin çalışmaların çoğalmasının etkileri olmuş mudur?

8-Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini ve toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

9-Türk Eğitim Sistemi içinde genç kızların spor yapma düzeyi sizce ne durumdadır?

EK- 2: MEDYA MENSUPLARINA SORULACAK SORULAR

(Selda Akhan)

1-Kadının spora katılımındaki artışın medyadaki yansımaları size göre nasıldır veya ne durumdadır

a) Erkek sporunun medyada daha çok yer aldığı doğru mudur?

Nedenleri ile açıklayabilir misiniz?

b) Spor yazarlarının tamamına yakınının erkek olması bunu etkilemekte midir?

2-Kadınlarımızın spora katılmaları erkekleri uzak ara izleyerek gerçekleşmiştir. Son 5 Olimpiyatta ise tablo değişmiş ve katılan sporcu sayısı 2012 Londra da erkekleri geçmiştir, bu hızlı gelişmenin nedenlerini kısaca sıralayabilir misiniz?

3-Erkeklerle sporun(özellikle bazı türlerin) özdeşleştirilmesi kadın sporu üzerindeki etkileri nelerdir?

4-Dini inanç ve gelenekleri kadın sporu önünde bir engel olarak görebilir miyiz?

5-Spor yoluyla kadınların özgürleştiklerini buna paralel olarak toplumda diğer alanlardaki başarılarının da artacağını söylemek mümkün müdür?

6-Size göre sporcu kadınlar spor medyasında kendilerine yer edinme konusunda zorlanıyorlar mı?

7-Tarihsel geçmişte cinsiyetçi yaklaşımlarla kadınlar karşılaşmıştır. Bırakın sporcu olarak yarışmayı, spor yarışmalarını izlemeleri bile sakıncalı bulunmuş, sadece kızların ve kölelerin izlemesine izin verilmiştir. Size göre bugün spor yarışmalarına kadınların katılımının durumu nedir?

EK -3: MİLLİ SPORCULARA SORULACAK SORULAR

1-Spora nerede, nasıl başladınız?

1a-İlk çalıştırıcınız kimdir?

1b-Olimpik düzeye gelmenizi etkileyen kimlerdir?

1c--Bu süreçte çalışma koşullarınızı kısaca açıklar mısınız?2-Aldığınız temel spor eğitimini bugün sorguladığınızda nasıl değerlendiriyorsunuz?

2-İlk yarışmalarınız ve ulusal düzeye geçiş sürecinizi kısaca anlatır mısınız?

2a-Ailenizin ekonomik durumu ile spora yönelmeniz ve seçtiğiniz branş arasında nasıl bir ilişki vardır?

3-Neden bu branşa yöneldiniz?

3a-Ailenizin ve çevrenizin sizin spora yönelme ve sporda kalışınız olgusuna bakışları nasıl olmuştur?

4-Eğitim-öğretim sürecinizi karma eğitim içinde mi gördünüz?

4a- Erkekler tarafından okulda veya spor çevresinde ayrımcılık duyduunuz mu ya da hissettiniz mi?

5-Hem spor hayatınızı hem akademik eğitiminizi bir arada nasıl yürüttünüz...Bu konuda düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?

6-Sizce Türkiye de kadınların sporculuk durumu nedir, Bunu nasıl konumlandırırsınız?

7-İleri düzeyde performans sporu yapmanıza neden olan temel etkenin ne olduğunu düşünüyorsunuz?

8-Türkiye deki dini inanç olgusu kadın olarak spor alanlarında sizi etkiledi mi, nasıl etkiledi?

9-Sizce kadın sporunun önündeki en birincil engel nedir?

10-Sizce kız çocuklarının spora katılımı ülkenin tüm coğrafyasında nasıl arttırılabilir?

11-Kadının ya da kız çocuğunun sporun doğasında var olan birtakım zorunluluklara (mayo, tayt, şort vb) tutumu spora katılımı için bir engel midir?

a-Aile-çevre-akraba

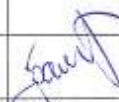

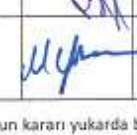
b-Evlenen ya da nişanlanan sporcuların(yetişkin)

c-Eş-partner açısından engelleme var mı?

EK-4

T.C.
Celal Bayar Üniversitesi
Tıp Fakültesi Yerel Etik Kurulu
Karar Formu

KARAR TARİH / NO	06 /01/ 2016 / 20478486 - (4)						
ARAŞTIRMANIN ADI	Modern olimpiyatlara katılan ve türkiye'yi temsil eden kadın sporcuların katılım sürecine etki eden etmenler						
SORUMLU ARAŞTIRMACI	Yrd. Doç. Dr. Nurullah CANDAN - CBÜ. BESYO						
ARAŞTIRMA EKİBİ	Yüksek Lisans Öğrencisi, Muzaffer Akyel						
ARAŞTIRMANIN NİTELİĞİ	UZMANLIK TEZİ ☒		YÜKSEK LİSANS--DOKTORA TEZİ ☐		AKADEMİK AMAÇLI ☐		
DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	01/ 12 / 2015 / Tarih ve 378 sayılı; araştırma dosyası						
KARAR BİLGİLERİ	Araştırma dosyası incelenmiş, bilimsel ve etik açıdan UYGUN olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir						
Ünvanı/Adı/Soyadı		Araştırma ile İlgili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye	Ünvanı/Adı/Soyadı		Araştırma ile İlgili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye
Prof. Dr. Cengiz KIRMAZ Alerji İmmünoloji BD		☐	☐	Prof. Dr. Necip KUTLU Fizyoloji AD		☐	☐
Prof. Dr. Pelin ERTAN Çocuk Sağlığı Hastalıkları AD		☐	☐	Prof. Dr. Ece ÖNÜR Tıbbi Biyokimya AD		☐	☐
Prof. Dr. Artuner DEVECİ Psikiyatri AD		☐	☐	Prof. Dr. Canan TIKIZ F. T. R Algoloji AD		☐	☐
Doç. Dr. Peyker TEMİZ Patoloji AD		☐	☐	Prof. Dr. Gönül Tezcan KELEŞ Anestezi ve Reanimasyon AD		☐	☐
Doç. Dr. Murat TAŞ BESYO		☐	☐	Prof. Dr. F. Sını ÇAM Tıbbi Genetik AD		☐	☒
Yrd. Doç. Dr. Selim ALTAN Tıbbi Etik AD		☐	☐	Doç. Dr. Beyhan Cengiz ÖZYURT Halk Sağlığı AD		☐	☐
Yrd. Doç. Dr. Dilek ÇEÇEN Cerrahi Hemşireliği AD		☐	☐	Doç. Dr. Kamil VURAL Farmakoloji		☐	☐
Yrd. Doç. Dr. Ayşen TÜREDİ YILDIRIM - Çocuk Hematolojisi		☐	☐	Yrd. Doç. Dr. Tarık ULUÇAY Adli Tıp AD		☐	☐
Mukadder YILMAZER Avukat		☐	☐	Sivil Üye	-----	☐	☒
Etik Kurulumuzun kararı yukarıda belirtilmiştir. Araştırma Başvuru Formunun Taahhütname – Bölüm E kısmında belirtilmiş olan hususların dikkate alınarak istenilen bilgilerin Etik Kurulumuza zamanında iletilmesi konusunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.							
Doç. Dr. Peyker TEMİZ Başkan							

ÖZGEÇMİŞ

Adı	Muzaffer	Soyadı	Akyel
Doğum Yeri	Alaçatı/Çeşme	Doğum Tarihi	28.10.1985
Uyruğu	T.C.	Tel	5064152628
E - mail	muzafferakyel35@gmail.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık		
Yüksek Lisans		
Lisans	Adnan Menderes Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu	2013
Lise	Çeşme Sıdika Kelami Ertan Lisesi	2002

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
Surf Eğitim Merkezi/Danışma/	Aktif Surf Okulu	2009-2011
Danışma/Şef	Bora Kozanoğlu Surf Center	2013 2015

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*					
İngilizce	Orta	Zayıf	Orta					
Yabancı Dil Sınav Notu								
YDS	ÜDS	IELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CP E

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	56,90	55,63	62,53
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
Microsoft Office Word	İyi